

VASA ÖVNINGSSKOLA

ÅRSBOK 2022-2023

VASA ÖVNINGSSKOLA
Årsbok 2022-2023

Pärmbild: Ellen Norrback.

© Åbo Akademi/Vasa övningsskola
Ombrytning: Katariina Smulter, Lena Engsbo,
Andreas Sundstedt, Bernt Klockars.

INNEHÅLL

ALLMÄN DEL	6
GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING	39
ÅK 1-6	67
ÅK 7-9	89
GYMNASIET	125
PERSONAL	199
ELEVER OCH STUDERANDE	205
MEDDELANDEN	228

EN VÄLMÅENDE, HÅLLBAR OCH VÄRDESKAPANDE SKOLA

Läsåret 2022-2023 var det tredje i raden med läsårstemat "En välmående, hållbar och värdeskapande skola". Enskilda lärare, enheter och ämnesgrupper – förutom skolans ledning – har under tre års tid lyft fram välmående- och hållbarhetsaspekter samt arbetat för att de barn och unga som går i vår skola ska våga verka värdeskapande i det omgivande samhället.

CORONA. Under läsåret som avslutas har vi inte beaktat coronaviruset. Vi har igen kunnat samlas över klass- och årskursgränser utan begränsningar. Från början av hösten kändes det obekant och ovant, men senast i samband

med Valborgsfesten kunde konstateras att rutinerna igen satt som de skulle.

EKONOMI. Inflationen har gett en kostnadsökning på i princip allt som behövs i skolan; löner, hyror, skolbispisning, taxiskjutsar, läromedel, el och värme. Ett nytt avtal förhandlades fram i mars vilket ger ca 5,5% förhöjning av lönerna. Under år 2023 justerades egentligen inte verksamhetsbidragen från ministerierna alls, endast förhöjningen för den fullt ut genomförda utvidgningen av läroplikten syntes som en höjning av intäkterna. Bokslutet för 2022 visade ett plus som vid behov kan användas som buffert. Den nya riksdagen som valdes våren 2023 kommer förstås att påverka hur finansieringen av utbildningssektorn utvecklas.

ENERGIKRIS. Rysslands invasion i Ukraina och förändringarna på den europeiska energimarknaden samt de europeiska omställningarna i energiproduktion innebär att samhället under hösten 2022 beredde sig på eventuella

Personalfotot 2022-2023, taget på Academills innergård i samband med planeringsdagen. Foto: Foto-Airaksinen.

Dekanbyte vid FPV. Fritjof Sahlström avtackades må 31.10.2022 med bl.a. en halsduk samfällt stickad av övningsskolans personal mot "snålblåst i Helsingfors". Michaela Pörn tog vid från början av november och förklarar i sin första fakultetstimme varför hon blir dekan. Foto t.v.: BK och t.h. Julia Liewendahl.

energiparåtgärder. Vasa övningsskola utarbetar planer för hur olika scenarier kunde genomföras med ett någorlunda normalt upplägg, trots att vi tack vare den centrala placeringen i Vasa enligt uppgift inte hör till de första områdena där elen stängs av i samband med en plötslig energibrist. En del nödutrustning köptes också in, bl.a. laddningsbara lanternor för klassrum, korridorer och trapphus.

UKRAINA. Krisen i Ukraina har påverkat vår stad och vårt samhälle. Viljan att hjälpa och stödja har varit glädjande stor inte minst bland personalen. Bl.a. har hygienpassanter för ukrainare ordnats i Vasa övningsskolas utrymmen både i november och i mars. Bildkonstsalen har använts för keramikverkstäder för barn i februari och mars.

ENORSSI. Efter pandemiåren har samarbetet inom övningsskolornas nätverk eNorssi åter fått fart under vingarna. Höstdagar ordnades i Raumo i september och vårdagar i Rovaniemi i april. Flera nya ständiga arbetsgrupper har sett dagens ljus.

FÖRBEREDANDE UNDERVISNING. Övningsskolorna saknar rätt att ordna förberedande undervisning i sina undervisningstillstånd. De kan heller inte få del av statliga medel för att bekosta verksamheten. Under våren 2023 har dock en grupp förberedande undervisning ordnats i grundskolans utrymmen. Det är Vasa stads förberedande grupp, underordnad Haga skola, som fungerat i "mattelandet" i A-byggnaden. Eleverna har integrerats i vår verksamhet och en del av dem börjar efter den förberedande verksamheten hos oss.

NY DIREKTION. En ny mandatperiod för direktionen inleddes i augusti 2022. Medlemmarna i den nya direktionen presenteras i eget avsnitt.

SPEKTRUM. Efter ett år fullt av planeringsarbete konstaterades sista veckan i april att Spektrumrivningen och nybygget får vänta ett år till pga. det besvär som inlämnats till Vasa förvaltningsdomstol. Detta med anledning av Vasa stads miljö- och byggnadsnämnds beslut on 8.3.2023 som innebar att tillstånd för rivning och nybygge beviljas. Tilläggsstiden inne-

Förtjänsttecken. På Luciadagen premierades tro-tjänare vid Åbo Akademi i Vasa. Från övnings-skolan var Michael Frank (30 år), Katrina Domars-Brännkärr (35 år), Maja Røj Urrutia (30 år) och He-lena Svarvar (25 år) närvarande vid utdelningen. Frånvarande var Hillevi Honga-Oksanen (30 år) och Annika Lassus (25 år). Foto: BK.

bär möjligheter att planera ännu noggrannare och också att få nödvändiga offerter för ny-bygget.

50-ÅRSJUBILEUM. Under året inledde en ar-betsgrupp för Vasa övningskolas firande av 50-årsjubileet hösten 2024 sitt arbete. Skri-vandet av en historik har rivstartat. En del festligheter blir interna evenemang och en del ordnas i samarbete med fakulteten som också firar 50 år samma höst.

NYTT LÄSÅRSTEMA. Det nya temat för läsår-ren 2023-2025 blir "En skola för delaktighet och samverkan". Temat har sitt ursprung i Utbildningsstyrelsens rekommendationer för skolverksamheten efter pandemiåren. Elever, gymnasie-studerande, vårdnadshavare och personal kunde i samband med utlåtanderun-dan kring arbetsdagarna 2023-2024 ta ställ-ning till temaförslaget.

Önskar avslutningsvis framföra ett stort och varmt tack till hela skolsamfundet för det gångna läsåret och önska alla en välbehövlig sommarpaus.

Bernt Klockars
Ledande rektor

Rektorsgruppen hösten 2022. Foto: FotoAiraksinen.

Tillval i huslig ekonomi i åk 9. Hur tillreder man mat ifall energikrisen slår till? Lektor Gun Åbacka håller fyr i spisen. Foto: BK.

Ä-KOORDINATOR I ÖVER 20 ÅR

Varför vill du jobba som lärarutbildare? Är det inte tungt att vara under lupp hela tiden? Ni har ju ytterligare en kategori studerande att tillgodose under ett läsår.

Dylika frågor har jag med jämna mellanrum fått under mina år som lärarutbildare vid Vasa övningskola när jag träffat kolleger ute på fältet i olika sammanhang eller pratat med släkt och vänner och olika aspekter av mitt förvärvsarbete dykt upp i diskussionen. Mitt standardsvar har varit att just DÄRFÖR vill jag jobba på en övningskola.

Jag upplever handledningsuppdraget som otroligt spännande och intressant och kontakten med de blivande lärarna som inspirerande och givande. Jag har alltid varit rädd för att förlora gnistan, tappa lusten och motivationen för mitt arbete med stigande ålder. Att få diskutera undervisning, val av arbetsmetoder och didaktik med de som valt samma yrke som jag själv är berikande och givande. Att få ha en fot med i studievärlden och följa med utvecklingen från novis och tabula rasa till behörig lärare med växande självkänsla och begynnande yrkesstolthet är

en sann glädje. Om man dessutom känner att man bidragit till att just denna Ä-studerande från eventuellt en skör och vacklande start vuxit i självförtroende och med iver ser framemot sitt viktiga uppdrag är det ännu en möjlighet att få den fina känslan av att ha lyckats som lärare och handledare.

Kontakten med kollegerna och handledarna vid FPV har för mig känts som en stor förmån. Vi är många som har som mål att utbilda goda, professionella lärare som trivs med sitt arbete. Därför tog jag mig an uppdraget som Ämneslärarkoordinator i tiden och har suttit som skolans representant i Ledningsgruppen för ämneslärarutbildningen 29.8.2001-31.7.2023. Före det satt jag många år i den s.k. Referensgruppen för ämneslärarutbildningen och hade samma uppdrag där, nämligen att fungera som kontaktperson mellan skolan och fakulteten och sköta uppdrag såsom infotillfällen och information till de studerande.

Jag upplever att synen på ansvaret för ämneslärarutbildningen har ändrat genom åren. I början kändes det som att vi var tre sepa-

Förenande länk. Som koordinator för ämneslärarutbildningen (ä-koordinator) har Katrina Domars-Brännkärr ansvarat för infotillfällena för ämneslärarstuderande. Fotot är taget under en rörelsepaus vid ett infotillfälle 16.1.2023 i grundskolans auditorium. Foto: BK.

rata parter som hade hand om tre olika aspekter av innehållet i utbildningen. Ämnesfakulteterna i Åbo stod för det ämnesteoretiska, PF i Vasa ansvarade för pedagogiken och didaktiken och VÖS hade hand om praktiken. Idag är situationen en annan. Vi har på hösten ett Kick-off tillfälle i Åbo där vi träffar de studerande som antagits till lärarlinjen. Vi betyder ämnesansvariga från fakulteterna i Åbo, ämnesansvariga från FPV och handledarna från VÖS. Vi har möjlighet att tillsammans informera de blivande lärarna om studierna och samtidigt träffas och diskutera innehållet i deras studier. Hela ämneslärarvåren i Vasa utmynnar i en stor utvärdering av vägen till behörig ämneslärare där alla delar utvärderas på en och samma gång. Vi hoppas att våra studerande får en helt annan helhetssyn av detta trepartstänk än tidigare. Vid antagningen till lärarlinjen har vi också tre parter med vid intervjun, en ämnesföreträdare från institutionerna i Åbo samt en didaktiker och en verksam ämneslärare från Vasa.

Bedömningen av praktiken har också ändrat genom åren. Förut gavs ett vitsord i undervisningsförmåga på skalan 1-5 (skalan 1-3 en kort tid). Sedan märkte man att lärare med låga vitsord i undervisningsförmåga kunde vara otroliga tillgångar i ett skolsamfund medan det fanns exempel på de som hade högt undervisningsvitsord och skötte enbart undervisningen men ingenting annat. Synen på läraruppdraget har ändrat. Till lärarskap hör så mycket annat än enbart undervisning i klass! En skola med en fungerande skolkod behöver trevliga avbrott i vardagen som festligheter, evenemang och temadagar som bidrar till Vi-andan. Vi behöver som lärare ha kapacitet att delta och arrangera och planera

Å-studerande i engelska Olivia Holmberg och Jonatan Koponen, Å-ledningsgruppens ordförande och handledare Marina Bendtsen från FPV och VÖS-handledare Katrina Domars-Brännkärr deltar i trepartssamtalen efter Olivias lektion i åk I modul 3 i engelska. Foto: Elsa Snellman.

och verkställa allt detta i samråd med övriga kategorier i skolsamfundet. Det hör till vårt jobb liksom att sköta kontakten till hemmen. Våra blivande lärare behöver vara medvetna om VAD som ingår i lärarjobbet och det måste de också få pröva på under sin utbildning. Därför har vi en kurs Didaktik II (tidigare kallad Utvidgad didaktik) som tar upp alla de aspekter som hör till lärarskapet förutom undervisning. Ämneslärarkoordinatorn ansvarar för planeringen av detta upplägg och konsulterar kolleger som medverkar i programmet. Dessutom skall de studerande idag redovisa för minst 8 VUK:ar (Verksamhet Utom Klass) där de reflekterar över det de deltagit i under sina praktikperioder på skolan, t.ex. lärarmöten och FbA-dagar och tillställningar och festligheter av olika slag. Bedömningen av den s.k. auskulteringen var ett tag endast godkänd/underkänd men det var inte heller ändamålsenligt. Då fick inte praktiken den tyngd den ändå bör ha. Idag ger vi

som handledare ett vitsord på skalan 1-5 för praktikperioden och det vägs in i ett slutvitsord som även innehåller resultatet i kurserna i didaktik och pedagogik på FPV. Allt detta i enlighet med tankegången att undervisning är endast EN del av lärarskapet som helhet.

Man brukar säga att ALLT HAR SIN TID. Visst är det så. Jag kommer med ålderns rätt att kunna gå ner till 50% undervisning från och med lå 2023-24 och då känner jag att det blir likadant som förr men lite mindre av det goda helt enkelt. Mitt specialuppdrag som Ä-koordinator övertas av en mycket duktig och engagerad kollega Moja Ladvelin så det känns tryggt. Jag önskar Moja all lycka och framgång i det viktiga och inspirerande uppdraget framöver.

Ett varmt TACK allesammans för samarbetet genom åren och en skön sommar!

Katrina Domars-Brännkärr
Lektor i engelska och finska,
ämneslärarkoordinator

Katrina Domars-Brännkärr uppmärksammas med anledning av en bemerkelsedag i samband med planeringsdagen 2022. Foto: Mats Borgmästars.

Intresset för Finlands modell med övningskolor är stort utomlands. I oktober tog vi i samarbete med CLL emot ett 60-tal rektorer från Örnköldsvik. Fotot är taget inför seminariet på övningskolan, Camilla Forsberg och Bernt Klockars i förgrunden.

DE BLIVANDE KLASSLÄRARNAS HANDLEDDA PRAKTIK

Hösten inleddes med en period av avslutande praktik (v. 36-39) som genomfördes av tio studerande.

Höstens stora praktik, ämnespraktiken, genomfördes v. 43-46. Antalet lektioner som hölls av 37 studerande hade utökats från 12 till 15 egna lektioner per studerande.

Speciallärnas klasslärarpraktik genomfördes v. 47-50, det var ovanligt många deltagare - hela 25 studerande.

Vårterminen inleddes v. 3-6 med en avslutande praktik. Dessa var alla placerade i åk 3-6 på grund av att nybörjarenheten hade förskole- och nybörjarundervisning för första årets klasslärarstuderande. Praktikdelen av kursen förskole- och nybörjarundervisning hade 85 deltagare.

Den grundläggande praktiken genomfördes v. 10-13 och antalet anmälda var 49 stycken. Några studerande förlängde praktiken till v. 14 på grund av bland annat sjukdom.

I april och maj genomfördes ännu två perioder av avslutande praktik med totalt 16 studerande.

Avslutningsvis vill jag tacka alla handledare för deras stora insats under läsåret!

Johanna Rähä-Jungar
Klasslärarkoordinator

Lärarstuderande Elin Åkerlund in action. Foto: JRJ.

Lärarstuderande Jonatan Lehtonen instruerar. Foto: JRJ.

DE BLIVANDE SPECIALLÄRARNAS HANDLEDDA PRAKTIK

Studieplatserna inom specialundervisningen har utökats under de senaste åren och enligt de uppgifter vi hade fått inför läsåret 2022-2023 så skulle antalet studerande detta läsår uppgå till cirka 50. Det här innebär att vi fick planera in en extra praktikperiod under hösten 2022.

S35 praktiken tidigare lades till v. 39-41. Praktikperioden pågår vanligtvis i fyra veckor, men eftersom vi nu hade ett upplägg med två praktikperioder under hösten 2022, så kompletterades den tre veckor långa praktiken med skriftliga uppgifter. 12 studerande deltog.

Direkt efter höstlovet inleddes auskulteringsveckan (v. 43) och första gruppen av S3 studerande inledde sin grundpraktik. Praktiken pågick under v. 44-47 och 19 studerande deltog. Praktiken infaller normalt under vårterminen när studerande inte har många andra kurser och inlämningsuppgifter. Årets upplägg medförde att studerande kände sig väldigt stressade, eftersom föreläsningar pågick och arbeten skulle inlämnas samtidigt som de utförde sin praktik. Vi kunde i samråd med FPV konstatera att två praktikperioder under

vårterminen är att föredra när antalet studerande skapar tryck och vi behöver hitta tid och utrymme i schemat för en tredje årlig praktik.

Andra gruppen av S3 studerande kom som vanligt för sin auskulteringsvecka veckan före sportlov (v. 8). Praktiken inföll v. 10-13 och 19 studerande deltog. Samundervisning har under de senaste åren varit en del av grundpraktiken och Maria Rönn-Liljenfeldt höll temaseminarium kring upplägget under vårens praktik. Eftersom antalet ämneslärarstuderande detta läsår var rekordlångt, så kunde inga samundervisningssekvenser genomföras i åk 7-9, men nog i åk 1-6.

Temaseminarier under höstens och vårens praktiker har hållits av Susann Kalander, Margaretha Karvonen, Jenny Norrgård, Catarina Berts samt Lena Grahn-Söderström. Seminarierna har fokuserat på speciallärarens vardag och olika arbetssätt i respektive stadium.

Lena Grahn-Söderström
Speciallärarkoordinator

Ida Mattsson och Linnéa Nygård diskuterar matematik med elever i åk 9.
Foto: Lena G-S.

FORTBILDNING I HANDEDNING FÖR NYANSTÄLLDA LÄRARE

Ett medvetet handledarrum.Handledning inom en praktikperiod är en mycket viktig del av lärarstuderandes praktikstudier. I Vasa övningsskola handleds klass-, ämnes- och speciallärarstuderande. Varje praktikperiod har mål och innehåll som ska uppfyllas, genomföras och utvärderas. De studerande får handledning inför varje lektion av behöriga lärare. Diskussionen efteråt utgår från de didaktiska och pedagogiska perspektiven kopplade till lektionens innehåll, men ska samtidigt också ge redskap för den kommande lärarprofessionen.

Ledningsgruppen för utvecklandet av handledning ordnar varje [läsårs fortbildning](#) i handledning för alla skolans lärare. I år har också kurs i handledning ordnats specifikt för nyanställda lärare. Under sju tillfällen har fokus satts på delområden relevanta för en handledare. Deltagarna har reflekterat över frågan Vem är jag som handledare, kännetecknen för en god handledning, handledarens olika roller, kommunikation och frågeteknik samt redskap för handledaren. Utgående från texter, övrigt material och diskussioner, har deltagarna getts redskap för att själva forma sin handledaridentitet.

Ur utbildarperspektiv har vi upplevt att tillfällena också varit ett sätt att upprätthålla vår profession som handledare. Ett ytterligare sätt att upprätthålla och utveckla

vårt kunnande inom handledning har varit att samarbeta med de finskspråkiga kollegerna från de olika övningsskolorna genom att delta som skribenter i publikationen "Opas ohjattua opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle" som publicerades under eNorssis vårdagar 20.4.2023 i Rovaniemi. Hela publikationen finns tillgänglig i elektroniskt format <https://enorssi.fi/opas-ohjaajalle/>

Vi ser framemot att gemensamt skapa fler utbildningshelheter.

Gun-Britt Kull-West och Annika Lassus

eNorssipublikationen "Opas ohjattua opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle", red. Heidi Mouhu och Pasi Kurttila, utkom under eNorssis vårseminarium i Rovaniemi i april 2023. Gun-Britt Kull-West och Annika Lassus har aktivt bidragit till publikationen.

MENTORSKAP I 10 ÅR

För tio år sedan startade Vasa övningsskola mentorskap för nyanställda. Det var ett första ganska trevande försök, som genom åren hittat sin form. I dag är det en del av det introduktionsprogram som erbjuds nyanställda lärare.

Under detta läsår har klass-, ämnes- och speciallärare deltagit. Träffarna fokuserar i första hand på det som deltagarna själva önskar diskutera. Lärarna delar med sig av både upplevelser, glädjeämnen och utmaningar. Man stöder och uppmuntrar varandra.

"Man får en grupp där man kan dela med sig av frågor och funderingar utan att vara orolig för vad andra tänker"

Många gånger känner man igen sig i situationer som beskrivs. Tack vare att gruppen kommenterar och belyser ämnen ur olika synvinklar, får den enskilda läraren så mycket stöd hen själv vill ha. Det blir en sammansvetsad grupp, där lärarna över stadiegränserna lär känna varandra väl. *"Man pratar arbets saker, men det känns inte som man är på jobb"*. Alla vet också att det som ventileras stannar i rummet.

Mentorskapet i vår skola kan ses som ett långsiktigt och fortlöpande stöd för professionell utveckling, välmående och trivsel på arbetsplatsen.

Jag upplever träffarna som väldigt givande. Det blir djupa diskussioner, funderingar följs upp och glädjen är stor då någon utmaning ändrar riktning.

Alla lärare har en berättelse och jag får ödmjukt vara en del av den.

Gun-Britt Kull-West
mentor

Gun-Britt Kull-West har fungerat som mentor i tio års tid. Foto: Helena Svarvar.

Håll-barhets- veckan

ÖSTERBOTTEN
Servering av närodlat mellanmål.

UTVECKLING AV HANDEDNINGEN

Under läsåret har Ledningsgruppen med ansvar för utvecklande av handledningen fortsatt sitt uppdrag. Medlemmar i arbetsgruppen har följande personer varit:

Marina Bendtsen (FPV), Hans Eriksson (FPV), Gun-Britt Kull-West, Anna Norrback, Gun Åbacka samt rektorsgruppen Elisabet Backlund-Kärjenmäki, Mats Borgmästars och Bernt Klockars.

Tre träffar kring handledningen har ordnats i oktober, november och april, gemensamma för fakultetens, övningskolans och Kes-kuskoulus praktikhandledare.

Årets utvecklingstema har varit att synliggöra värdegrunden för handledningen av lärarstudier under praktikperioderna.

Arbetet inleddes med två halva dagar av workshop, med bredare inbjudan än normalt både från fakulteten och övningskolan. Vid tillfällena fördes diskussioner kring vad som

egentligen är kärnan i handledningen. Parvis skapades tankekartor kring vilka värden som är centrala för uppdraget. Utgående från tankekartorna gjordes en syntes, en text, som sedan behandlades i en handledningsträff och i enskilda lärarutbildningars ledningsgrupper. Arbetsgruppen omformade texten i takt med att responsen inflöt.

I januari kunde texten slås fast så att en illustratör, Einar Norrback, kunde anlitas. Hans uppdrag blev att dels illustrera värdegrundstexten och dels lyfta specifika värden i processen. Slutresultatet finns på högra sidan av uppslaget.

Helheten diskuterades i början av april utgående från frågeställningen hur de värden texten lyfter fram blir synliga i den egna enhetens/ämnesgruppens handledning.

Workshop kring vilka värden som är viktiga i handledningen av lärarstudier. Foto: BK.

VÄRDEGRUND FÖR HANDLEDNINGEN

Praktikhandledning vid Åbo Akademis lärarutbildning

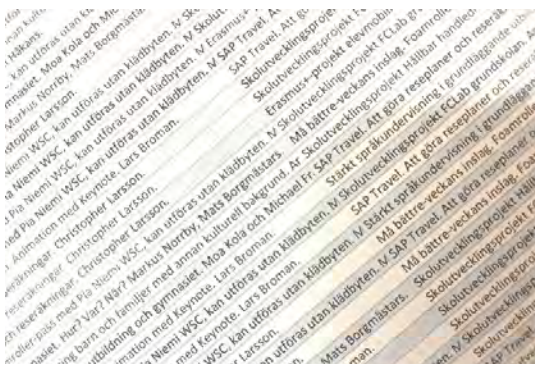
Praktikhandledningen sker genom målinriktade, relationella samtal som bygger på trygghet, öppenhet, ömsesidig tillit och respekt. Den studerandes förutsättningar beaktas genom att var och en ges stöd, uppmuntran och verktyg för fortsatt utveckling till professionell lärare.Handledningssamtalet erbjuder en miljö för dialog, reflektion och återkoppling som länkar samman teori och praktik.Handledningen leds av kompetenta lärarutbildare som gemensamt och kontinuerligt utvecklar sin handledarkompetens.

KOLLEGIALT LÄRANDE I ÖVIS DELAR

Två gånger under läsåret samlas lärarkåren till gemensam arena för kollegialt lärande, kallad Övis delar. Olika aktuella teman och utvecklingsprojekt presenteras vid dessa tillfällen. Fakultetens personal är också inbjuden, liksom lärarstuderande.

Bilderna är från höstens tillfälle. Välmående-inslag fanns också med på programmet, och varje deltagare fick en produktpåse från Dermalis. Foton: BK.

Rubriker och medverkande under höstens Övis delar:

- Må bättre-veckans inslag. Foamrollerpass med Pia Niemi WSC, kan utföras utan klädbyten. Möjlighet att bekanta sig med Bemer-madrassen med Anki Stenkull-Aura.
- Skolutvecklingsprojekt FCLab gymnasiet. Hur? Var? När? Markus Norrby, Mats Borgmästars.
- Skolutvecklingsprojekt FCLab grundskolan. Animation med Keynote. Lars Broman.
- Skolutvecklingsprojekt Hållbar handledning. Nina Kallio, Pia Lustig.
- Erasmus+-projekt elevmobiliteter vid 7-9. Hannah Kongari, Lena Grahn-Söderström.
- Erasmus+-ackreditering. Henrik Lindgrén. Deltog i kurs våren 2022.
- Skolutvecklingsprojekt OPPI. Arbete kring barn och familjer med annan kulturell bakgrund. Arbetsgruppen under ledning av Anna Österberg.
- Stärkt språkundervisning i grundläggande utbildning och gymnasiet. Moa Kola och Michael Frank.
- Kompetensdagarna i grundskolan åk 7-9 och gymnasiet. Anna Norrback och Mats Borgmästars.
- SAP Travel. Att göra reseplaner och reseräkningar. Christopher Larsson.
- Utvecklingsprojekt. Att ansöka, att följa upp och att rapportera. Christopher Larsson, Bernt Klockars.

Rubriker och medverkande under vårens Övis delar:

- Välmåendepass i övningsskolans nya gym, rörelse/skolcoach Joacim Bertlin, utrymme: gymmet i slöjdsalskorridoren i B-huset (B011).
- FC-lab: teknikbiblioteket, Lasse Broman och Kasper Hiltunen.
- Erasmus+: resa med inriktning på nybygge av skola, Andreas Sundstedt och Patrik Backholm.
- Erasmus+: lärarkurs i Portugal. Kristina Skjäl och Katrina Domars-Brännkärr.
- Tandemfinska med Jyväskylä övningsskola, Åsa Löf.
- Nyttan med nätverkande, case Vi7, Mats Borgmästars.
- Läsårstema 2023-2025: En skola för delaktighet och samverkan. Hur förverkligar man temat i sin undervisning och i skolan som helhet? Diskussionsworkshop kring det kommande läsårstemat, Elisabet Backlund-Kärjenmäki.
- Obligatorisk informationssäkerhetskurs för alla @abo.fi-användare. Passa på att under handledning avlägga kursen. Tarja Grahn-Björkqvist och Dan Grönberg. Utrymme: datasalen i B-huset (B229).
- Gymnasiets nya fastighetsplaner - byggnadsnämnden behandlar ansökan 8.3.2023, Mats Borgmästars.
- Artificiell intelligens i skolan, ChatGTP. Linda Mannila.

OPPI-PROJEKTETS AVSLUTNING

OPPI-projektet, gemensamt för grundläggande utbildning inom Vasa stad, Korsholm, Laihela, Vaasan kristillinen koulu och Åbo Akademi/Vasa övningsskola, hade som målsättning att utveckla stödet för lärande. Projektmedel beviljades av undervisnings- och kulturministeriet i november 2020 och projektet genomfördes 2021-2022. En avslutande utställning hölls i Vasa övningsskolas matsal 1.12.2022. Besökarna kunde konstatera att många olika modeller för stödformer utarbetats inom ramen för projektet. Foton: BK.

Håll-barhets- veckan

ÖSTERBOTTEN

Servering av närodlat mellanmål.

FORSKNING OCH UTVECKLINGSPROJEKT

En del av de forsknings- och utvecklingsprojekt skolan är involverad i presenteras här.

Bildkonstundervisning inriktad på undersökning av visuell kultur

Pågående, inte fastslagen.

Forskning i och utveckling av bildkonstundervisning.

Doktorsavhandling vid Doktorandprogrammet i pedagogiska vetenskaper vid FPV, Åbo Akademi. Avhandlingens empiriska del är utförd genom aktionsforskning vid Vasa övningsskola.

Johan Vikström, Lisette Smedlund.

Erasmus+-ackreditering

2021-2027

Vasa övningsskola ansökte om och erhöll 2021 som en av 50 organisationer i Finland Erasmus+-ackreditering. Ackrediteringen innebär att organisationen uppfattas som en trovärdig partner som mycket enklare än annars kan söka medel för mobiliteter för elever, gymnasie studerande och personal.

Diane-Christine Blusi, Kasper Hiltunen, Mats Borgmästars, Bernt Klockars och Andreas Sundstedt är bl.a. involverade i förverkligandet.

Erasmus+-projekt (enskilda)

2019-2023

Slutet av ett projekt för stödjande personal avslutades under läsåret. Projekten har inneburit möjlighet till deltagande i kurser och jobbskuggning.

Bernt Klockars och Andreas Sundstedt.

FCLab II/Learning Lab Vasa

FCLab III/Learning Lab Vasa

FCLab IV/Learning Lab Vasa

1.10.2020-31.12.2022

31.5.2021-31.7.2023

24.5.2022-31.7.2024

FCLab II: Att utveckla en lärmiljö där elever kan kombinera mjuka och hårda slöjdmaterial med elektronik och moderna planerings- och bearbetningstekniker såsom laserskärning, 3D-printning och VR-teknik.

Genom att utveckla den redan existerande slöjdsalen, blir maker-aktiga arbetssätt förankrade i läroplanen och skolans vardagliga verksamhet. Genom konkreta exempel visas på hur nya teknologier kan på ett inspirerande sätt integreras som en del av ett mångmaterieellt slöjddämne.

Fortsättningsprojekt. Genomförs i ett nätverk av övningsskolor.

Lars Broman, Kasper Hiltunen.

FPVs kinesiska gästprofessor med fru på visit. Finländsk matematikundervisning var av särskilt intresse för paret. Foto: KS.

FClab gymnasiet

1.6.2022-31.7.2024

I samarbete med övningsskolan i Uleåborg utveckla nya användningsmöjligheter för gamla datasalar, i vårt fall som Makerspace och mediastudio.

Vi bygger om tre utrymmen i Culturum för makerspace och media. Ombyggnaden sker i samarbete med Finlands Universitetsfastigheter Ab i form av ett demoutrymmesprojekt.

Lisette Smedlund, Andreas Sundstedt, Mats Borgmästars.

Hela Övis i rörelse

1.1-31.12..2023

Projektets syfte är att skapa förutsättningar för rörelse i skolvardagen för åk 7-9. Målet är att locka högstadiel eleverna bort från bänkar, soffor och skärmar på rasterna genom att inspirera till positiv fysisk aktivitet och uppmuntra till social samverkan. En lärmiljö och verksamhetskultur som uppmuntrar till fysisk aktivitet främjar elevernas välbefinnande och studieförmåga, ork, förebygger ensamhet, stärker motivation och gemenskaps känslan i hela skolan. Tillsammans med eleverna utvecklas ledda rastaktiviteter och skolans lärmiljöer samt införskaffas redskap för en skola i rörelse.

Kasper Hiltunen, Joacim Bertlin.

Hållbar handledning

Januari 2022-31.7.2023 (men egentligen i praktiken läsåret 22-23)

Projektets mål är att förbättra studiehandledningen och trygga kvalitativ, jämlik och tillgänglig handledning. Handledningen ska vara hållbar ur såväl den enskilda studerandens som utbildningsaktörens synvinkel.

Ur projektplanen:

- utveckling av handledning för fortsatta stu-

Lärare från Spanien på jobbskuggning vid Vasa övningsskola. Foto: BK.

dier och karriärhandledning under gymnasie-studiernas gång och handledning av dem som inte fått en plats för fortsatta studier.

- utveckling av handledning som anknyter till gymnasiernas samarbete med högskolor och arbetsliv samt internationalisering.

- utveckling av svenska 2 för handledning av studerande med invandrarbakgrund.

- stärka studerandes kontakter till arbetslivet genom Future Business Day.

- stärka ett hållbart arbetssätt och stöda välmående hos studiehandledare genom gruppmentorskap.

- kvalitetssäkra användningen av stödåtgärder inom vi7-gymnasierna.

- utveckla informationsöverföringen och kommunikationen i Wilma, speciellt i applikationen Wilma.

Studiehandledarna inom VI7, men från VÖS gymnasium Nina Kallio och Pia Lustig.

Erasmus+-gäster från Frankrike. Foto: KS.

Koordinering av finlandssvenska internationaliseringsprojekt

2018-2023

Utvecklings/koordineringsprojektets uppdrag är att informera om, motivera för, inbjuda och inspirera till ökad kännedom om internationella och globala frågor inom den allmänbildande utbildningen, i enlighet med gällande läroplaner.

Projektet fungerar som Utbildningsstyrelsens högra hand i kontakten till finlandssvenska skolor och enheter inom småbarnspedagogiken. Syftet är att inspirera till och stärka internationaliseringssträvanden inom den allmänbildande utbildningen. Projektet ordnade bl.a. en studie- och inspirationsresa till Trondheim för finlandssvenska lärare och rektorer i april 2023.

Andreas Sundstedt, Bernt Klockars och Johanna Bonäs.

LUKE (Lukioiden kehittämisverkosto) gymnasieutvecklingsnätverk

Tillsvidare

Utveckla gymnasieutbildningen i Finland.

Koordinera utvecklingsarbetet i de svensk-språkiga gymnasierna i Österbotten.

Mats Borgmästars.

Magis (Må bra-projektet)

2017-2022

Syftet med mobilspelet Magis är att använda sig av spelvärldens och berättelsens möjligheter för att öka barns kunskaper om välmående.

MIELI psykisk hälsa Österbotten och institutionen för psykologi vid Jyväskylä universitet har i samarbete med självständiga spelutvecklare utarbetat spelet utifrån de senaste forskningsrönen och lång erfarenhet.

Mera info hittas på www.magis.fi.

Elever och lärare i åk 3-6 har varit med i pilotering av projektet.

Slutseminarium för Må bra-projektet på Ritz i mars 2023. En produkt är Magis-spelet vilket Vasa övningsskolas elever i åk 3-6 varit med och piloterat.

MedLäs

2020-2024

Syftet är öka elevernas medieläskunnighet och stärka lärarnas beredskap i att undervisa i detta.

Under läsåret har projektet synliggjorts i form av en #somesmartvecka i september och en mediekunskapsvecka i februari. S.k. Kunna-kartor har utarbetats med elevens lärandemål i fokus, skilda för åk 1-2, åk 3-4, åk 5-6 samt åk 7-9.

Projektet presenterades på EDUCA-mässan i samarbete med finansören, Svenska Kulturfonden.

Sol-Britt Arnolds-Granlund, Kasper Hiltunen, Elisabet Backlund-Kärjenmäki, Annika Lassus, Andreas Sundstedt och Bernt Klockars bildar styrgrupp för projektet.

Anna Wulff, Johanna Räihä-Jungar, Martina Wilhelms, Minna Rimpilä, Lasse Broman, Kasper Hiltunen, Heidi Håkans, Johanna Högholm och Jennie Barck.

Opas ohjattua opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle

2022-2023

Publikation inom eNorssi - Suomen harjoittelukoulujen julkaisuja.

eNorssi-samarbete kring fortbildning inom handledning som utmynnade i en gemensam publikation.

Gun-Britt Kull-West och Annika Lassus.

Publiceringstillfället av handledningsguiden "Opas ohjattua opetusharjoittelua ohjaavalle opettajalle" hölls i samband med eNorssis vårseminarium i Rovaniemi i april. Foto: BK.

Programmering i gymnasiet

2019-2023

Utveckla och utvärdera en modul i programmering för gymnasiet i samarbete med tredje stadiet.

Det fleråriga projektet avslutades under hösten genom presentation på 22nd Koli Calling International Conference on Computing Education Research 17-20 November 2022 och publikation i tillhörande journal.

Markus Norrby, Niklas Palmberg.

Nordisk smag

2022-2025

Ett projekt mellan Universitycollege Nordjylland (Danmark), Universitet i Agder (Norge) och Vasa Övningsskola med mål att utveckla läromedel som ska kunna användas för att introducera elever i grundskolan i likheter och skillnader i den nordiska naturen och matkulturen.

I Norden for Alle kunde elever träffa varandra över nations- och språkgränser. Foto: GBKW.

Under projekttiden ska en blandning av lärar-studerande med inriktning mot hushållsve-tenskap och naturvetenskap utveckla, testa och evaluera läromedel med tillhörande lärar-handledning. Involverade lärare från VÖS handleder studerande i utvecklingsarbetet. Hösten 2023 ska alla projektdeltagare från de tre nordiska länderna träffas i Ålborg med sikte på pedagogisk och didaktisk utveckling och utvärdering av det gemensamt utvecklade nordiska läromedlet.

Anne-Marie Kronholm, Heidi Håkans och Gun Åbacka.

Norden for Alle

November 2022-mars 2023

Skapa ett dynamiskt lärande rum där de digi-tala möjligheterna används som redskap i ett kulturellt och språkligt utbyte mellan barn

och unga i Norden.

Samarbete med norska kolleger, virtuella elevträffar.

Gun-Britt Kull-West, Martina Wilhelms.

TIU-projekt (teater i undervisningen)

2021-2022

TIU-program (gem)ensamhet. Varför vi är ensamma och hur påverkar ensamhet våra tankar och vårt beteende. Tillsammans sökte man lösningar, såväl stora som små.

Samarbetsprojektet är en del av dramapeda-gog Nina Dahl-Tallgrens doktorandstudier.

Eleverna i åk 7-9 har fungerat som medut-vecklare av pjäsen tillsammans med Wasa Teater och dramapedagog Nina Dahl-Tallgren.

Tillit i skolmusik

2023-2024

Färdigställande av doktorsavhandling.

Jan Jansson.

UNESCO-skola

Tillsvidare

Vasa övningsskola är en del av det världsvida ASPnet-nätverket av skolor som vill verka i

Agenda2030-anda. Under läsåret har arbetsgrupper jobbat dels med miljöfrågor och dels med att lyfta fram olika temadagar och veckor med anslutning till Agenda2030. Lärarna har fått material för en 20 minuter lång markering kring aktuella teman.

Inom ramen för eNorssamarbetet finns en gemensam arbetsgrupp kring UNESCO och också en finansiering.

Mats Borgmästars, arbetsgrupper.

En miljon soppåsar, YLEs kampanj i april-maj. Gymnasiestuderande deltog under stafettkarnevalsördagen i maj. Foto: BK.

FRÅN SKOLRESTAURANGEN

Compass Group förnyar skolmaten

Förutom god mat innebär måltidsstunden på skolan upplevelser, möten, nya smaker och bekanta favoriter. Vi på Compass Group vill vara djärva innovatörer, ha aktiva samarbeten och vara vägvisare för ansvar. Vi stöder barn och ungdomars lärande, genom att säkerställa att de äter god och välgörande mat. Då går det också bättre att plugga.

Vi har fått med Linnea Vihonen som är en kock och influerare, bekant från många matlagningsprogram, i vårt utvecklingsprojekt för Finlands bästa skolmat. Hon har under det gångna skolåret träffat och sparrat Amicas skolmatspersonal och har även rört sig bland eleverna.

"Jag är så stolt över att barn i Finland varje dag får äta på skolans restaurang. En positiv och välsmakande skolmatsupplevelse är för många barn dagens viktigaste måltid. Projektet Finlands Bästa Skolmat är oerhört viktigt för mig. Skönt att få rulla upp ärmarna tillsammans!" berättar Linnea Vihonen.

Den gröna tråden är ansvar

En viktig del av skolmatsprogrammet är an-

svarstagande och det är också starkt implementerat i Compass Groups eget program för utveckling av skolmat. Ansvaret beaktas både ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Till exempel har vi på Compass Group sedan länge arbetat med att minska matsvinnet och öka inhemska råvaror. Vi utvecklar också hela tiden nya, välsmakande alternativ för vegetarisk mat.

Skolmåltiderna är i bästa fall en trevlig samvaro, men det är också en viktig plats att lära sig. I skolan har varje elev lika möjligheter att lära sig hållbara och hälsosamma sätt att njuta av mat och smaka på nya smaker samt även mer speciella råvaror.

Elevernas röst räknas

En väläten hälsosam måltid stöder inlärning och välmående. För att barnen och ungdomarna skulle tycka att skolmaten var lockande lyssnade man också i stor utsträckning på deras åsikter vid utvecklingen av skolmatsprogrammet. Vi på Compass Group vill också ta hänsyn till elevernas egna önskemål och åsikter. Barnens och ungdomarnas värld öppnar sig bara genom att vi frågar och får svar från dem. I januari 2023 genomförde vi en

Kocktävling för att ta fram nya recept. Foto: CG Ltd.

omfattande enkät om skolelevers smak. De viktigaste önskemålen baserat på enkäten:

- + Mer smak!
- + Världens favoritsmaker; Texmex, Asien och Medelhavet.
- + Världens smaker och namn på rätter som man känner till från semesterresor.
- + Satsa på vegetarisk mat! Den nya vegetariska maten lyfts fram på meny.
- + Barnens återkommande favoriträtter: Spenatplättar, Pasta Bolognese, nudelrätter, pyttipanna, fiskpinnar och pizza.
- + Möjlighet till grötdag.
- + Tortillafredag!
- + Mångsidigt salladsbord som en del av måltiden.

Goda erfarenheter av appen Amica Skolor

Under hösten har vi piloterat appen Amica Skolor. Baserat på de goda erfarenheterna från piloten kommer vi att lansera den i större utsträckning nästa år för våra skolor. Med hjälp av appen kan vi informera eleverna och deras föräldrar om till exempel menyer och ansvarsfulla matval, men de kan också ge oss feedback. Vi har också arrangerat en digital lektion om skolmåltider tillsammans med våra samarbetspartners.

Glada nya recept från kock-tävlingen

Vi utmanade vår egen personal med en kock-tävling, det vill säga för att komma på nya idéer för vegetariska rätter som tilltalar alla skolbarn. Målet med kock-tävlingen var att få fram nya idéer kring vegetarisk mat och nya typer av vegetariska recept för barn och ungdomar i skolorna. Till tävlingen anmäldes åtta utmärkta recept, varav fyra valdes till finalen.

Urvalskriterierna var nyhetsvärde och en idé som man trodde hade potential att bli ett kommande hit-recept. Vid urvalet sökte man efter olika vegetariska måltider som skulle tilltala barnen. Alla tävlande deltagare lyckades bra och från varje idé fick man nya tankar om utvecklingen av vegetarisk mat.

I finalen i kock-tävlingen valdes fyra fräscha vegetariska recept ut i blindo:

- + Fried rice 2.0: "En idé som tilltalar barnens önskemål. Det finns inget liknande recept i sortimentet, så vi får ett helt nytt recept till skolsidan."
- + Makaronlåda Margherita: "Två av barnens favoriter blir en rätt, en genial idé."
- + Shahi Paner: "För med sig ett trevligt nyhetsvärde."
- + Nacho-plåt: "Något som barnen säkert kommer att gilla och namnet lockar till att äta."

En hård och jämlik tävling vanns av den fantastiska Shahi Paner. Kriterierna var nyhetsvärde, utsökt smak, och utseende. Shahi Paner

var vackert orange och det är möjligt att ta hänsyn till säsongen i receptet. Det här receptet kommer säkert locka till att äta mer vegetariskt!

Kamrater äter vid samma bord - ingen blir lämnad ensam

Vi var också partner till Föreningen för matpedagogik Ruukku rf för att anordna tävlingen Skolmatsalar till restaurang. I tävlingen fick gymnasieeleverna komma till tals och de ombads att komma med idéer om lösningar som lockar dem att äta på skolans restaurang. Vi fick trevliga fräscha förslag och till vinnare valdes idén om Kamratbord. Den ger ett viktigt budskap om att ingen ska lämnas ensam. För att öka trivseln i matsalen föreslog elever-

na bland annat musik, stämningsbelysning, rumsavdelare, stoppade bänkar och växter. Man ville också förlänga lunchtiden.

Mycket pågår alltså, men vi vill vara en djärv innovatör och ha en aktiv roll. Vi utmanar både skolor, elever, föräldrar, producenter av måltidstjänster och beslutsfattare att utveckla skolmaten. I skolan kan man lägga grunden till ett livslång relation till maten. Därför är det viktigt att arbeta tillsammans för detta mål.

Marko Saxholm

Compass Group Ltd

Elisabeth Kronqvist och Jonas Korsström förevisar lokala grönsaker i samband med hållbarhetsveckan i september 2022. Foto: BK.

ERASMUS+ FÖR PERSONALEN

JOBBSKUGGNING BARCELONA

Inom Erasmus+ programmet finns det även möjlighet för icke undervisande personal inom skolväsendet att ansöka om projekt.

På bilden: Andreas, Patrik, Tarja, rektor Sandra Entrena, Dan, pedagogisk koordinatör Carol de Britos utanför Escola Virolais huvudbyggnad. Foto: elev.

Vasa övningssskola hade redan före pandemin blivit beviljat ett sådant projekt och i mitten av februari 2023 hade fyra personer från Vasa övningssskolas personal möjligheten att åka på en mobilitet till Barcelona, Spanien. Patrik Backholm, Tarja Grahn-Björkqvist, Dan Grönberg och Andreas Sundstedt besökte under dagarna i Barcelona tre stycken skolor - Escola Virolai, CE Montseny och Escola Garbí. De huvudsakliga målsättningarna för mobiliteten var att bekanta sig med 1. pedagogisk planering och användning av skolbyggnader, klassrum och lärmiljöer 2. praktisk och pedagogisk användning av IT i undervisning och lärande samt 3. olika makerspaces. Programmet var ytterst välplanerat och innehållsrikt med goda möjligheter att få en inblick i våra värdskolors verksamhet. Resan gav många nya erfarenheter, tankar och idéer som förhoppningsvis kan ge avtryck i vår egen skolmiljö och -vardag. AS

JOBBSKUGGNING I KÖPENHAMN

Jag jobbskuggade Rikke och Lune som arbetar på Vera, en skola för konst och design i Danmark, Köpenhamn. Väldigt intressant och berikande. Stina Ahlmark

Bild från Veras hemsida.

JOBBSKUGGNING I RAGUSA

Jag deltog i Erasmus jobbskuggning för att lära känna nya kulturer, utbildningssystem och nätverka med lärare för att utveckla sitt eget lärarskap. Jag ville också hitta inspirerande undervisningsmetoder att använda i min egen undervisning. Under min vistelse blev jag väl mottagen i Quasimodo skola. Jag hade ett omfattande program som inkluderade observation på olika utbildningsstadium, undervisning om Finland samt möten med lärare och elever. Jag imponerades av skolans arbete med hållbarhet och konst och musik, vilket genomsyrade arbetet i alla årskurser. Jag njöt av att se de fina produkter och produktioner som eleverna skapade i olika workshops. Jag fick också möjlighet att diskutera viktiga ämnen med kollegor som

integration, ökad skolfrånvaro och lärarnas arbetstid. Sammanfattningsvis var jag mycket nöjd med sin vistelse i Quasimodo skola och hoppas på att fortsätta ha kontakt med dem i framtiden. Anna Wulff

Yoga och meditation i Florens.
Foto: okänd.

KURS I FLORENS

Camilla Söderback och Margita Nyman deltog i kursen "Yoga and Meditation for Educators: Be a Great Teacher, Be Your Best Self"

Kursen syftade till att göra lärare bekanta med yogautövning som ett kraftfullt verktyg för att hantera stress, förbättra undervis-

ningsförmågan och öka den fysiska, mentala och känslomässiga hälsan.

Under kursen fick vi lära oss olika metoder för att förbättra förmågan att upprätthålla ett gynnsamt klimat i skolgemenskapen och att främja en lugn och harmonisk atmosfär både i och utanför klassrummet.

Vi fick både verktyg för undervisningssituationer och för den egna orken.

KURS I LISSABON

Katrina Domars-Brännkärr och Kristina Skjäl deltog i Erasmus+ kursen ordnad av English Matters i Lissabon i Portugal. Den bestod av workshops, föreläsningar och exkursioner. Centralt för denna kurs var att ge deltagarna en europeisk dimension till den egna undervisningen och "Context4Content".

KURS I GENT, BRUGGE OCH BRYSSEL

Vi fick möjligheten att delta i kursen *Pedagogy & Culture: Exploring Belgium and its education system. Integrative and interactive approaches to teaching*. Under kursveckan besökte vi såväl skola i Gent, Europaparlamentet i Bryssel samt världsarvet i Brugge. Deltagarna jämförde och diskuterade respektive lands skolsystem och innovativa arbetsätt. Robotik och kodning ingick som en del av kursen. Anna-Brita Slotte och Linda Norrgrann.

Skolfreden utlyses i början av läsåret. Den föregås av värdegrundsarbete i klasserna. Foto: Annika Lassus.

NY IT-STRATEGI

Tjänster, kunskande och lösningar som anknyter till digitalisering är en naturlig del av övningsskolornas verksamhetskultur och förverkligande av läroplanen.

Under läsåret uppdaterades skolans IT-strategi för 2023-2025. Strategin beskriver på vilket sätt övningsskolorna målmedvetet utvecklar pedagogiken och lärandet med informations- och kommunikationsteknologi. Informations- och kommunikationsteknologin ska göra skolans verksamhet enklare, mångsidigare och effektivare samt bidra till att elever och studerande tillgodosör sig färdigheter som behövs i senare studier och arbetsliv. Det är viktigt att utveckla både elevers, gymnasiestudenters, lärares och lärarstudenters kunskande.

Den digitala lärtigen som beskriver elevers IT-kunskande i olika årskurser samt skolans

lärtig för programmering har uppdaterats så att de bättre passar dagens mediemiljö. Målsättningarna är också i linje med *Kunskapsbeskrivningarna för digital kompetens som publicerats inom utvecklingsprogrammet Nylitteracitet (Utvecklingsprogrammet Nylitteracitet - Kavi)*. Strategin kommer att utvärderas och bilagorna till strategin kan vid behov uppdateras under strategiperioden. Under läsåret 2023-2024 kommer arbetsgruppen att skapa så kallade kunna-kartor för olika årskurser. Kunna-kartorna ska visa på progression i elevernas IT-kunskaper och göra det lättare för lärare att implementera den nya IT-strategin i den dagliga verksamheten.

IT-strategin fastställdes av direktionen i maj.

Arbetsgruppen gm Kasper Hiltunen

En del av en finlandssvensk grupp som besökte BETT-mässan, världens största mässa för undervisningsteknologi, i London i mars. Från vänster Lars Broman, Kaj Holmbäck, Annika Lassus, Diane-Christine Blusi, Bernt Klockars, Mats Lundberg och Andreas Sundstedt, förutom fotografen Päivi Soinio.

ÖVNINGSSKOLANS DIREKTION

Vasa övningsskolas nya direktion, vald för perioden 1.8.2022-31.7.2025, samlad till sitt första möte 15.9.2022. Direktionen har enligt instruktionen som allmän uppgift att stöda skolans verksamhet genom att utveckla, följa och utvärdera verksamheten samt upprätthålla och främja samarbetet inom och utom skolan. Beslut kring läsårsplaner och läroplaner ligger på direktions bord. (Foto: BK).

MEDLEMMAR 2022-2025

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Nygren-Landgårds Christina, prof., ordf. (Heikkilä Mia, prof.), Sundqvist Christel, univ.lärare (Rusk Fredrik, univ.lärare), Björkqvist Kasper, ped.stud. (Lönn Mathilda, ped.stud.).

Vasa övningsskola, lärare

Collander Annika, lektor (Rimpilä Minna, lektor), Norrback Anna, lektor (Åbacka Gun, lektor), Ladvelin Moja, lektor (Nyman Margita, lektor).

Personalrepresentant

Sundstedt Andreas, IT-pedagog (Forsman Rasmus, exp.mästare).

Elev- och studeranderepresentanter

Borgmästars Elizabeth, elevrepr. (Martinez Kenneth, elevrepr.), Hofman Ella, studeranderepr. (Klockars Ylva, studeranderepr.).

Föräldrarepresentanter

Rosenblad Lars, grundsk. (Källman Kati, grundsk.), Widell Disa, gymnasiet (Lehtonen Johanna, gymnasiet).

Som sakkunniga har under läsåret fungerat Backlund-Kärjenmäki Elisabet, rektor grundskolan, Annika Lassus, prorektor grundskolan, Kasper Hiltunen, prorektor grundskolan, samt Borgmästars Mats, rektor gymnasiet. Ledande rektor ansvarar för beredning och sekretariat.

A large crowd of people, including children and adults, is gathered for a school start event. The scene is set outdoors on a paved area next to a brick building. A man in a dark suit stands at a podium on the right, speaking into a microphone. A Swedish flag is positioned next to him. The crowd is diverse in age and attire, with many children in the foreground. The background is filled with lush green trees and a clear sky. The text "GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING" is overlaid in red on a semi-transparent white background in the center of the image.

GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING

LÄROPLANEN UTVECKLAS FÖR ATT SÄKRA JÄMLIKHET, VÄLMÅENDE OCH DELAKTIGHET

Gällande läroplan är från 2014 och har redan en hel del år på nacken. Vanligen utarbetas nya läroplaner i Finland vart tionde år. Men någon ny nationell läroplan blir det nog inte 2024. Det nya normala är i stället ständiga läroplansuppdateringar både gällande läroplanens gemensamma del och de enskilda läroämnena. Relationen mellan läroplanens intentioner och hur lärarna konkretiserar den i praktiken har en avgörande roll i skapandet av en jämlik utbildning. I vår skola vill vi därför engagera så gott som alla lärare i aktuella läroplansuppdateringar.

Under läsåret har alla lärare som undervisar huvudsakligen i årskurserna 1–6 deltagit i utarbetande av den lokala läroplanen gällande ändringar i kapitel 14, årskurserna 3–6, *bedömningskriterier i slutet av årskurs 6*. För att redan nästa läsår implementera läroplansuppdateringarna har en arbetsgrupp bestående av lärare, rektor och prorektor deltagit i den av CLL (Centret för livslångt lärande) ordnade fortbildningshelheten POLY. (<https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/pedagogik-och-lararfortbildning/poly-ak-1-6/>)

Utbildningsstyrelsens ändringsföreskrift om förebyggande av frånvaro, systematisk uppföljning av frånvaro och ingripande vid frånvaro har inneburit uppdateringar av kapitlen 4, 5 och 8 som inbegriper verksamhetskul-

turen och gemensamt ansvar för skolvardagen. Den har skolans elevvårdsgrupp arbetat med. Ledande rektor och stadierektor har deltagit i uppdateringen av Utbildningsanordnarens elev och studerandevårdsplan tillsammans med Vasa stad.

Under läsåret har därtill skolans antimobbingsplan, handlingsplan för ingripande i skolfrånvaro, plan för inklusion av elever med annan språklig och kulturell bakgrund, plan för disciplinära åtgärder och åtgärder för att trygga säkerheten i den grundläggande utbildningen och It-strategi utarbetats eller uppdaterats.

Ständiga uppdateringar av läroplanen och skolans egna planer samt deras implementering påverkar avsevärt lärarnas och rektorernas arbetsmängd.

Förutom läroplansanknutna aktualiteter kryddas skolvardagen av många ingredienser. Vasa övningsskola är med i världens största skolnätverk, UNESCO-nätverket. Vi har under året lyft upp delar av FN:s Agenda 2030 genom att aktualisera globala frågor och teman. Målet är att våra barn och ungdomar skall få förutsättningar att förstå en alltmer komplicerad värld.

Vi har under läsåret uppmärksammat ett antal temadagar: FN-dagen, barnkonventionens dag, internationella utbildningsdagen och världsvattendagen. Grundskolans arbetsgrupp med Johanna Hedström som ordförande har planerat program för klasserna att ta del av. Målen för Agenda 2030 har varit den röda tråden genom hela läsåret. För *FN-dagen* fick varje klass ett av målen att diskutera. Klasserna skapade tematiska ordmoln som fick dekorera matsalen. Centralförbundet för barnskydd erbjöd i år en orientering för att uppmärksamma *barnkonventionen*. Under den veckan fanns QR-koder utspridda på skolgården med kluriga frågor. Mål 4, rättvis utbildning, var utgångspunkt för *internationella*

utbildningsdagen. Frågor som varför utbildning behövs och vem som får utbildning togs upp på olika sätt. *Världsvattendagens* syfte var att visa på vikten av rent vatten, mål 6 och 7 i agenda 2030. Målet för temadagarna har varit att låta eleverna bekanta sig med omvärlden och fundera kring frågor som berör oss alla, rättigheten till ett gott liv.

I årsberättelsen skriver lärarna om aktualiteter inom den grundläggande utbildningen utifrån såväl läroämnena som större helheter.

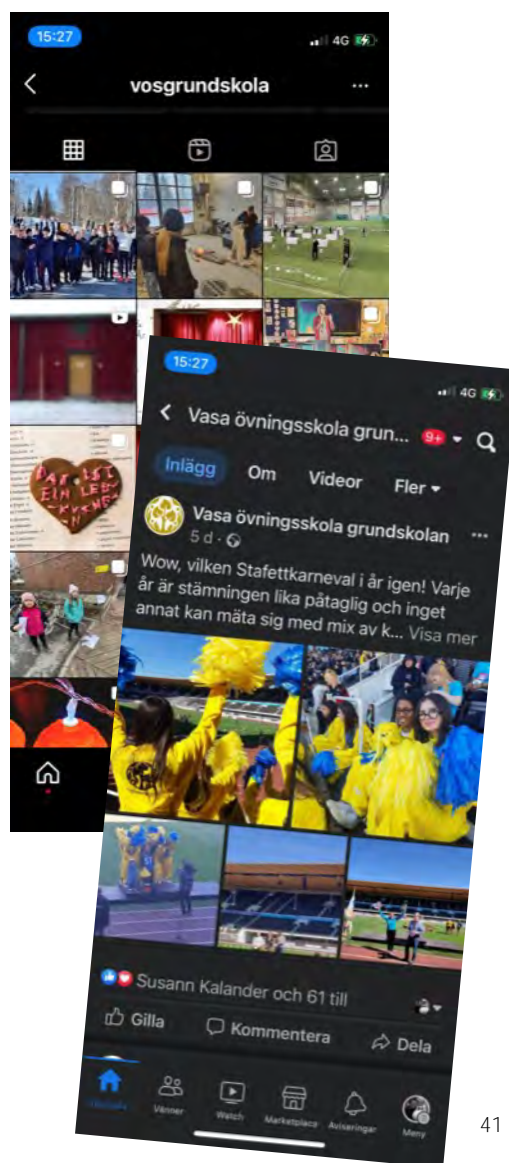
På sociala medier hittar man textförsedda bildkavalkader:

Skolans Facebook, <https://www.facebook.com/vosgrundskola>
 instagramkontot, <https://www.instagram.com/vosgrundskola/>
 bibliotekets Instagramkonto, <https://www.instagram.com/vosgrundskola/>
 Kompetensveckans instagram, <https://www.instagram.com/vosbehindthescenes/>

Här bjuds följare på glimtar ur vardag och fest i vår skola.

Med önskan om ett skönt sommarlov!

Elisabet Backlund-Kärjenmäki, rektor

ELEVVÅRD

Den skolspecifika elevvårdsgruppen

För den skolspecifika elevvårdsgruppen har läsårets sammankomster kretsat kring uppdateringar och omställningar i och med övergången till välfärdsområden. Elevvårdsarbetet brukar beskrivas som stöd för den enskilda eleven och för hela skolgemenskapen. Denna definition i sig beskriver vilket viktigt arbete som många gånger utförs i det tysta av alla i skolpersonalen och i hemmet. Till den skolspecifika elevvårdsgruppens primära uppgifter hör att arbeta för allas bästa i skolgemenskapen och utveckla goda modeller för ett fungerande förebyggande arbete. Elevvårdsgruppens arbete har i år koordinerats av prorektor Annika Lassus. Gruppen har bestått av rektor Elisabet Backlund-Kärjenmäki (vt 2023), prorektor Kasper Hiltunen, elevhandledare Olivia Högnabba, speciallärarna Susann Kalander, Margaretha Karvonen, Jenny Norrgård, Catarina Berts, Lena Grahn-Söderström, skolcoach Anna Österberg (ht 2022) skolcoach Joacim Bertlin (vt 2023), kurator Camilla Ahlroth-Enlund, psykolog

Emilia Kronqvist och skolhälsovårdare Johanna Rosendahl. Ett tack riktas till samarbetspartners inom social- och hälsovård, hjälpmedelscentralen, Valteri center för lärande och kompetens, ergo- och fysioterapin samt enheten för rusmedelsförbyggande arbete. Samarbetet med andra aktörer stöder personalen i arbetet, vars mål är att stärka elevernas välbefinnande.

Trygghet är ett vitt omfattande begrepp och man kan associera till olika saker. Under höstterminens första dag fick ett antal elever från 1–6 delta i Yle Vegas radioreportage och dela med sig av goda råd gällande trygghet i trafiken. Reportagets rubrik "Lyssna, titta och sök ögonkontakt" är också användbart i skolan i andra sammanhang. Vi skapar vi-känsla, samhörighet och stärker verksamhetskulturen i det vardagliga skolarbetet genom att lyssna på varandra, titta och engagera sig för att dela goda lärandetillfällen samt genom att söka ögonkontakt och säga det lilla viktiga betydelsefulla ordet "hej" då vi möts på skolgården eller i korridorerna.

Elevvårdsteamet i åk 1-9 2022-2023. Foto: FotoAiraksinen.

Siri Gros, Naomi Englund, Niilo Sallisalmi, Oscar Peltoniemi, prorektor Annika Lassus och polisens kommunikationschef Mikael Appel diskuterar trafikvett. Foto: Anne Teir-Siltanen

De en timme långa personalutbildningarna har vi fortsatt med detta läsår. Det visade sig vara ett lyckat koncept då så många hade möjlighet att delta och ta del av sakkunnigas inlägg och på så sätt smidigt erhålla aktuell information och höra om goda modeller. Varje tillfälle har lockat 60–90 deltagare på Zoom. Här finns en sammanställning över personalfortbildningarna.

- Skolskick-närvaromodellen, föreläsare projektkoordinator Inkeri Kylänpää
- Samarbete med socialen och skolan, föreläsare socialarbetare Jaana Laine
- Svåra samtal med föräldrar, föreläsare psykoterapeut Leif Westerlund
- Ur polisens perspektiv, föreläsare äldre konstapel Emma Järvinen
- Vän med alla, föreläsare familje- och psykoterapeut Eeva-Liisa Salmi
- Ta upp oron, föreläsare sakkunnig inom utvecklingspsykologi Pamela Antila
- Hur bemöta barn och unga med neuropsykiatriska funktionsvariationer och deras föräldrar, föreläsare Paula Ala-Käkelä från Folkhälsan

Medlemmar från skolans elevvårdsgrupp har deltagit i webinarier, seminarier och fortbildningar med teman som bl.a. familjevänlig skola, vardagsjuridik, diskriminering, våld, mobbning och trakasserier.

I september 2022 presenterades VIP-nätverkets verksamhet av undervisningsråd Maj-Len Engelholm från Utbildningsstyrelsen och rektor Josefin Svedin från Valteri center för lärande och kompetens. I informationstillfället om VIP-nätverksarbetet deltog lärarutbildarna vid Vasa övningsskola och fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Very Important Person, VIP, hänvisar till barn och unga som behöver krävande, särskilt stöd för sitt lärande och sin habilitering. VIP-nätverket har som målsättning att stödja utvecklingen av det yrkesövergripande samarbetet samt att stödja förändringen i verksamhetskulturerna i skolorna och inom småbarnspedagogiken, stärka kompetensen hos aktörerna inom krävande särskilt stöd samt fördjupa samarbetet med företrädarna för lärarutbildningen och forskningen.

VIP-nätverket och krävande särskilt stöd För lärarutbildare onsdag 21.9.2022 kl. 14.45-16.15 i Akademisalen

Plan för rusmedelsförebyggande arbete

Vasa övningsskolas nya handlingsplan för rusmedelsförebyggande arbete godkändes av kollegiet den 1 februari 2023. Arbetet med planen inleddes redan vid årsskiftet 2021–2022, när lärarna deltog i PEPP-fortbildningen som ordnades av Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik. Efter fortbildningen arbetade skolans lärare och rektorer tillsammans med elevvårdsgruppen för att formulera en handlingsplan som skulle täcka olika aspekter av hälsofrämjande och rusmedelsförebyggande arbete på skolan.

Handlingsplanen är en omfattande beskrivning av det förebyggande arbete som skolan gör för att minska risken för rusmedelsanvändning bland eleverna. Den innehåller också hänvisningar till lagstiftning om rusmedelsanvändning och beskriver hur personalen bör agera vid misstänkta fall av rusmedelsanvändning bland eleverna. Dessutom ger handlingsplanen förslag på hur hälsofrämjande och rusmedelsförebyggande teman kan integreras i undervisningen på olika årskurser.

Vi är stolta över att ha tagit fram en så omfattande handlingsplan för rusmedelsförebyggande arbete på Vasa övningsskola. Vi hoppas att planen kommer att hjälpa oss att skapa en trygg och säker skolmiljö för våra elever, där rusmedelsanvändning inte tolereras och där eleverna får den kunskap och det stöd de behöver för att fatta kloka beslut om sin hälsa och sitt välbefinnande.

Elever med annan språklig och kulturell bakgrund

OPPI-projektet med temat En gemensam skola för alla, startade hösten 2021 och avslutades i december 2022. Inom temat för projektet valde Vasa övningsskola att sätta fokus på utvecklandet av kommunikationen med familjer med annan språklig och kulturell bakgrund. Arbetsgruppens medlemmar har varierat under projektet och under detta läsår har Anna Österberg, Lena Grahn-Söderström, Susann Kalander, Fred Holmsten och Margaretha Karvonen ingått i gruppen.

Under projektets gång har föräldrarna inbjudits till föräldramöten för att få ta del av utvecklingsarbetet och samtidigt getts möjlighet att ge feedback och utvecklingsförslag på samarbetet mellan skolan och hemmen. Föräldrarna har bidragit med många värdefulla synpunkter och har haft stort inflytande på arbetet i arbetsgruppen.

Målsättningen för läsåret var att utarbeta en guide som kan fungera som ett verktyg för lärare som tar emot elever med annan språklig och kulturell bakgrund till sina klasser. Arbetet med guiden inleddes redan under vårterminen 2021 och fortsatte under höstterminen 2022. Guiden med två checklistor jämte bilagor är tänkta att ge lärare och vårdnadshavare viktig information som bidrar till att skapa goda förutsättningar för en välfungerande och inkluderande skolgång. Guiden innehåller även information om elevvårdens tjänster vid Vasa övningsskola och är översatt

till arabiska, engelska, ryska och vietnamesiska.

Föräldrar samt tio tolkar inbjöds till föräldramöte i skolans matsal 4.10 2022. Skolan bjöd på kaffe/te och kanelbulle. Föräldrarna satte guldkant på mötet genom att bjuda på egna kulinariska läckerheter. Under mötet presenterades information om det finländska skolsystemet, information om skolvardagen, användningen av Wilma, förebyggande och stödjande verksamhet kring elevens skolgång och lärande samt information om elevvården vid Vasa övningsskola. Slutligen presenterades även checklistorna som utarbetats av arbetsgruppen. Föräldramötet var mycket uppskattat och föräldrarna gav värdefull re-

spons på det arbete som gjorts för att utveckla kommunikationen mellan hem och skola.

Under fortbildningsdagen för kollegialt lärande 2.11.2022 Övis delar I, fick lärarkollegiet möjlighet att granska och ge förbättringsförslag till den guide med tillhörande checklistor som arbetsgruppen utarbetat. Små förändringar gjordes och därefter sammanställdes materialet i kompendier som delades ut till samtliga medarbetare. Kompendiet har varit uppskattat bland både lärare och föräldrar. Förhoppningen om att kunna tillgodose vårdnadshavare med videoinstruktioner angående Wilmaanvändning på eget hemspråk finns kvar.

Det goda samarbetet med Haga skolas lärare för förberedande undervisning, David Skargersten, har fortsatt. Informationsgången mellan skolorna löper smidigt och förutsättningarna för en ändamålsenlig och lyckad integrering är goda. Nya elever i åk 1-9 har under läsåret inlett sina studier vid Vasa övningskola genom att delta i undervisningen två dagar per vecka under en period innan de egentliga studierna inleds. Detta förfaringssätt har uppskattats av lärare, elever och vårdnadshavare.

Under vårterminen 2023 har Vasa övningskola i samarbete med Vasa stad (Haga skola) tillhandahållit ett undervisningsutrymme för förberedande undervisning. Lärarstuderande Maja Lundin och Eleonora Drifell undervisar en grupp med 10 elever i åldrarna 9 - 16. Maja har huvudansvaret för föräldrakontakten och det administrativa arbetet. I gruppen arbetar även skolgångshandledare Christian Lax. I den förberedande undervisningen är syftet med undervisningen i svenska som andra språk att ge eleverna tillräckliga färdigheter för att flytta över till den grundläggande utbildningen.

Skolcoachen/rörelsecoachen

Under vårterminen har Joacim Bertlin jobbat som skolcoach/rörelsecoach i årskurserna 5-9. En skolcoach fungerar i huvudsak som en trygg vuxen med låg tröskel att ta kontakt med. Eleverna kan vända sig till skolcoachen för att prata om saker som kan kännas jobbiga hemma, i skolan eller bara allmänt diskutera och tala av sig om egentligen vad som helst.

Skolcoachen har under vårterminen också arbetat med projektet "Hela Övis i rörelse" som i huvudsak går ut på att få in mer fysisk aktivitet bland eleverna i årskurs 7-9, främst under rasterna. Detta har bland annat förverkligats med insatta gym-raster där eleverna haft möjlighet att besöka det nya gym-

Gymmande elever. Foto: Joacim Bertlin

met under skoltid. Det har även funnits möjlighet att delta i ledda gymklubbar efter skoldagen. Intresset för gymmet har varit mycket stort bland eleverna, speciellt under rasterna.

Aktiva elever i gymmet. Foto: Joacim Bertlin

Införskaffning av nya redskap som leder till mer fysisk aktivitet och håller stillasittandet och mobiltelefonen borta har också tagits fram med hjälp av samarbete med eleverna och deras egna önskningar.

Skolcoachen har också fungerat som vänelevshandledare och deltagit i handledarutbildningen för vänelevs- och tutorhandledare som ordnades i februari i Tammerfors av Folkhälsan.

Elevhälsa

Under läsåret har Johanna Rosendahl arbetat som skolhälsovårdare, Camilla Ahlroth-Enlund som kurator och Emilia Kronqvist som skolpsykolog vid grundskolan. Elevhälsans tjänster ordnas numera av Österbottens välfärdsområde. Det dagliga arbetet fungerar på samma sätt som före övergången till välfärdsområdet. Skolhälsovårdaren och kuratorn har i regel varit på plats i skolan varje vardag och skolpsykologen 3–4 dagar/vecka. Skolläkare Annika Utter-Andtfolk har i regel varit på plats 1 dag/vecka. Övergången till välfärdsområdet har inneburit mera samarbete med och kontakt till kolleger i samma yrkesroll. Elevhälsopersonalen har också haft regelbundna samarbetsmöten med olika aktörer utanför skolan.

Elevhälsopersonalen har under året hållit ett informations- och diskussionstillfälle tillsammans med elevassistenterna i åk 1–6 angående samarbete och hur de kan ta upp oro för elever. All personal i skolan har möjlighet att konsultera elevhälsopersonalen vid oro för enskilda elever.

Även detta läsår har den största prioriteringen för skolhälsovårdaren varit att träffa alla elever under de årliga hälsogranskningarna. Kuratorn har detta läsår fokuserat en hel del på arbete kring olika teman med små elevgrupper.

Elevhälsopersonalen har under läsårets gång deltagit i skolningar som stöder och utvecklar arbetsmetoderna i kontakten till elever och vårdnadshavare. Skolhälsovårdaren har del-

24 april 2023 kunde den regionala elev- och studerandevårdsplanen för Österbottens välfärdsområde klubbas igenom i välfärdsområdets fullmäktige. Under vintern var den på remiss till utbildningsanordnarna. Ledande rektor representerar övriga utbildningsanordnare i den regionala samarbetsgruppen.

tagit i "Föra barnen på tal", som är ett verktyg som kan användas för att stöda familjer med utmaningar i vardagen. Dessutom deltar skolhälsovårdaren i IPC-handledarutbildning. IPC är en interpersonell intervention för att behandla och förebygga depressionssymtom hos 13–18-åringar. Målsättningen är att alla skolhälsovårdare inom välfärdsområdet utbildas inom dessa metoder. Skolpsykologen har deltagit i en skolning gällande korttidsterapeutiska arbetsmetoder. Kuratorn och skolpsykologen har också deltagit i flera webinarier och seminarier gällande olika teman som berör aktuella ämnen och deras anknytning till skolan.

SPECIALUNDERVISNING

Specialundervisningen är en integrerad del av all undervisning med syftet att stöda elevernas lärande och skolgång. Stödet skraddarsys utgående från behovet i klasserna och kan variera i omfattning och tid. Styrkan med specialundervisningen är att den kan genomföras flexibelt och mångsidigt enligt elevernas behov. Stor vikt har lagts vid att stöda och hjälpa eleverna att bli medvetna om det egna lärandet samt att hitta en aktiv och självreglerande roll i sin kunskaps- och färdighetsutveckling.

Läsårets tema "En välmående, hållbar och värdeskapande skola" samt våra fokusområden GRIT, mångfald, gemensam skola för alla och samarbete har genomsyrat den specialpedagogiska verksamheten. Arbetet enligt Handlingsplan för ingripande i skolfrånvaro har prioriterats för elever med hög skolfrånvaro, där tidiga insatser är nödvändiga. Användningen av särskilt prioriterade områden som en del av det intensifierade stödet har utökats, både för elever med hög skolfrånvaro och för elever som ligger på gränsen till behov av särskilt stöd. Niilo Mäki institutets Check In/Check Out (CICO) metodik har tillämpats för elever med hög skolfrånvaro samt för elever med beteendeproblematik. Språkstöd har getts inom olika läroämnen, men även i form av stödundervisning för elever med svenska som andra språk.

Jenny Norrgård, Margaretha Karvonen och Susann Kalander har fungerat som speciallärare i åk 1-6, Catarina Berts och Lena Grahn-Söderström i åk 7-9. Några speciallärare har under läsåret deltagit i personalutbildningen inom OPPI-projektet kring inklusion och en gemensam skola för alla. Oppi-projektets slutseminarium hölls 1.12 2022 vid Vasa övnings-skola. Under seminariet fick vi dela med oss av det arbete som gjorts för att utveckla kommunikationen med familjer med annan språklig och kulturell bakgrund. Samtidigt fick vi ta del av det värdefulla arbete som gjorts på olika håll i Österbotten för att främja inkludering och en gemensam skola för alla.

Speciallärarna i åk 1-6 deltog i en fortbildningsdag ordnad av UBS med temat *Fokus på läsning och skrivning – senaste forskningen, undervisning och praktiska metoder*. Nytt

material som tagits i bruk vid Vasa övnings-skola är Wendick-modellens strukturerade träningsprogram i läsning och en speciallärare har även gått utbildningen. Wendick-modellens material kan ses som en utveckling och komplettering av Bravkod-materialet, eftersom materialet är mera omfattande. Under våren har en av speciallärarna utbildat sig i Logos, ett verktyg som används för att kartlägga elevers läsfärdighet, diagnostisera dyslexi samt utarbeta individuella pedagogiska lösningar.

Samarbetet mellan FPV och Vasa övnings-skola fortsätter och möten har hållits kring genomförandet av speciallärarstuderandens praktikperioder samt utvecklingsmöjligheter i vårt samarbete. Tre praktikperioder har genomförts detta läsår med totalt 50 studerande.

I åk 1-6 har Anna-Karin Berg, Annette Granlund, Elin Kronlund, Eva Dahlström, Heidi Sjölund, Ann-Helen Omars, Ann-Helen Revahl, Carolina Svartsjö och Marie-Louise Löfgren, Joakim Welroos, Mia Salminen, Pia Ek och Wilma Möller fungerat som skolgångshandledare. I åk 7-9 har Maria Lagström och Maria Sundstedt arbetat som skolgångshandledare i nära samarbete med speciallärarna. Anna Österberg och Joacim Bertlin har fungerat som skolcoach i åk 5-9 under höst- respektive vårterminen.

"SPEC 1-9 Drake" En drake flyger bäst i motvind. Inom specialundervisningen vill vi lyfta eleverna och ge dem verktyg och stöd att möta motvindar i skolvardagen.

I väntan på att julfesten ska starta, åk 1-6. Foto: BK.

BIBLICAN

Vårt gemensamma skolbibliotek, Biblican

Sedan ett antal år tillbaka är vårt skolbibliotek ihopkopplat med Vasa stadsbibliotek, men i en sluten enhet. I och med att vi här i VÖS är anslutna till stadsbiblioteket, så görs alla boklån med ett och samma bibliotekskort.

Biblioteket är bemannat alla skoldagar. Under läsåret har eleverna i åk 1-6 regelbundna bibliotekstider med boklån och läsmys i läslandet. Åk 7-9 har besökt Biblican vid behov.

Biblioteksgruppen har under läsåret fortsatt med att utveckla vårt skolbibliotek.

Under läsåret har två temaveckor gått av stapeln. I november 2022 med halloween-tema och sedan i april 2023 läsvecka, där vi tog fasta på läsro och bokinspiration. Read hour-evenemanget uppmärksammades med att hela skolan stannade upp och läste samtidigt. Höstlov blev läslov under sloganen "Är du utan att göra - läs en bok". Biblio-

teksgruppen tipsade också om sportlovsquiz inför sportlovet.

Miniutställning om Alfons Åberg 50 år.

Under vårterminen ordnades läsutmaning i åk 7-9

Bokbeståndet förnyas kontinuerligt och gamla böcker avskrivs.

Vårt skolbibliotek finns också på instagram under #vosbiblican.

Biblioteksgruppen

genom Helena Svarvar

Läsmys när det är som bäst! Foto: Helena Svarvar.

Vi är en läsande skola.
Foto: Helena Svarvar.

FCLab.fi — LEARNING LAB VASA

FCLab.fi-projektet (Future Classroom Lab Finland) är ett unikt nätverk med aktörer från alla Finlands övningsskolor. [FCLab.fi](https://www.fclab.fi)-nätverket är en del av European Schoolnet och främjar användningen av undervisningsteknik och utvecklar ny pedagogisk praxis. Nätverket anordnar regionala och nationella utbildningar om utveckling och utformning av lärmiljöer, ny teknik, programmering, maker-aktiviteter etc. Dessutom bedriver nätverket affärssamarbete och deltar i olika seminarier och evenemang inom området hemma och utomlands.

Nätverket har haft regelbundna träffar via Zoom, men vi har också haft möjlighet att ordna fysiska träffar under läsåret i Raumo, Köpenhamn och Rovaniemi. Det är oerhört värdefullt att få nätverka med kollegor från andra övningsskolor och få en insyn i deras verksamhet.

Kasper Hiltunen och Lars Broman representerar projektet vid Vasa övningsskola. Nedan några plock ur verksamheten under läsåret:

Under läsåret hade nätverket ett samarbete

med det norska företaget Makekit AS, <https://www.makekit.no/> Alla övningsskolor fick en uppsättning programmerbara hydrokoptrar av modellen Snow:Bit. Dessa byggde vi som ett pilotprojekt med en klass i åk 6. Micro:bits används för att programmera Snow:Bitsen. Vi kommer att utvärdera processen efter vårt pilotprojekt och ge respons till tillverkaren.

Under ITK-mässan i Tavastehus i oktober presenterade FCLab Vasa sin slöjdstig som en poster. Slöjdstigen har gjorts för åk 3-7 och har utvecklats för att skapa en progression i slöjden. I slöjdstigen finns sådana element som också nämns i makerrörelsen.

Material inom programmering och FCLab har under läsåret gjorts mera åskådligt genom att skaffa vitrinskåp och samla utrustningen på ett ställe. Materielen förvaras det i det första rummet i vårt bibliotek. Bokningen av utrustningen sker via applikationen Wilma.

Elevagentverksamheten som startades för några år sedan som ett projekt finansierat av utbildningsstyrelsen, tog slut sommaren 2021. För att inte en inarbetad verksamhet

FCLab seminarium. Foto: Lars Broman.

*Elevagenterna handleder i iPad användning.
Foto: Lars Broman.*

skulle ta slut fortsatte vi med den under FCLab. Under höstterminen höll vi några möten, där elevagenterna bekantade sig med vissa mobilapplikationer.

Under läsåret 2021-2022 utvecklade vi tillsammans med äldreboendet Fylgia handledning av intresserade seniorer i iPad användning. Under detta läsår har vi fortsatt med denna verksamhet genom att besöka Fylgia under några gånger.

*Eleverna i klass 6c bygger
Snow:Bits. Foto: Henrik Friberg.*

MEDLÄS #SOMESMART

Syftet med projektet MedLäs är att utarbeta en hållbar verksamhet för utvecklande av elevernas medieläskunnighet och undervisningspersonalens beredskap att undervisa i medieläskunnighet.

Inom projektet har vi:

- gjort omfattande kartläggningar av elevernas medieläskunnighet.
- utarbetat en lärtig för åk 1-9 gällande undervisningen i sociala medier och internet.
- utarbetat ett resurspaket för lärarna med lärandemål och tillhörande resurser som kan användas i undervisningen.
- skapat en app, "Elevapp", som ska skydda barn och unga från otrevliga situationer som de kan råka ut för på nätet och i sociala medier. Appen ska även hjälpa barn och unga att få kontakt med elevvårdsteamet gällande dessa frågor.
- piloterat och utarbetat hållbara modeller för undervisningen i sociala medier och internet. Undervisningen kallar vi #somesmart i kommunikationen med eleverna.
- delat med oss av kunskap, insikter och våra verktyg som är gratis att använda även för andra skolor/kommuner. Vi var bl.a. på Educa och berättade om projektet. AW

Somesmart-dagen avslutades med en gemensam paneldiskussion i festsalen. Tillfället strömmades till andra intresserade skolor i Svenskfinland. Foto: Kasper Hiltunen.

EDUCA-representationen i finansören Svenska Kulturfondens monter. Foto: BK.

Jag ska...

**Somesmart
i
Vasa
övningskola
åk 1-2**

kunna använda lösenord.

veta att det finns åldersgränser på internet.

känna till att det finns starka och svaga lösenord.

förstå att säkerhet och trygghet på internet är min rättighet.

känna till risker med den digitala verkligheten.

förstå att jag inte får använda information utan lov av de som gjort den.

kunna skapa goda vanor och rutiner i användningen av internet.

veta hur jag kan skydda mej själv på internet.

veta hur jag ska göra om jag får otrevliga meddelanden eller en okänd person tar kontakt med mej.

förstå att det jag gör påverkar mej själv och andra på internet.

förstå att regler gäller både i en analog och digital verklighet.

kunna använda internet, digitala verktyg och appar på ett ansvarsfullt sätt.

veta vem jag kan prata med om jag upplever otrevligheter på internet.

känna till att allt inte är sant på internet.

förstå vikten av och kunna ge exempel på ett gott beteende och språk i sociala medier.

kunna skapa och dela enkla digitala arbeten.

förstå att jag lämnar digitala fotspår.

KLUBBAR

Skolans klubbverksamhet ordnas på eftermiddagar utanför lektionstid. Klubbarna är till för elever årskurs 1-9 och ordnas under hela läsåret. Genom klubbverksamheten får eleverna bekanta sig med nya fritidssysselsättningar och eftersom klubbarna är klassöverskridande bidrar de till samhörighet och nya vänskaper.

Vi har kunnat ordna många klubbar i år tack vare medel från Utbildningsstyrelsen och från samarbetet med Vasa Stad enligt Finlandsmodellen. Finlandsmodellens syfte är att alla barn ska ha möjlighet till en uppskattad och avgiftsfri hobby i samband med skoldagen. På så sätt vill Finlandsmodellen öka barns och ungas välmående.

Exempel på klubbar som vi har ordnat detta läsår är spanskaklubb, mellanmålsklubb, bild-

Textilklubben. Foto: Mia Salminen.

Bildkonstklubben. Foto: Melina Arvidsson.

konstklubb, slöjdklubb och 3D-printning. Klättringsklubben har också varit populär, både i årskurs 5 och 6 samt bland eleverna i högstadiet. Nytt för i år har varit författarklubb och gymklubb. Både utomstående aktörer, studeranden och skolans egen personal har fungerat som klubbledare.

Klubbkoordinator Carolina Svartsjö

Gör din egen käpphäst. Foto: Maria Fjällström.

Spanska klubben.
Foto: Raquel Lozano
Castillo.

Klättringsklubb i samarbete med WasaUp. Foton: Stefan Törnqvist.

Culture Evening med engelska linjen. Foto: BK.

ELEVKÅRSSTYRELSENA

Åk 1-6

Klasserna i 1–6 har demokratiskt valt en elev som representerar den egna klassen i elevkårens styrelse. Syftet med elevkårsverksamheten är att väcka elevernas intresse för att utveckla den egna skolan. Representanten har framfört den egna klassens åsikter och diskuterat i klassen aktuella ärenden som behandlats i elevkåren. Under läsåret 2022–2023 har elevkåren arbetat med bland annat följande:

Att främja en positiv verksamhetskultur

Deltagit i matmöten
Hungerdagsinsamlingen
Timplanen och lekoteket
Styrelsen har fungerat som en länk mellan föräldraföreningen och elevkåren

Styrelsen har sammankommit ungefär 3 gånger per termin och som handledande lärare har Fred Holmsten fungerat.

1a Signe Böhlström, Alexa Ratilainen
(Lykke Gros, William Broberg)

1-2b Ellen-Elvira Richard

1-2e Hilla Kuokkanen (Sofia Maijala)
2a Nona Gull, Nanaba Antwi
2c Ella Becker (Leon Hasselblat, Jonas Krooks)
3a1 Ivar Nilsson (Olli Pärkkä)
3a2 Amélie Kämärä (Walter Andtfolk)
3-4b Alex Borgmästars (Isabel Rimpilä)
3-4e Scarlett Suksi (Nea Still)

4a1 Edvin Stoor (Evind Byrkjeland)
4a2 Naomi Englund (Aaron Holmback)
5a Chris Mutiganda (Lydia Stolpe)
5c Lily Kronqvist (Nelly Lahola)
5-6b Elli Alin (Melwin Söreng)
5-6e Mina Still (Mio Hansén)
6a William Borgmästars (Olivia Englund)
6c Tindra Sandvik (Klara-Maria Staffans)

Åk 7-9

Äntligen fick vi ett läsår utan begränsande pandemi. Vi kunde på riktigt göra saker tillsammans och det har vi längtat efter. Det har ordnats temadagar, påsk och jul överraskningar, 7-9 disco i samarbete med föräldraföreningen och såklart den traditionella innebandyturneringen. Elevkårsstyrelsen har också drivit elevkiosken Glassican.

Det jag är lite extra stolt över är det stora intresset för Vasa stads Ungdomsfullmäktige. Vi hade sex stycken kandidater i åk 7-9 som ställde upp och alla blev invalda. Det var bra gjort.

Vi hade också två av våra styrelsemedlemmar som deltog i Elevriksdagen ERIK.

Årets styrelse har bestått av

7a: Emil Arvola, Carsten Mutiganda

7b: Arlene Baseme, Massa Akras

7c: Janec Lagerström, Hugo Stenback

8a: Max Marius Humberset

8b: Maija Rönn, Mariana Gonzalez Velasquez

8c: Ewan Simons, Simon Finne

9a: Amos Rosenberg, Fanny Ahlnäs

9b: Hanna Illman, Liam Gädde

9c: Asta Sharma, Kenneth Valencia Martinez

Stina Ahlmark

Elevkårsstyrelsens handledande lärare

Foto: FotoAiraksinen.

FÖRÄLDRAFÖRENINGARNA

Årskurs 1-6

Föräldraföreningen vid Vasa Övningsskolas lågstadium är en aktiv förening som strävar efter att främja samarbetet mellan hem och skola, föräldrar och lärare samt att arbeta för en mångsidig skolvardag för eleverna. Detta görs genom olika evenemang, klubbar och införskaffningar.

Under verksamhetsåret 2022-2023 kunde föräldraföreningen äntligen arrangera flera evenemang där hem och skola kunde mötas. Höstens verksamhet inleddes på Hem och skola-dagen i september med gemensam morgonröris för hela familjen. I samband med evenemanget arrangerades också en insamling av regnkläder till ukrainska barn.

Under hösten besökte representanter ur föräldraföreningen föräldramöten för att ge synlighet till verksamheten samt locka fler föräldrar till föreningen. I oktober ordnades en träff för alla klassföräldrar och ett fint nätverk skapades mellan föräldraföreningen och klassföräldrarna. Höstterminen avslutades traditionellt med stämmingsfullt glöggmys i matsalen efter julfestprogrammet.

Vändagsfrukost för hela familjen. Foto: EBK.

Föräldrar tillsammans med eleverna deltar i Yles utmaning "En miljon soppsåsar". Foto: EBK.

Vårterminen inleddes med vändagsfrukost för hela familjen och disco för elever i årskurs 1-4. Båda evenemangen var välbesökta och omtyckta. I mars ordnade föräldraföreningen det kreativa läsevenemanget Läslust som erbjöd roliga läsutmaningar och trevlig samvaro för hela familjen. På initiativ av klassföräldrarna uppmanade föräldraföreningen skolans elever och familjer att delta i YLE:s utmaning "En miljon soppsåsar". Många klassföräldrar arrangerade klassträffar i samband med evenemanget som kulminerade i en skräpsamlings-picknick på skolgården. Även det här året sponsrade föräldraföreningen en extra buss till Stafettkarnevalen, som gav möjligheten för fler elever att delta.

Hälsningar
Anna

Föräldraföreningens ordförande Anna Moberg "in action". Foto: EBK.

Föräldraföreningen för 7-9 hade 17.1 bjudit in Unga Scenkompaniet med pjäsen "Lovlig frånvaro av hälsoskäl". Foto: BK.

Årskurs 7-9

Föräldraföreningen för 7-9 har som mål att aktivt arbeta för ett gott samarbete mellan hemmen och skolan. Vi vill främja en fungerande dialog och skapa ett aktivt nätverk där föräldrarna spelar en viktig roll, både i kontakten till skolan och till andra föräldrar. Detta förverkligas genom anordnande av diskussionsmöten, stöd för elevernas fritidssysselsättning och stöd för aktiviteter som sker inom ramen för skolans verksamhet.

Efter flera år som påverkats av coronarestriktioner har föreningen fått börja bygga upp en aktiv verksamhet igen.

Verksamheten började redan på sommaren när Föräldraföreningen var med i Prideparaden den 16.7.

14.9 presenterades föräldraföreningen på sjuornas föräldramöte.

27.9 gjordes ett försök att introducera Träffpunkt förälder med diskussion om våra ungdomars dataspelsvanor ur olika perspektiv, med introduktion av EHYT rfs spelkunskapsprojekt. Samma kväll hölls även föreningens årsmöte.

30.9 ordnades Hem och Skola dagen med föräldrafrukost och en liten utställning om mellanmål.

Den 2.11 ordnade elevkåren disco och föräldraföreningen var med som extra ordningsvakter.

Den 17.1 var det dags för årets huvudevenemang när föreningen bjudit in Unga Scenkompaniet med pjäsen "Lovlig frånvaro av hälsoskäl".

Den 10.5 deltog ett fåtal personer i skräpsamlingstalko tillsammans med årskurs 1-6.

Under våren har ett större projekt planerats, det lanseras under höstterminen.

Under året har representanter från föräldraföreningen deltagit i Hem och Skolas träffar och utbildningar samt varit en del av skolans köksgrupp.

Tack till elever, lärare, vårdnadshavare och familjer som deltagit i föräldraföreningens verksamhet. Ha en riktigt fin sommar så ses vi igen på hösten!

Styrelsen för Hem och skola vid Vasa Övningskola åk 7-9 genom ordförande Kati Källman

BLI MEDLEM!
 Medlemsavgiften 10€/ familj (eller mer
 ☺) kan betalas
 KONTANT,
 MOBILPAY 0308080701 (endast idag!)
 eller VIK KORTO P125 4958 0010 0419 96
 Mottagare: Hem och skola vid Vasa
 Övningskola åar 7-9 r.e.
 Meddelande: eleven/ elevernas namn

På Hem och skola-dagen 30.9 bjöd föräldraföreningen för 7-9 föräldrar och barn på frukost. Föreningens ordförande Kati Källman presenterade också en utställning om mellanmål. Foton: BK.

I september hölls Barockkonserten Jakten på de fyra årstiderna med Bravade. Mästarkompositören Vivaldi kämpar med ett stort problem – han lyckas inte komponera ett mästerverk! Barnen i publiken kallas till hjälp. Manus och regi: Malin Olkkola, musikarrangemang: Hanna Paatelma. Foton: Annika Lassus.

Partiell solförmörkelse.
Foto: Mathias Granfors.

ÅK 1-6

NYBÖRJARNA ÅK 1-2

Vi vill att alla barn om går i vår skola ska få en trygg och bra skolstart oavsett vad som pågår i samhället. Inom nybörjarenheten strävar vi efter att skapa en stabil grund för ett nyfiket, livslångt lärande. Därför ligger fokus på att ge eleverna goda baskunskaper samtidigt som vi också lyfter fram elevernas välmående. Läsårstemat "en välmående, hållbar och värdeskapande skola" har därmed naturligt genomsyrat vår verksamhet.

Under läsåret har nybörjarna arbetat i många olika lärmiljöer. Förutom klassrummen har vi hållit till i skogar, parker och olika idrottsarenor samt digitala lärmiljöer. Även i år har eleverna fått mycket träning i digitala färdigheter och eleverna är vana vid att jobba på sina lärplattor med t.ex. Seesaw. Eleverna har också haft möjlighet att både gå på teater och besöka olika utställningar, vilket varit väldigt uppskattat.

Vi på nybörjarenheten tycker att det är viktigt att stärka känslan av gemenskap bland de yngsta eleverna i skolan. Därför värdesätter vi

Skogstemat i praktiken. Foto: Linda Degerman

klassöverskridande verksamhet till exempel i form av temadagar. Vi är glada att vi efter "coronaåren" kunnat genomföra såväl en ge-

Utställningen "Livet på land".

Foto: Linda Degerman

En strålande solig dag i Vasklotspåret!

mensam friidrottsdag på Karlsplan som en internationell pysseldag som planerades av våra utländska studeranden. Sent omsider fick vi också fint vinterväder och alla klasser har hunnit såväl skida som skrinna.

Inom nybörjarenheten har vi i år varit 111 elever fördelade på 5 klasser. En del klasser samarbetar kring utedagar och i klasserna 1a och 2a jobbar man utgående från tvålärar-

skap. Inom enheten har vi jobbat med större ämnesövergripande temahelheter. Ett av dessa teman var skogen och eleverna har bland annat fått lära sig om olika skogstyper och vilka arter som lever i våra finländska skogar. Arbetet med skogstemat utmynnade i nybörjarenhetens gemensamma utställning "Livet på land". Även resten av skolan hade möjlighet att ta del av utställningen.

Klasserna 2a och 2c har under läsåret haft ett stort läsprojekt som utmynnade i en bokbuffé. Genom bokbuffén kunde eleverna på ett festligt sätt dela med sig av sina läsupplevelser. Festen avslutades med att varje elev fick ett bokstipendium.

Foto: BK.

Foto: BK.

Foto: Helena Svarvar.

Foto: Helena Svarvar.

Foto: Helena Svarvar.

Foto: BK.

Foto: BK.

PÅBYGGGARNA ÅK 3-4

Vårt största fokusområde för läsåret var en välmående lärandegemenskap som illustrerades i vår läsårsplan med en bild av ett hjärta och en hjärna. Kommunikationen ville vi även lyfta fram under året. För att få en god start på läsåret gällande gemenskap och kommunikation samt för att rivstarta läsåret med att få goda läsupplevelser ordnade vi en snurrdag med temat läsning i enheten. Eleverna fick

träffa alla lärare i enheten under en skoldag. Lärarnas uppgift var att inspirera eleverna till olika läsupplevelser samtidigt som lärarna skapade goda relationer till eleverna. Eleverna inspirerades till att läsa dikter, sånger, deckare, serier, klassiska sagor och fantasyberättelser. Det blev en fin start på läsåret tillsammans.

Onsdagskurs i åk 3-4

Under våren 2023 har eleverna i årskurs 3-4 fått ta del av tillvalsämnen. Fokus har legat på färdighetsämnena musik, bildkonst, huslig ekonomi samt i år också studiebesök. Alla elever har fått ta del av ämnena i ett snurrande system där lärare och ämne bytts efter tre veckor. I år stod Annika Collander och Mathias Granfors för musik, Minna Rimpilä och Lisette Smedlund för bildkonst, Gun Åbacka och Johanna Högholm för huslig ekonomi, Gun-Britt Kull-West och Johanna Hedström för studiebesök. Eftersom en del klasser inom årskursen har Finland som tema i år så blev det övergripande temat för tillvalet Finland med fokus på det lokala.

I en av musiktillvalsgrupperna har eleverna fått sjunga finländska sånger och bekantat sig med röstvärd. Under bandspelsdelen har eleverna fått prova på hur det är att spela i band.

Alla elever fick bekanta sig med de vanligaste bandinstrumenten och lära sig fyra olika ackord på dessa. Tanken att få igång ett intresse för bandspel och att musicera tillsammans i grupp visade sig efter en utvärdering ha lyckats. De tre tillfällena utmynnade i att eleverna kunde spela och sjunga en eller två låtar av finländska band. Kursdelen var uppbyggd så att det inte skulle kännas för svårt utan vi inledde med väldigt lätta saker och byggde sedan på enligt nivå och intresse.

Under bildkonsttimmar har eleverna arbetat med nya perspektiv inom finländsk konst. De har utgått ifrån speldesign och nutidskonstnärer. De har även varit till Kunsts museum för att bekanta sig med nutidskonst. I huslig ekonomi har eleverna tillrett olika brödmellanmål med råvaror främst från Finland. Eleverna har bland annat gjort wraps och ansiktssmörgåsar. Samtidigt som de

avnjutit sitt mellanmål har de tagit reda på vilka livsmedel som kommer från Finland. Eleverna har gjort morotsscones som de sedan packat i en papperspåse. Eleverna har fått designa påsen genom att namnge sitt bröd och göra en innehållsförteckning med namn på ingredienser och varifrån ingredienserna kommer.

Eleverna har gjort studiebesök till Österbotterns museum, bland annat bekantat sig med den nyrenoverade Terranova utställningen. Vid Terranova såg eleverna hur istiden har format det österbottniska landskapet. Fälbåten och berättelser om säljakt i Kvarken, kände några elever redan till, för deras förfäder hade upplevt den. Finländsk konst i Hedmanska våningen och basutställningen Vasa 400 år gav eleverna en inblick i livet förr. De gavs också möjlighet att utan guidning få bekanta sig med utställningarna. Besöken är gratis för elever i Vasa stad.

Besök av biskopen

Den tredje februari 2023 besökte Borgå stifts biskop Bo-Göran Åstrand Vasa övningsskola. Besöket skedde i samband med biskopens besök till Vasa svenska församling. Besöket hade lärare och elever i åk 3-4 förberett med funderingar och frågor till biskopen t.ex. Vad gör en biskop och hur ser egentligen en biskopsdräkt ut? Biskopen hade förberett en presentation kring vem han är, vad en biskop gör och det som gör hans jobb roligt. Bilderna på hunden, huset och Borgå väckte elevernas intresse och de följde med stor iver presentationen. Efter presentationen fick de ställa frågor som biskopen gärna svarade på. Det var frågor om hans bil och favoritfotbollslag men också vad som gör hans jobb roligt – svaret var att få träffa nya människor.

Elevkommentarer till besöket:

”Jag visste inte att det fanns en biskop, så det var roligt att få veta vad en biskop är och gör”.

”Att få träffa mycket människor låter som ett roligt jobb”.

”Kul att få höra om hans privatliv också”.

”Tacksam för att han prioriterade ett besök i vår skola”.

Filmupplevelse

En dag i november fick vi ett erbjudande till skolan. DOKKINO (dokumentärevenemang för barn och unga) erbjöd elever gratis filmförevisning på Ritz. I meddelandet fanns också gratis läromedel som skapats för varje enskild film. Dessutom fanns det korta videon där finlandssvenska dokumentärfilmare som bekantat sig med filmerna berättade om sina tankar kring filmernas innehåll och teman. Några av klasserna nappade på erbjudandet. Klass 3-4b tyckte det var häftigt att få se riktiga filmer i en äkta biosalong.

Vi hoppas att DOKKINO återkommer också nästa läsår, för det var mycket uppskattat!

Uppskattat besök av biskopen. Foto: Bernt Klockars.

Påbyggarnas utedag på Öjberget.

En solig onsdag i september åkte alla elever i åk 3 och 4 till Öjberget. Vi gick Öjbergets vandringsled och fick uppleva naturens spår av istiden. Eleverna tog bland annat del av artrikedomen längs med vandringsstigen, djävulsåkerns steniga och utmanande terräng samt den storslagna utsikten över Söderfjärdens meteoritkrater. Våra studerande höll stationsundervisning och gav konkretiserande exempel på landhöjning, jättegrytor och andra landmärken som vi passerade längs vandringsleden.

Friluftsdag för alla elever i åk 3- 4 vid Öjbergets vandringsled. Foto: Martina Wilhelms.

UPPFÖLJARNA ÅK 5-6

Inom årskursen 5–6 arbetar sex lärare och 118 elever. Klasserna är 6a med läraren Pia Valkeakari, 5-6b med Henrik Friberg, 6c med Jan Alin, 5a med Minna Rimpilä, 5c med Jenny Teir och 5-6en med Linda Norrgrann. 5a och 6a samarbetar och kallar sig lekfullt Studio56. I enheten undervisar även speciallärare Jenny Norrgård.

I enheten 5–6 är målet att jobba med en skolatmosfär som är öppen, positiv och uppmuntrande utan att banta på vare sig krav eller struktur. Undervisningen ska bibehålla och stärka elevernas basfärdigheter samt väcka nyfikenhet för kunskap och inläring.

Efter pandemin har vi fått återgå till "normal" närundervisning igen. Vi har plockat russin ur kakan och tagit med oss mycket av det vi lärde oss genom distansundervisningen. Det har varit mycket givande för eleverna att få delta i sociala aktiviteter igen efter en paus på två år. Även vi vuxna har uppskattat utflykterna och de gemensamma aktiviteterna.

GEMENSAMMA AKTIVITETER UNDER LÄSÅRET

AUGUSTI

Piispala 29-31.8 2022

En av årets absoluta höjdpunkter var lägerskolan i Piispala som ligger i Kannonkoski kommun.

Alla skolans sexor fick möjligheten att vara med på detta äventyr tillsammans med sina klasslärare.

Olika aktiviteter i Piispala. Foto: Jan Alin.

Foto: Jan Alin.

Vi startade tidigt på måndagsmorgonen och hoppade in i bussen. Resan tog ca tre timmar och framme i Piispala inkvarterades vi i stugorna Kettu och Orava.

Eleverna fick under tre dagars tid pröva på många olika aktiviteter såsom curling, bågskytte, djurskötsel och tillverkning av smycken.

Första kvällen simmade vi i sjön och badade bastu samt grillade korv. Följande kväll spelade vi fotboll och plaskade i simhallen.

Vi åt och sov gott samt skapade en fin sammanhållning under lägerskolan.

Detta var en fin upplevelse som vi alltid kommer att komma ihåg från lågstadietiden.

Hälsningar från 6a, 6b, 6c och 6en

Läsåret inleddes i båtparken. Foto: Jan Alin.

Vi inledde läsåret med en gemensam regnig utedag i "Båtparken" torsdagen den 18.8. Tanken med den årliga dagen är att eleverna ska umgås över klassgränserna samt samarbeta

Utedag vid Molnträsket.
Foto: Jan Alin.

och röra på sig. Eleverna får också chansen att bekanta sig med alla vuxna inom enheten.

SEPTEMBER

I september ordnades en utedag vid Molnträsket för eleverna i åk 5–6. Dagen leddes av klasslärarstuderanden och eleverna besökte olika stationer. Eleverna fick bl.a. orientera med kompass, spela artkännedomsspel och repetera väderstrecken.

Under vecka 39 påbörjades höstens #Somesmart tema. Studeranden som job-

Edrik är so-
mesmart. Foto:
Jan Alin.

bade i åk 5–6 under denna praktikperiod jobbade aktivt kring temat *Trygghet och rättigheter på nätet*. Eleverna lärde sig bl.a. att känna igen risker på nätet samt blev bekanta med begrepp från SOME världen.

OKTOBER

Barnvårdsföreningen

Under några tillfällen i oktober och november besökte representanter för Barnvårdsföreningen eleverna inom enheten. De handledde eleverna och lärarna i arbete med sociala färdigheter och samspel för att öka välmående och trygghet i skolvardagen.

Foto: Jan Alin.

DECEMBER

Lucia

I år fick åk 5 och 6 stå för luciaprogrammet under julfesten. Själva luciamorgonen arrangerades av åk 8. Det var så fint att få uppträda inför föräldrar och eleverna bjöd på en stämningfullt framträdande med Maya Westermärk som lucia.

FEBRUARI

Åk 5-6 ordnade en morgonsamling 13.2 inför vändagen. Under morgonsamlingen presenterades dagens bakgrund, olika traditioner samt fakta om dagen. De andra årskurserna fick även tips och idéer på olika lekar och pyssel som passade till dagens tema.

På vändagen ordnades isdisco i ishallen för eleverna i åk 5-6 under förmiddagen. Tillfället inleddes med gemensam rosettskrining för alla elever och därefter kunde eleverna välja om de ville delta i konståkning, isfotboll eller rinkbandy. Vi avslutade med gemensamt isdisco och eleverna tyckte att upplägget var mycket lyckat.

MARS

En fin utedag ordnades på Öjberget. Endast glada miner påträffades i spåret och backen och eleverna njöt av den fria samvaron.

Alla femmor och sexor fick besöka Företagsbyn. Inför besöket hade de lektioner om ekonomi, arbetsliv och samhälle. Väl på plats fick varje elev en arbetsplats på ett företag och uppgifter som skulle utföras under dagen. Det var en fröjd att se hur engagerade och entusiastiska eleverna var och hur väl de utförde sina uppgifter. Många elever sade efteråt att det här var den bästa skoldagen någonsin!

APRIL

Vi hade förmånen att få besöka Wasa Teater och se föreställningen Patrik, Irene och pensionärsmakten. Pjäsen baserar sig på Malin Klingenberg's bokserie om Patrik och Pensionärsmakten som är bekant för många elever. Eleverna uppskattade besöket, den fina dekoren och de fantasifulla dräkterna.

Förelagsamma elever i företagsbyn. Foto: Jan Aiin.

MAJ

Dansgala

Vartannat år ordnas dansgala för årskurserna 5–6. I år dansade vi den 4.5 till tonerna av vals, foxtrot och bugg. Johnny Sandsten stod för musiken och Pia Valkeakari ledde dansen. Pia har övat in danserna med eleverna och nu fick de visa sina kunskaper. Eleverna var finklädda och vi hade också en och annan letkajenka och rock'n'roll. Soft- och kexpausen var också mycket uppskattad.

Stafettkarnevalen

Stafettkarnevalen ordnades på Olympiastadion i Helsingfors 19–20 maj och elever från åk 5–6 deltog i tävlingarna. Det var glada och förväntansfulla elever som åkte iväg mot Helsingfors tidigt på fredagsmorgonen, vissa med mera fjärilar i magen än andra. Ett par intensiva dagar med övernattnings, nya intryck, många starter och tävlingsnerv, alltid lika efterlängtat och lika roligt!

// lärarna i åk 5–6

Dansgala.
Bägge foto:
Jan Alin.

STAFETTKARNEVALEN

”Wow, vilken Stafettkarneval i år igen! Varje år är stämningen lika påtaglig och inget annat kan mäta sig med den mix av känslor som Stafettkarnevalen bjuder på. Stadion är fylld av så mycket idrottsglädje, nervositet, förväntan och upprymdhet, samhörighet och säkert också en dos besvikelse - som inget annat i världen kan mäta sig mot.

Vasa övningsskola var representerad på bred front med över 200 deltagande elever och studerande fördelade på våra tre stadier. Dessutom hade vi en stor mängd föräldrar som hade tagit sig till Helsingfors för att heja fram alla barn och ungdomar. Därför kryllade det av blå Öviströjor i vimlet på stadion och ute på löpbanorna fanns Övis representerade i så gott som varje stafett.

En bred trupp brukar också leda till framgång. Åk 1-6 plockade medaljer på löpande band och det gladdade hela vårt Övisgäng. På läktaren stod hejarklacken från 7-9 och hejade enträget på lag efter lag, och det gav dem till slut

också en vinst i hejarklackstävlingen för mindre hejarklackar.

Ellen och Carsten var modiga att ställa sig på scenen inför hela Stafettkarnevalspubliken och läsa det budskap om den samhörighet och respekt som idrott ger och borde ge. Dessutom fick Martina Wilhelms pris för årets lärare, för hennes mångåriga insats och kompetens för att bidra till barns rörelse och fysiska aktivitet.

Det var en helg med idel leenden och high-five bland både elever och lärare - men det är också en oerhört påfrestande helg för alla deltagare och dagens söndag är förmodligen mycket trött. Det är också en stor övning i tänja på sina gränser att fungera i grupp trots att man kanske är trött, hungrig eller nervös. Highfive också på oss alla deltagande lärare, tillsammans skapade vi många fina karnevalsminnen igen.” Eva Ramstedt.

Vasabladet.

Svenska Yle.

Foton: Martina Wilhelms.

ENGELSKA LINJEN

Efter två läsår som präglats av pandemin, kunde vi detta läsår återvända till en normal verksamhet, då vi fått samlas tillsammans för olika evenemang och kunnat bjuda in familjerna till skolan. Detta läsår samlades alla föräldrar vid engelskalinjen för ett gemensamt föräldramöte i auditoriet den 23. Augusti.

Den 27.10 inbjöds familjerna på engelskalinjen till ett **Cultural Event**. Kvällens stationer

Engelska linjens föräldramöte. Foto: A-B Slotte.

leddes av andra årets T-Learn studerande. Familjerna fick bl.a. koka knäck av lönnsirap, vika origami, tillreda sushi, dansa filippinsk käppdans och testa på mexikansk vävning.

Utöver Cultural event har 5 **Culture Days** genomförts i samarbete med utbytesstuderande vid FPV. Eleverna vid engelska linjen har fått delta i flera av dessa evenemang. Det har varit katalansk dans, origami med bl.a

Mexikansk vävning under Cultural Event. Foto: Linda Norrgrann.

Culture Day. Eleverna fick lära sig tekniken att vända crepes i luften. Foto: A-B Slotte.

påföljande sumobrottarmatch, crepesstekning och tekniken att vända crepes i luften, sång och hantverk för att nämna några få aktiviteter.

Den traditionella vandringen kring Degerträsk, "**Walk in the woods**", genomfördes i september. Väneleverna/läsfaddrarna i 5-6En hjälpte 1-2En över stock och sten, korb och pinnbröd grillades och eleverna fick umgås över klassgränserna hela dagen. Eleverna i 3-4En fick traditionellt leda vandringen runt Degerträsk.

Culture day. Sång och dans med Boomwhackers. Foto: A-B Slotte.

I december fick vi äntligen mötas för att sjunga **Christmas Carols** tillsammans i Drag-näsbäcks kyrka. Uppslutningen var stor och salen välfylld när 1-2 En dramatiserade julevangeliet på engelska och vi alla sjöng de traditionella engelska julsångerna. Klassföräldrarna organiserade glögg med tilltugg som avrundning på kvällen.

Efter en paus på fyra år var det fint att få ordna Engelskalinjens maskeradfest "**In the**

Fiske vid Degerträsk. Foto: Linda Norrgrann.

Woods". Det var en ny tradition för de flesta elever efter den påtvingade pausen under coronaåren. Eleverna gladdes åt att få dramatisera och uppträda i auditoriet inför den talrika publiken. Åk 1-2 presenterade sagan "The Gruffalo" med sång och dramatisering. Eleverna i åk 3-4 framförde en medley av sånger och utdrag ur kända sagor. Åk 5-6 framförde scener ur Roald Dahls Matilda. Programmet i auditoriet avslutades med lärarnas traditionella överraskning, som detta år gick under namnet "Hansel and Gretel". Klassföräldrarna organiserade ett knytkalas i matsa-

Walk in the Woods. Foto: Linda Norrgrann.

len efter programmet.

Läsårets röda tråd med social samvaro över klassgränserna drogs ihop med en gemensam

Verksamhet över klassgränserna. Foto: Linda Norrgrann.

utedag för hela enheten. Vi orienterade runt

Åk 5-6 En framförde pjäsen av Roald Dahl.
Foto: Heimo Oksanen.

Knytkalas i matsalen efter festen. Foto: Heimo Oksanen.

MUSIK ÅK 1-6

Musik åk 1-6

9 september hade vi inom grundutbildningen besök av barockkorkestern "Bravade", som bjöd på ett inspirerande och lärorikt program för åk 1-2, 3-4 samt åk 5-6.

Flera olika typer av blockflöjter demonstrerades av de gamla mästarna, Bach, Vivaldi, Mozart och Sibelius. Kompositörerna agerade i

huvudrollerna medan eleverna ombads agera som deras kompositionsagenter.

"Min Öviskör", med ca. 12 elever från åk 2-4, fortsatte sin klubbverksamhet 8.9. Kören som leds av Johnny Sandsten sjöng bl.a. i samband med skolans jullunch, torsdag 15.12, samt under den traditionella Valborgsfesten fredagen den 28 april. I höst börjar kören öva inför Skolmusik i Tammerfors, 24-26.4.2024.

INTERNATIONELLA STUDERANDEN

Teaching and Learning (T-Learn) programmet vid Åbo Akademi är ett magisterprogram för utländska studeranden med utländsk lärarbehörighet. Under höstens *Teaching practice II* genomförde 15 T-Learn studeranden sin praktik vid övningsskolan, varav 12 klasslärare genomförde sin lärarpraktik vid engelskalinjen. I vårens praktik *Teaching Practice I* deltog sammanlagt 13 T-Learn studerande.

Läsåret 2022–2023 har utbytesstuderanden vid ÅA genomfört lärarpraktik I och lärarpraktik II vid Vasa övningsskola. Utöver dessa utbytesstuderanden har fem andra utländska studeranden genomfört en lärarpraktik vid engelskalinjen. Årets utländska studeranden kom bl.a. från Japan, Iran, Mexico, Ghana, Turkiet, Indien, Polen, Nigeria, Spanien, Österrike, Danmark, Tyskland, Korea, Brasilien, Kina, Danmark, Frankrike och USA.

Foto: Aaron Stenback.

ÅK 7-9

KLASSFÖRESTÅNDARNA

Det har varit ett händelserikt år för eleverna i årskurserna 7—9 med många minnesvärda händelser både inom och utanför skolan. Vi kan se tillbaka på ett år fyllt av lärande och nya erfarenheter. Nedan lyfter klassföreståndarna upp några minnesvärda tillfällen från det gångna läsåret.

Åk 7

Åk 7: I åk 7 är det viktigt att jobba med gruppdynamiken i de nya klasserna så att varje elev kan trivas och må bra i sin egen klass. Det är även därför som vi i åk 7 har satsat på olika övningar och lekar under klasstimmarna där eleverna har fått lära känna varandra bättre och ha roligt tillsammans. Vi har även haft förmånen att ha duktiga vänelever som sedan augusti har ordnat olika aktiviteter för de olika klasserna.

Under hösten deltog eleverna i en friluftsdag och åk 7 vandrade då längs med stigarna vid Molnträsket. Alla sjuorna besökte även Folk-

hälsan som bjöd klasserna på frukost och som ordnade program med syftet att skapa en bättre gemenskap i grupperna.

Åk 8

Åk 8: Under friluftsdagen i september besökte eleverna i årskurs 8 Iskmo-Jungsund vandringsled. Eleverna hade möjlighet att umgås fritt under promenaden. Efter flera kilometer i benen var det skönt med paus vid grillplatsen.

På hösten umgicks alla elever i årskursen på en gemensam klasstimme. En uppskattad favorit i repris från i fjol var den lektion då vi igen spelade brädspel tillsammans över klasstimmarna. Många glada skratt hördes då både tärningar kastades och spelkort lades.

I december arrangerade årskurs 8 skolans traditionsenliga luciafirande. Åttorna bjöd

Friluftsdag vid Molnträsket. Foto: Pontus Särs.

på ett stämmingsfullt luciatåg med tärnor, tomtar och pepparkaksgubbar både i skolan och på FPV. Vi uppträdde med sång och musik tillsammans med musiktillvalseleverna i årskurs 9 ledda av musiklärare Johnny Sandsten. Årets Lucia var Elizabeth Borgmästars i 8C.

Även detta läsår har alla våra åttor deltagit i projektet Konsttestarna, ett nationellt pro-

Här elever i klass 8B i moderna museet Kiasma
Fotograf: Sandra Bernas.

gram för kulturfostran, som erbjuder Finlands alla åttondeklassare möjligheten att uppleva och utvärdera konst. I januari fick vi se *Heiman* på Wasa teater och senare under våren fick vi åka tåg ner till Helsingfors för att både se en konstutställning och arbeta med gruppkonst i verkstaden på museet för modern konst Kiasma.

På vårvintern deltog eleverna i en primärsläckningsövning på Vasa brandstation. Övningen var en del av kampanjen NouHätä!, vars syfte är att öka ungas beredskap att förutse och förhindra farosituationer, samt att agera rätt i en eventuell olyckssituation. Brandmännen instruerade eleverna i hur olika typer av bränder släcks på bästa möjliga sätt. Samtliga elever fick också bekanta sig med brandmännens utrustning och konkret testa sina kunskaper genom praktiska släckningsövningar. Före besöket fick vi i skolans auditorium träffa en brandman som påminde oss om teorin kring hur vi kan höja brandsäkerheten i våra hem.

Åttorna bjöd på traditionsenligt luciatåg. Foto: Jennie Barck.

Brandsläckaren sprutade vatten istället för skum, men elden var äkta. Fotograf: Pontus Särs.

Åk 9

Under läsåret har eleverna i åk 9 utöver umgänge med klasskompisarna under vanliga lektioner också getts möjlighet att umgås som en hel årskurs. Vi inledde skolåret med gemensamt parkhäng vid Metviken, där eleverna bland annat spelade volleyboll och utmanade lärarna i kubb. Höstens friluftsdag, då vi enligt tradition bekantar oss med olika vandringsmöjligheter i närmiljön, gick för niornas del till Petsmo vandringsled. Både elever och lärare njöt av vandring med både fint väder, vacker natur och korvgrillning. Ett mycket uppskattat inslag i skolvardagen!

Under teaterprojektet "Glänta", fick eleverna möjlighet att medverka i en föreställning om ekologi, hållbarhet och framtid.

Efter en tillfällig paus under pandemiåren bjöd stadsdirektör Tomas Häyry med fru detta läsår åter igen in niorna på självständighetsmottagning i stadshuset, en högtidlig fest med såväl tal som dans. Tiki Torrkulla representerade Vasa övningskola med ett fint framfört tal om Finlands självständighet. Tack vare bidrag från Svenska kulturfonden kunde vi i februari också göra en dagsresa till Dickursby och besöka vetenskapscentret Heureka. På Heureka fick eleverna ta del av en workshop kring temat smarta trafiklösningar och även bekanta sig med den aktuella utställningen där.

En tradition som lever kvar för årkurs 9 i vår skola är vårbalen. Den hölls i år den 27 april i Academills foajé. Kvällen fylldes av glada och finklädde elever, god mat, roligt program och dans.

Vi klassföreståndare vill tacka alla elever i årskurs nio. Under dessa tre år har vi tillsammans skapat minnen, lärt er saker, växt som individer och som grupp. Nu är det slut på denna tillvaro och ni går vidare till en ny fas i era liv. Det kan kännas sorgligt att lämna det gamla bakom sig, men samtidigt öppnar sig nya möjligheter och äventyr som väntar på er. Ni har en spännande framtid framför er. Ni har redan visat att ni kan arbeta tillsammans, lära er nya saker och ta er an utmaningar. Fortsätt att tro på er själva och ta vara på alla möjligheter som livet har att erbjuda.

Tack för dessa tre år tillsammans och lycka till i framtiden!

Åk 9 – friluftsdag i Petsmo. Foto: Kasper Hiltunen.

Åk 9 – dans i stadshusets festsal. Foto: Kasper Hiltunen.

Nedan traditionell värbal för åk 9 i Academills foajé. Foto: Heidi Håkans.

Glada 9:ans klassföreståndare. Foto: Heidi Håkans.

Niorna i dansens virvlar í Academill. Foto Heidi Hákans.

KOMPETENSVECKAN — EN VECKA FÖR ÄMNESÖVERSKRIDANDE PROJEKT

Redan tidig höst startade planeringen av vårterminens *Kompetensvecka* då eleverna genomförde en "dagsverksdag". Då gick lärarna igenom utvärderingarna från senaste läsårs kompetensvecka för att utveckla och förbättra upplägget och genomförandet. Både enkäter, intervjuer och gemensamma utvärderingstillfällen där lärare, elever och lärarstuderandena har hörts genomgicks. De senaste nio åren har vi utvecklat och förädlat konceptet med tanke på läroplanens intentioner, eleverna, lärarna och lärarstuderandena. Man kan säga att konceptet följer aktionsforskningens upplägg.

Själva kompetensveckan startade med kick off, genomfördes och avslutades med utställning under tiden 14.4.-21.4.2023. Med åren har lärarstuderandenas roll och engagemang i kompetensveckan ökat och de är med i planeringen från tidig vår då rektorerna i grundskolan och gymnasiet informerar dem om de pedagogiska målen, upplägget och genomförandet. Elevmedverkan är en viktig del av upplägget och deras medverkan i planeringen och genomförandet är viktig. Under själva kompetensveckan har eleverna arbetat årskursintegrerat tillsammans med ett lärarteam och lärarstuderande inom valfria teman. Läsårets teman har varit: *Bli din egen PT, Rymden, Spelutveckling, Performance, Behind the scenes, Hållbar design, Ut på tur, Överlevnad, "Mulle 2.0", Hejarklacken.*

AS.

För den som önskar bekanta sig med elevernas arbete inom de olika temana under kompetensveckan är eTidningen som eleverna i Behind the Scenes gruppen gjorde en intressant läsning.

eTidningen hittas via länken nedan.

https://abofi-my.sharepoint.com/:b/g/person/andreas_sundstedt_abo_fi/EZ-gq_l22ixAgZaCSePhOvgB1MITrFjBMYVZ8MT_hAUli5Q?e=rRCcxN

Mångsidiga kompetenser övas och utvecklas under kompetensveckan då eleverna i praktiken får tillämpa de färdigheter och kunskaper som utvecklas inom läroämnena. Läroplanen beskriver sju kompetenser. Några fotografier från veckan beskriver några av de kompetenser eleverna övat.

Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden - kärt barn har många namn (EBK).

Kompetensveckan bjöd på många aktiviteter, bl.a. friluftsliv. Foton: lärare.

FREDAG 21 APRIL
***** KL 9:40 & 10:25 *****
I MUSIKSALEN

EN MUSIKAL
GJORD AV
PERFORMANCE-
GRUPPEN

The poster features three black and white portraits of women at the top, two beer mugs in the middle, and a silhouette of a person playing a guitar at the bottom left. The text is in a bold, sans-serif font.

Hejarklacken var en del av den stora sportensveckan. Här inledde vi Stafettkarnevalen. Foto: Kristina Skjäl.

TEATER I UNDERVISNINGEN

”Teater i undervisningen (TIU) har varit ett utvecklings- och forskningsprojekt på Wasa Teater under åren 2020–2023. TIU är en konstform där teater och pedagogik förenas och blir en ämnesöverskridande integrerad del i undervisningen som stöder elevernas läroprocess inom ett tema.” (Ur slutrapporten). Våra elever i årskurserna 7-9 och våra modersmåls lärare har samarbetat med Wasa Teater inom de tre TIU-projekten. Nina Dahl-

Tallgren har varit projektledare för TIU projektet på Wasa Teater och är doktorand vid Åbo Akademi inom pedagogiska vetenskap-er.”

Här kan ni läsa slutrapporten för TIU projektet och dela den gärna till alla tänkbara nätverk:

https://www.wasateater.fi/.../2023/05/SLUTRAPPORT_TIU.pdf

SLUTRAPPORT AV TIU PROJEKTET PÅ WASA TEATER

En modell för hur konst- och kulturinstitutioner samproducerar konst som en integrerad del av lärandet i skolan med olika samhällsaktörer.

WASA TEATER
FÖR BARN, UNGDOMAR OCH FÖRÄLDRA

ERASMUS+-UTBYTTE MED ITALIEN

I slutet av oktober åkte nio elever från åk 8 och fyra lärare till Palermo, i Italien. Varje elev fick en italiensk vänelev och eleverna bodde hos sin vänelev under besöket. Under veckan fick vi bland annat besöka den italienska skolan och olika sevärdheter i staden och dess omnejd. Dessutom hann vi umgås med de italienska väneleverna och lärarna i skolan Liceo Scientifico Statale Galileo Galilei.

I slutet av maj kommer de italienska väneleverna och två italienska lärare på ett svarsbesök. Då finns bland annat ett besök till Saltkaret på schemat. Vi hoppas att våra italienska vänner får en lika händerrik och givande vecka här i Finland som vi fick hos dem.

Kasper Hiltunen, Lena Grahn-Söderström, Heidi Håkans och Hannah Kongari

Läraren Hannah Kongari tillsammans med några av de finländska eleverna under en rundtur i Palermo. Foto: Kasper Hiltunen.

Knytkalas med både finska och italienska delikatesser i den italienska skolan. Foto: Hannah Kongari.

Eleverna från Sicilien kom tillsammans med två lärare på svarsbesök 23-30.5.2023. Programmet bestod av lektionsbesök, världsarvet Kvarken, tid med värdfamiljerna och gemensamma aktiviteter.

Ovan: posering vid Inre hamnen. Foto: Lena Grahn-Söderström. Vänster: utvärderings- och planeringsmöte. Via Zoom är rektor Chiara i mötet. Foto: BK.

Ovan: besök i Världsnaturarvet och i Zip-park. Foton: Lena Grahn-Söderström. Nedan: gruppbild, foto: BK.

ÄMNESVIS VERKSAMHET

SPRÅKGRUPPEN: finska, engelska, franska och tyska

Läsårstemat har bildat stommen för vårt arbete för välmående, hållbar och värdeskapande lärmiljö. Vi har strävat till att öka välmåendet genom en harmonisk inlärningsmiljö, lärstrategier på individnivå och realism i tidsanvändningen. Vi har velat ge tid för diskussion och reflektion.

I den modersmålsinriktade finskundervisningen har vi satsat på ämnesövergripande samarbete. Detta är ett utmärkt sätt att stärka och utveckla de tvåspråkiga elevernas språkkunskaper i finska inom olika ämnes- och kunskapsområden. Inom ämnesövergripande undervisning kan man också beakta och stödja de mofi-elever som har en starkare finska än svenska genom ett språkmedvetet angreppssätt. Även inom TCE engelska och i viss mån A-engelska inleds ämnesövergripande samarbete.

I A-finskan fortsatte samarbetet med Jyväskylä normaalikoulu i form av eklasstandem i åk 8. Samarbetet har skett virtuellt via Zoom där eleverna fört videosamtal med sin tandempartner samtidigt som de diskuterat och löst uppgifter, turvis på svenska och turvis på finska. Språkambassadören Thomas Thijssen har även i år besökt A-finskan för att dela med sig av sin berättelse och inspirera våra elever att lära sig finska och språk överlag.

Tillvalsspråk i åk 8 och 9

Under läsåret som har gått har de elever som läser språk som tillval fått utveckla sina kunskaper i ett främmande språk genom en varierad och interaktiv undervisning. Dessutom har vi tack vare projektet *Ça va – Was geht* kunnat delta i många olika evenemang.

I oktober besökte språkgrupperna Helsingfors för ett studiebesök. De elever som studerar franska fick se den franska pjäsen *Den lille prinsen* och besöka det franska institutet. I november och december ordnades två filmeftermiddagar i Ritz där eleverna fick se på den franska filmen *Presque* och den tyska filmen *Kokowääh*. Filmerna gav eleverna möjligheten att bekanta sig med båda språken och deras filmkulturer. Innan julen dekorerade vi pepparkakor med ord på mål-språken i både tyska- och franskgруппerna i åk 8 och 9. Detta uppskattades av våra kreativa elever. I april ska den franska tillvalsgruppen ännu hinna med ett besök till Otello där den franska ägaren tar emot oss och eleverna får öva att beställa mat och dryck på franska. Franskgруппen i åk 9 kommer antligen att få steka crêpes med hjälp av ett franskt recept. *Miam!*

Även i framtiden hoppas vi att vi kan ordna olika sorters studiebesök och evenemang

*Tillvalsgruppen i tyska på biobesök.
Foto: Moa Kola.*

I december dekorerade tillvalsgruppen i franska pepparkakor. Foto: Moa Kola.

för att göra språken mer levande och tillgängliga för eleverna.

Språk är en sann rikedom och det vill vi att varje elev ska få uppleva när de läser franska och tyska som ett tillval.

Modersmål och litteratur 7–9

Under läsåret har vi i modersmål och litteratur synliggjort läsårstemat "en välmående, hållbar och värdeskapande skola" genom att i vårt arbete ta avstamp i begrepp som framtidshopp, självvärdering och handledning. En uppmuntrande handledning har inom ämnet fortsatt att spela en stor roll i arbetet med elevernas texter, då vi kontinuerligt reflekterar kring skrivefärdigheter och skrivutveckling i klassrummet.

Självvärderingen har konkretiserats i arbetet med portföljmetodiken, som vi i alla årskurser har arbetat medvetet med hela läsåret. Eleverna har samlat allt arbetsmaterial i arbetsmappar. Vid läsårets slut har materialet i arbetsmappen sedan omarbetats till portföljer, då egna arbeten har renskrivits och utvärderats. I samband med portföljarbetet har eleverna dessutom kontinuerligt loggat i

loggböcker. Eleven funderar då på sitt arbete och beskriver vad de lärt sig på lektionerna och i de olika sekvenserna.

Elever i årskurs 9 har deltagit i Österbottens försvarsgilles årligt återkommande skrivtävling. Ruth Kankkonen (9B) belönades med 200 euro för bästa text i klassen för svenska högstadiel elever för en text där hon reflekterade över bilden av kriget förr och nu. Vandringspokalen Krigshästen förblir härmed vid Vasa övningsskola 7–9 under ännu ett läsår.

Årskurs 7 har i maj deltagit i novellskrivtävlingen *Vad händer?* i arrangemang av Svenska modersmålslärares förening Smlf r.f och Lisi Wahls stiftelse. Tävligen riktar sig till finlandssvenska elever i 7–9 och är i skrivande stund inte avgjord. Årets tema är *Drömmar*.

I april och i maj har några grupper i årskurs 7 träffat de finlandssvenska författarna Wilma Möller och Ellen Strömberg. Under författarbesöken berättade Möller och Ellen om sina böcker.

Ett litteraturprojekt som delvis är digitalt, och som öppnar nya textvärldar, är projektet Läslustambassadörerna som är ett samarbete mellan klasslärare Gun-Britt Kull-West på Vasa övningsskola f-6 och modersmålslärare Sandra Bernas. Elever i årskurs 3 och 4 har träffat eleverna i 8B och samtalat om läserfarenheter, läst kapitelböcker och skapat presentationstexter tillsammans. Målet är att ge ökad inspiration och uppmuntran till ett framtida, hållbart läsande.

I åk 8 har Hannah Kongari prövat på ett nytt digitalt publiceringsverktyg, *Mobilistories*. Syftet med *Mobilistories* är att det ska stötta elever och lärare att jobba med källkritik på ett aktivt och engagerande sätt. I det här skedet har endast två grupper testat verktyget, men förhoppningsvis kan flera grupper ha nytta av *Mobilistories* längre fram när både lärare och elever är mer insatta i verktyget.

Vi samarbetar med teaterpedagog och doktorand Nina Dahl-Tallgren på Wasa teater i ett pågående TIU-projekt (Teater i undervisning-

Försvarsgilletts skrivtävling 2022–2023: Ruth Kankkonen (9B). Fotograf: Sandra Bernas.

en); *Glänta*. Våra elever har agerat provpublik och medverkat vid generalrepetitionen och premiärföreställningen av skolpjäsen som behandlade temat hållbarhet.

Vi är glada för det bokpaket vi i höstas erhöll från Läsrörelsen och Lisi Wahls stiftelse. De

Författaren Ellen Strömberg besökte Vasa övningsskola i början av maj. Foto: Sandra Bernas

skönlitterära verken kommer under kommande läsår att komma till upprepad användning i vårt klassrum.

Sandra Bernas blev i fjol kallad till medlem i referensgrupp för utarbetande av en digital lärplattform för skrivande elever i grundskolans övre årskurser samt andra stadiets studerande. Projektet ägs av Institutet för de inhemska språken och är finansierat av Svenska kulturfonden, och det initierades ursprungligen av Svenska modersmålslärares föreningen Smf r.f. Projektet befinner sig ännu i sitt pilotskede där övningar testas på elevgrupper i olika åldrar och material för övningar samlas in av referensgruppen.

Religion och livsåskådningskunskap

Årstemat "En välmående, hållbar och värdeskapande skola" har genomsyrat undervisningen i både den evangelisk-lutherska religionsundervisningen och i livsåskådningskunskapen när vi har arbetat med etiska och åskådningsmässiga frågeställningar.

Både inom religions- och livsåskådningsämnet har vi lyft fram religionsfrihetslagens 100-årsjubileum och diskuterat religionsfrihet och vad det innebär för en finländsk medborgare. Livsåskådningsgruppen gjorde och presenterade projekt kring Unescos världsarv i Finland. Eftersom allt tyder på att ungdomen mår allt sämre och känner sig allt mer stressade har vi inom åskådningsundervisningen försökt få ner stressnivån genom att fokusera på hållbara studiemetoder. Läxorna har varit få och tydligt noterade i wilma. Alla läxuppgifter och instuderingsfrågor inför prov har även funnits i ett arbetshäfte som delats ut åt eleverna i början av kursen. I samklang med läroplanens önskemål om mångsidig bedömning har vi testat på olika sätt att visa ens kunskande genom små bildkonstprojekt där man sammanfattat olika ämnesinnehåll enskilt eller i grupper. Olika typer av materialbaserade prov och filmanalys har varit både ögonöppnande och uppskattade.

Inom årskurs 7 har den evangelisk-lutherska religionen och livsåskådningen studerat världsreligionerna, med särskild betoning på hur de påverkar den materiella och immateriella kulturen. Grupperna har undervisats tillsammans eftersom stoffet är gemen-

samt. En grupp sjuor har medverkat i det ämnesövergripande projektet *Peace as experience and hope in education. Children and youth visual practices as didactic design and peace education* tillsammans med bildkonstämnet.

Inom årskurs 8 har vi kunnat följa kristendomens kulturella spår i Europa och i Finland. Åk 8 har deltagit i en stadsorientering i form av spårning av religiösa byggnader i Vasa centrum. Livsåskådarna har i åk 8 haft en gemensam grupp med niorna, sammanlagt 5 elever. De har läst nians växelkurs, det goda livet och etiken.

Inom årskurs 9 har vi studerat det goda livet, både inom den evangelisk-lutherska religionen och livsåskådningen. Religionsgrupperna har även repeterat centrala bibliska händelser och personer och följt spåren av kristendomen i den finländska kulturen och samhället.

Elever i åk 2-6 uppvaktade biskop Bo-Göran med kort när han besökte skolan i samband med visitationen av Vasa svenska församling.

Påskrummet har förverkligats i form av en utställning i auditoriet under stilla veckan. Olika klasser och grupper både från årskurs 1-6 och 7-9 har haft möjlighet att ta del av stilla veckans händelser med hjälp av texter, utställda föremål och musik.

Religionsämnet har medverkat i temagruppen Hållbar design under Kompetensveckan.

Historia

I en föränderlig värld är det viktigt att skapa utrymme för diskussion kring aktuella händelser, konflikter och samhällsfrågor. I historia har vi studerat sambandet mellan händelser i vår egen tid och händelser i det förflutna. Bland annat kriget i Ukraina och internationella relationer har varit i fokus detta läsår. Vi har övat oss i kritiskt tänkande och förmågan att tolka och sälla fram relevant information för att den kunskap och de färdigheter vi får ska hålla för att bygga vidare på i form av ett livslångt lärande.

Vi har lärt oss om hur människor genom tiderna har kämpat för mänskliga rättigheter och demokrati och betonat betydelsen av att få leva i ett samhälle där dessa ideal råder. Vi

har lärt oss om välfärdssamhällets framväxt och dess betydelse för bland annat jämlikhet och välmående. Vi har bland annat undersökt hur samhället har utvecklats och förändrats genom att göra intervjuer med äldre generationer.

Vi har varit måna om att ha en trygg och trivsam lärmiljö där vi visar respekt gentemot varandra, har ett öppet diskussionsklimat och tillsammans främjar arbetsro. Elevernas läroprocess har främjats genom olika former av differentiering. Här har också samarbetet med speciallärare och skolgångshandledare spelat en viktig roll.

Samhällslära

I samhällslära har vi bekantat oss med hur man kan främja välmående och en hållbar framtid ur både ett personligt, nationellt och globalt perspektiv.

I det värdeskapande lärandet är demokrati-fostran ett viktigt delområde i ämnet samhällslära. Vi har lärt oss om hur demokratin fungerar och eleverna har fått insikter i hur de själva kan vara med och påverka och varför det är viktigt. Riksdagsvalet har varit i fokus detta läsår. Eleverna deltog i det riksomfattande skuggvalet Ungas val där eleverna fick rösta på samma kandidater som i det egentliga valet. Inför valet undersökte vi de olika politiska partierna i Finland. Eleverna deltog också i en valdebatt som ordnades på Vasa övningsskolas gymnasium. Elevkårsstyrelsens representanter agerade som valfunktionärer under skuggvalet. Vi har också lärt oss om hur rösträkningen går till.

Vi har följt med olika fenomen och händelser i samhället och skapat utrymme för diskussion och en bredare förståelse för dessa. Vi uppmärksammade medieknapsveckan genom att undersöka hur kriget i Ukraina framställs på olika sätt i medierna och hur man kan förhålla sig till informationen på ett källkritiskt sätt. Mänskliga rättigheter har också fungerat som en röd tråd i det värdeskapande lärandet.

Musikinslag under jullunchen. Foto: BK.

Demokratifostran är en viktig del av skolans uppdrag. På bilden kandidaterna i ungdomsfullmäktigevalen hösten 2022. Vasa övningsskola åk 7-9 fick in många kandidater. Foto: BK.

*Frisk luft på rasten är inte illa.
Foto: Aaron Stenbäck.*

Vi har arbetat med temat ur flera olika perspektiv, framförallt med koppling till utvecklingen på olika håll i världen idag.

En viktig del av välmåendet är känslan av att man har kontroll över sitt eget liv. Vi har övat oss i ekonomiskt tänkande ur ett hållbart perspektiv. Genom att lära oss om vardagsjuridik har vi lagt en grund för den vardagskunskap som behövs för en självständig framtid. Eleverna har lärt sig om sina rättigheter men också om sina skyldigheter gentemot andra för främjandet av ett rättvist och tryggt samhälle för alla.

Biologi och geografi

Inom ämnena biologi och geografi har vi under läsåret synliggjort det gemensamma temat *"En välmående, hållbar och värdeskapande skola"* genom att särskilt fokusera på välmående och hållbarhet. Vi har valt att avsätta tid till att skapa ett gott arbetsklimat i undervisningsgrupperna, skapa fungerande rutiner och strävat efter att implementera metoder för långsiktigt och hållbart lärande. För att känna sig trygga i sin lärandeprocess bör samtliga elever ha möjlighet att koncentrera sig och känna att själva undervisningsmomentet är rofyllt, något vi hoppas vi uppnått genom denna medvetna satsning. Under läsåret har vi också, i mån av möjlighet, försökt prioritera uteundervisning och olika former av upplevelser i närmiljön. Vi hoppas att detta, tillsammans med en positiv attityd, bidragit till ett mer hållbart lärande samt ett utökat välmående bland såväl elever som personal och lärarstuderande.

Processen med att öka användningen av digitala verktyg är ständigt pågående. Våra ämnen har fördelen att ha många databaser och program som stöder inläringen. Under läsåret har eleverna bl.a. bekantat sig med enkla, interaktiva simuleringar kring mutationer och naturligt urval. Eija och Jouko Lehmuskallios projekt "Naturgate" var också i flitig användning under höstterminen när eleverna i åk 8 arbetade med identifiering av organismer och färdigställde sina digitala

herbarier. Inom geografin har vi bl.a. bekantat oss med karttjänster och satellitbildprogram för att förtydliga och bättre förstå konsekvenserna av klimatförändringen. Dataprogrammen visar hur geografisk information kan tillämpas och användas både inom studierna och i det vardagliga livet.

Vi har även satsat på att upprätthålla det praktiskt orienterade arbetet i klass. Eleverna i åk 8 har bl.a. bekantat sig med organ och organsystem. I åk 9 har vi studerat ögats uppbyggnad och funktion medan eleverna i åk 7 odlat växter och dissekerat fisk.

Inom såväl biologi som geografi jobbar vi med förståelse för den hållbara utvecklingens komplexitet. Skolans status som Unesco-skola har lyfts fram i undervisningen, liksom flera av Agenda 2030 målsättningarna. Bland annat rent vatten, energi, hållbarhet samt bekämpning av klimatförändringen är temaområden som särskilt stått i fokus under läsåret. Vi har behandlat eutrofieringen av Östersjön, mikroplaster i våra vattendrag samt olika typer av miljögifter som rinner ut i vattnet och anrikas i organismerna. Till följd av den pågående klimatförändringen diskuterar vi i undervisningen också kring fenomen som marina värmeböljor, förändrade vädermönster samt försurningen av våra hav. Den pågående skövlingen av planetens ännu orörda ekosystem är likaså något som ständigt lyfts fram. Vi hoppas på så vis kunna öka kunskapen om dessa fenomen bland eleverna och framför allt om möjliga konsekvenser. Vår förhoppning är att våra elever i framtiden skall ha såväl mångsidig, tvärvetenskaplig kunskap som de rätta argumenten för att agera för en ekologiskt hållbar framtid.

Matematik

Detta läsår har matematikundervisningen i årskurs 7 och 8 fortsatt i samma stil som tidigare. Några klasser i årskurs 8 deltog traditionsenligt i MatCup-tävlingen, där hela klassen tillsammans löser problemlösningsuppgifter. I år lyckades de deltagande klasserna placera sig högt i de inledande omgångarna.

I årskurs 9 har eleverna under hösten gjort eMathStudios kunskapskartläggning, där några fundamentala områden inom matematiken testades. Alla elever fick sedan ta del av en kompetenscarda med information om sin egen kunskapsnivå i de olika områdena.

I period 4 och 5 har matematikundervisningen i årskurs 9 varit lite annorlunda i år, eftersom eleverna då inte har haft matematik tillsammans med den egna klassen. Istället har eleverna jobbat i klassöverskridande grupper utgående från elevernas framtidsplaner och intresse för matematik. Detta har möjliggjort ett högre tempo och mera fördjupning för intresserade elever, och i alla grupper har vi märkt en positiv utveckling

Final i sjukampen i Helsingfors. Avigail Hong, Emma Nygård och Tebom Yoo samarbetar). Vasa övningskola vann andra pris.

som en följd av en förändrad gruppdynamik. En annan följd av gruppindelningen har varit

ett tätare samarbete mellan matematiklärarna, då eleverna i alla grupper skriver samma prov och bedöms på samma sätt.

I alla årskurser använder vi oss fortfarande av olika läromedel i olika grupper och varierar dessutom läromedel inom gruppen. Läromedlen som huvudsakligen används är den nya bokserien Tangent, den gamla bokserien Pi samt de digitala läromedlen ma.fi och ViLLE. Dessa kompletteras även med uppgifter ur serien Kubik och äldre böcker. Dessutom får eleverna övning i att använda digitala verktyg som Excel och GeoGebra.

Fysik och kemi

Eleverna i åk 7 deltog på hösten i TekNatur tävlingen sjukampen och i år lyckades 7c komma till final. Tävlingens målsättning är att höja intresset för teknik och naturvetenskaper. Totalt deltog 138 klasser från 28 olika finlandssvenska högstadieskolor – sammanlagt ca 2600 elever.

Finalen ordnades i Helsingfors 21.4 och där deltog tremannalag från de 7 bästa klasserna i Svenskfinland. Vasa övningskola representerades av Avigail Hong, Emma Nygård och Tebom Yoo, som samarbetade mycket fint under finalens gång. De lyckades vinna andra pris i tävlingen!

Laborationer och demonstrationer är en viktig del av undervisningen där eleverna själva får testa vad som egentligen händer i olika situationer. Samtidigt stärker eleverna sin förmåga att anteckna och analysera sina observationer. I åk 7 har vi i år testat att använda applikationen Seesaw för laborationsrapporter. Eleverna i åk 8 och 9 har fått öva sig på att skriva digitala rapporter som lämnats in i Itslearning.

I kemiundervisningen har vi fokuserat på hållbarhet. Eleverna har fått lära sig om en hållbar hantering av kemikalier och dess avfall. Eleverna har också fått lära sig om klimatförändringen och om produkters livscykel samt återvinning.

Den röda tråden i fysikundervisningen på 7-9 är energi, från värmeenergin i sjuans fysikundervisning till principen om energins bevarande och olika former av elproduktion på åk 9. Genom att hela tiden koppla fysikundervisningen till elevernas vardag har vi strävat till att ge eleverna den förståelse som krävs för att förstå utmaningarna med och lösningarna för en hållbar utveckling. De kraftigt höjda elpriserna har också gjort eleverna mera intresserade att diskutera elproduktion och olika sätt att spara el.

Bildkonst

Läsårstemat "En välmående, hållbar och värdeskapande skola" bearbetades och konkretiserades av elever och lärare när vi under vårterminen deltog i det av Åbo Akademi ledda forskningsprojektet *Peace as experience and hope in education. Children and youth*

visual practices as didactic design and peace education. Eleverna fick undersöka och resonera kring existentiella frågor om vad välmående, framtidstro, hopp, trygghet och fred innebär för dem. Elevernas uppfattningar och förståelse av fenomenen bearbetades och visualiserades till personliga teckningar och målningar. Forskningsprojektet med våra elevers bildarbeten, i form av en uppskattad konstutställning, presenterades under ett symposium som hölls under den nordiska ämnesdidaktiska konferensen NoFa9 som arrangerades av FPV den 9-11 maj. Eleverna och deras föräldrar besökte konstutställningen som var tillgänglig under en vecka i maj i gymnastiksalen i Åbo Akademis Academillbyggnad.

Detta läsår betonades De globala målen för hållbar utveckling, ur UNESCO Agenda 2030. I bildundervisningen belystes och konkreti-

Elever granskar sina egna verk på konstutställning i Academill. Foto: Johan Wikström.

serades dessa perspektiv genom att vi deltog i aktiviteter och designtävlingar i anslutning till Konstrundan, Hållbarhetsveckan i Österboten samt Kulturkarnevalen. Eftersom vi är en Unesco-skola deltog eleverna under hösten i Finlands FN-förbunds rittävling för barn och unga som gick ut på att skapa egna seriestrip-par. Målet för tävlingen var att uppmuntra barn och unga att med hjälp av konsten fundera på vad ojämlikhet innebär och hur den kan minska.

Under höstterminen konkretiserades temat hållbara livsmiljöer när eleverna arbetade med konstnärerna Markku Hakuris och Jan Kenneth Weckmans spännande utställning Bergtagen på Kuntsi museum för modern konst. Denna utställning belyste frågor om människans förhållande till vår natur och boendemiljö.

Tillsammans med Vasa stads skolor deltog vår skola under hösten i festaktiviteterna kring 80-årsjubileet av grundandet av Vasa konst-

förenings ritskola som för trettio år sedan kommunaliserades och nu utgör en central del av Vasa stads grundläggande konstundervisning. Våra elever deltog i teckningstävlingen "Linjen Lever" som resulterade i en stor utställning som både hyllade och gav en inblick i bildkonstundervisningen som för närvarande bedrivs i skolorna i Vasa. Utställningen hölls i Taikons lokaler under oktober och november och våra elever medverkade även i festseminariet som ägde rum i samband med utställningen.

Musik

Tillvalseleverna i åk 9 deltog tillsammans med eleverna i åk 8 i grundskolans traditionsenliga *Luciaframträdande*, tisdagen den 13.12 samt för ÅA:s personal i Academisalen. Det var andra gången skolans egen Lucia-rapp framfördes (refrängen är lånad av Robin Carlssons "Show me love").

Musikproducent Janne Hyötö & musiktillvalsgruppen åk9. Foto: Johnny Sandsten.

Inför julen önskades även en sånggrupp för elever i åk 7-9 elever såsom klubbverksamhet. Gruppen är liten men flitig och har fortsatt öva under vårterminen. Bravo!

14.2 ordnades *Valentine's day music* i åk 7-9 i musiksalen. Denna gång stod tillvalseleverna i åk 8 för musikunderhållningen.

Måndagen den 13 mars besökte musiktillvalseleverna i åk 9 musikproducenten Janne Hyötys studio vid Sugar House musicpublishing på Vasklot. Janne har framgångsrikt komponerat och producerat musik över tio år för bla den Japanska marknaden. Eleverna framträder även i samband med deras *Vårbal* vid Academill, samt under gymnasiestuderandes utomhuskonsert, fredagen den 2.6.

Gymnastik

Gymnastikundervisningen under året har följt normal struktur, vilket innebär att innehållet har styrts av väder, tillgång på utrymmen och olika evenemang som inkluderar övningar, t.ex. självständighetsfest och julfest. Som vanligt har vi prioriterat uteundervisning under alla årstider, även om vintervädret utmanade oss rejält i år och januari samt februari bjöd på dåliga skrin- och skidförhållanden. I gengäld gav mars oss plåster på såren, då månaden radade upp fantastiska vinterdagar och vi fick sammantaget en lång vinterperiod av utegymnastik. Då särskilt elevernas färdigheter i skridskoåkning blir allt svagare, lägger vi stor vikt vid flertalet skrintillfällen. Att skridskoåkning ändå fortfarande är en omtyckt vintersport kunde man tydligt se under vintersportdagen, då närmare 70 elever valde att komma till ishallen och skrinna. Vämående är grundkärnan i vårt ämne och det är vårt grundbudskap att förmedla vikten av rörelseglädje, styrka och kondition till våra elever på varje lektion. Något vi gladdes extra mycket åt var därför det nya gymmet i källarvåningen. Under våren utnyttjade vi detta

under många gymnastiklektioner och det gav en helt annan möjlighet att jobba kring styrketräning då vi nu har det i nära tillgång.

I december låg fokus på dansträning för skolans alla elever. Efter flera års paus arrangerades niornas självständighetsbal igen och på julfesten återupptogs skolans danstradition med parbytesdanser och polonäs. Rädslan att färre elever än vanligt skulle delta i julfestdanserna var obefogad, då det snarare var fler elever, studeranden och lärare än någonsin som deltog! Danserna på julfesten är en värdefull tradition som framförallt bygger gemenskap. I april ordnades även niornas vårbal som en fin avslutning på deras grundskoleår.

I år hade vi lite mindre övningsundervisning än tidigare år. Vi saknade studeranden på inledande praktik men på hösten gjorde sex studeranden från Åbo akademi sin fem veckor långa praktikperiod på VÖS. Under vårterminen hade vi inga gymnastiklärarstuderanden på avslutande praktik, men i stället hade vi två hälsokunskapsstuderanden som under våren undervisade några block gymnastik.

Under året deltog vi i flertalet skolidrottsturneringar. Både flickorna och pojkarna hade lag i både fotboll och innebandy. Vi hade även en deltagare i skolmästerskapen i skidåkning. I maj deltar vi återigen med en trupp på ca. 65 elever och lärare i Stafettkarnevalen i Helsingfors som ska representera skolan både på löpbanorna och läktaren.

Under läsåret ordnade arbetsgruppen för välmående i skolan två stycken friluftsdagar i närmiljön. Hösten erbjöd oss en fin vandringsdag längs vandringslederna i närheten av Vasa (Molnträsket, Iskmo och Petsmo), medan vinterfriluftsdagen erbjöd på tre aktivitetsval i Vasa (skidåkning i Hankmo, skrinning i ishallen, vandring längs nya vandringsleden i Gamla Vasa).

Elevhandledning

Gemenskap och rörelseglädje i en pyramid i åk 9. Foto: Eva Ramstedt.

Vi fick en lång vinter som avslutades med pulkåkning. Foto: Eva Ramstedt.

Åk 7

Elevhandledning är ett nytt ämne för elever i årskurs 7. Eleverna har haft elevhandledning en gång i veckan i period ett och två. Under lektionerna har eleverna fått bekanta sig med skolan och diskutera tankar och förväntningar för läsåret. Eleverna har också fått tips på olika studietekniker och fått bekräfta vilka tekniker de redan använder sig av och fått tips på andra möjliga studietekniker. Därtill har de fått reflektera över sina individuella egenskaper och vad som motiverar dem. Under läsåret gjorde eleverna även sina tillval inför åk 8 och åk 9, där de via en elektronisk blankett skulle önska två långa tillval och ett kort tillvalsämne.

Åk 8

För eleverna i åk 8 har betoning i period fyra legat på praktisk arbetslivsorientering (PRAO). PRAO innebär att eleverna under en veckas tid ges möjlighet att bekanta sig med ett yrke, företag eller bransch. Eleverna har fått information gällande PRAO och via rollspel och andra övningar förberett sig inför sin PRAO-vecka. Under vecka 12 gjorde eleverna sin PRAO på valfri arbetsplats. I period fem har eleverna bekantat sig med näringslivets olika branscher i Finland och fått en inblick i yrken som hör till de olika branscherna. De har även genomfört yrkesvalstest och närmare bekantat sig med yrken som intresserar dem. Det korta tillvalet de haft i åk 8 har de fått byta ut till ett nytt inför åk 9. Dessutom har alla elever i åk 8 haft ett individuellt handledningssamtal tillsammans med elevhandledaren där ämnen som studier och framtidsplaner diskuterats.

Åk 9

Eleverna i årskurs 9 har en gång i veckan haft elevhandledning i perioderna 1-4 och utöver det individuella handledningssamtal tillsammans med elevhandledaren. I början av september fick eleverna genomföra en

Åk 9 på studiebesök vid YA. Foto: Olivia Högnabba.

PRAO-vecka. Under elevhandledningslektionerna har fokuset legat på planering av

Åk 9 på studiebesök till VÖS gymnasium. Foto: Olivia Högnabba.

Elever som deltog i Mästar9. Foto: Olivia Högnabba.

framtiden. Eleverna har bekantat sig med Finlands utbildningssystem med betoning på andra stadiets utbildningar och övriga utbildningsalternativ. Under höstterminen gjorde eleverna studiebesök till Yrkesakademien och Vamia och på vårterminen till Vasa övningsskolas gymnasium och Vasa gymnasium. Eleverna har också haft pop-up besök i klass av Vamia, Fria kristliga folkhögskolan, Norrvalla idrottsledare, Vasa övningsskolas gymnasium och Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland som informerade om folkhögskoleåret för läropliktiga, Linje X. Skolor på andra stadiet har även erbjudit prova på dagar där eleverna under en dag fått möjlighet att bekanta sig med utbildningar som intresserar. Under perioden 21.2-21.3.2023 genomfördes gemensam ansökan till utbildning efter den grundläggande utbildningen via ansökningstjänsten Studieinfo.fi. I början av februari besökte eleverna Edu+Job mässan i Vasa Stadshus där de fick bekanta sig med olika utställare från utbildnings- och arbetsmarknaden. I maj besökte

Föregångarna åk 9 för att informera om sin verksamhet som de erbjuder.

Mästar9-tävlingarna

I år hade vi aktiva elever från åk 8 och åk 9 som deltog i Mästar9-tävlingarna. Mästar9 är en lekfull tävling som har varierande uppgifter som kräver såväl skicklighet som kreativt tänkande. Två lag med tre personer deltog först i ett virtuellt spel varefter det ordnades en fysisk del där lagen mötte övriga skolor från trakten. Ena laget tog sig vidare och klarade sig bra i semifinal i Seinäjoki.

Hälsokunskap

Under detta läsår har vi i hälsokunskapen fortsatt jobba med välmående ur flera synvinklar i samklang med läsårets tema: "En välmående, hållbar och värdeskapande skola".

I årskurs 7 har vi bland annat tagit fasta på hur viktig sömnen är för att vi ska orka i vardagen och eleverna har reflekterat över den mängd de sover. Ett annat tema i årskurs 7 är näringsämnena och deras betydelse för kroppens välmående. Här har vi även samarbetet med undervisningen i huslig ekonomi för att eleverna ska få en bättre förståelse för hur näringsämnena syns på tallriken. Under lektionerna i hälsokunskap har vi teoretiskt gått igenom detta nästan samtidigt som den praktiska biten tagits upp i huslig ekonomi.

Årskurs 8 har både teoretiskt och praktiskt jobbat med första hjälpen, där de bland annat övat på att utföra hjärtkompressioner på Mini Anne-dockan. Ett par andra temaområden som har behandlats är alkohol och sociala färdigheter.

Planera och skriva en träningsdagbok med tillhörande rapport har årskurs 9 jobbat med. Stress, våld och psykisk hälsa har även behandlats och kopplats till händelser i världen t.ex. Ukrainakrisen.

För att motverka stillasittande är rörelse av något slag under lektionerna i hälsokunskap mer regel än undantag. Detta görs med hjälp av pausgymnastik och aktiverande undervisningsmetoder t.ex. värderingsövning med fyra hörn. Pausen från stillasittandet ger eleverna mera energi för att orka fokusera och höjer humöret för många.

Regnbågsallians SvenskaFinland (tidigare Regnbågsankan rf) besökte skolan för att ge årskurs 9 mera kunskap om sexuell mångfald. Årskurs 9 fick även i slutet av sin grundskoletid ta del av en temadag kring livräddning, som Vasa centralsjukhus arrangerade tillsammans med Vaasan ammattikorkeakoulu och yrkeshögskolan NOVIA.

Under vårterminen höll fyra studerande från Åbo Akademi, med hälsokunskap som huvudämne, sin avslutande praktik. Studerande har bidragit med många intressanta lektioner och givande samtal i för- och efterhandledning.

Huslig ekonomi

Ett av FN:s 17 klimatmål är att garantera hållbara konsumtions- och produktionsmönster. I huslig ekonomi har FN:s 17 klimatmål varit en ständig följeslagare i alla årskurser, alla kurser och varje tillfälle vare sig det gällt diskingsmetoder, val av livsmedel och rengöringsmedel, användning av matrester eller energisnål mattillredning. Många bäckar små gör en stor å...

Åk 7

Läsåret har för elever i åk 7 varit indelat i fyra kurser: 1) Kökets ABC, 2) Kökets DEF, 3) Den medvetna konsumentens ABC och 4)

Den medvetna konsumentens DEF. I de två första kurserna har eleverna lärt sig grundläggande matlagningsmetoder, grunderna i hantering av kökets kärl och redskap samt grunderna i kökshygien. I den tredje och fjärde kursen har eleverna fått lära sig grunderna i städning och klädvård samt praktisk näringslära d.v.s. var eleven hittar de olika näringsämnena på sin egen tallrik och relatera portionen till tallriksmodellen. Varje kurs har resulterat i en bok gjord med appen Book Creator. Eleverna har flitigt dokumenterat tema och meny för varje tillfälle samt infogat recept och bilder av maten de tillrett. Till varje tillfälle har eleverna skrivit en kort reflektion om vad de lärt sig/nya upptäckter/nya insikter. Under hela läsåret har eleverna fått lära sig om vad hållbarhet innebär som matlagare i ett kök och vilken betydelse maten har för människans välmående. Att allt undervisningsmaterial vi använder i huslig ekonomi är gratis för eleverna är inte en självklarhet och därför har varje undervisningstillfälle avslutats med att eleverna tackar för maten de fått.

Långt tillval åk 8

Här plockar Selma och Nea blåbär i skogen.
Foto: Gun Åbacka.

Tillvalsgruppen i årskurs 8 inledde höstterminen med att ta vara på det goda i skogen – bär, denna gång blåbär. Eleverna fick sedan välja vad vi skulle göra med bären och de röstade på en traditionell blåbärspaj.

Hållbarhet med tanke på matlagning betonades extra mycket när vi jobbade med olika typer av vegetarisk mat och vegansk mat. Inom temat "finländsk och nordisk matkultur" jobbade eleverna parvis med en presentation om ett nordiskt land och bestämde menyn för lärandetillfället. Därtill har vi haft olika temamåltider under läsårets gång där vi bland annat har lagat egen pasta och egen färskost.

Långt tillval åk 9

I det långa tillvalet i huslig ekonomi har undervisningen kretsat kring följande teman: Kortrest mat, Att flytta hemifrån och Jordan runt i en kastrull. I kursen Kortrest mat fick eleverna fördjupa sitt kunnande om inhemska livsmedel som vilda bär, olika tomatsorter, squash och potatis. Kursen avslutades med att eleverna fick planera en egen österbottensk pizza med ingredienser från Österbotten och med namn som tyder på att pizzan är österbottensk. Patricks pääropizza blev en fantastisk kreativ upplevelse med både botten och fyllning som innehöll potatis. I kursen att flytta hemifrån fick eleverna planera en måltid utgående från vissa givna billiga råvaror. Gruppvis tillreddes måltiderna och avnjöts med inbjuden gäst i "studielyan". Elever som inte stod i tur att tillreda mat i studielyan tillredde annan enkel och billig husmanskost och fick grunna t.ex. på vilka köksmaskiner och vilken städutrustning som kan behövas i en liten studielya på 30m².

I kursen Jordan runt i en kastrull har vi besökt och tillrett mat från t.ex. USA, Brasilien, Sydafrika, Etiopien, Spanien, Indien, Vietnam, Kina, Japan samt tillrett global street-food med nordiska råvaror.

I det korta tillvalet Den hållbara matresan

Ana och Lassi bjuder på bao buns a la Norden.
Foto: Gun Åbacka.

har elever i åk 9 "rest" hållbart i Finland, Norden och Europa. Upplägget har modell enligt SVT:s På spåret. Eleverna har först fått gissa resmålet utgående från olika frågor. "Resorna" har bl.a. gått via Närpes, Åland, Öland, Lofoten och Paris och vid varje destination har eleverna tillrett och smakat olika lokala specialiteter. Eleverna har dokumenterat resorna med hjälp av appen Book Creator och fina reseskildringar med recept, matbilder och "resereflektioner" har lämnats in.

TACK!

Under läsåret har studerande med huslig

En smörgås kan också vara ett konstverk, mums!
Tillval i åk 3-4. Foto: Gun Åbacka.

ekonomi som huvudämne eller biämne genomfört undervisningspraktik i åk 7–9. Tack till studerande som tillrättalägger undervisning på ett pedagogiskt och kreativt sätt. Norrbro gård har vid behov donerat får- eller lammkött till undervisningen. TACK!

Projekt

Nordisk smag

Våren 2023 startades äntligen projektet Nordisk smag efter en trög början. Projektet ägs av Universitycollege Nordjylland i Ålborg, Danmark. Övriga deltagare är universitetet i Agder (Norge) samt Vasa Övningsskola. Under projekttiden som sträcker sig från 2022–2025 ska studerande som representerar huslig ekonomi och något naturvetenskapligt ämne framställa undervisningsmaterial och tillhörande lärarhandledning om olika livsmedel som finns i Norden. Första året 2022–2023 ska materialet som framställs ha fokus på forntid och de kommande åren på nutid och framtid. Materialet som utvecklas ska utprövas i två olika skolor av de studerande som deltar i projektet. Representanter för projektet från Vasa Övningsskola är Gun Åbacka, Heidi Håkans och Anna-Maria Kronholm.

Välmående, hållbarhet och tradition i slöjd i åk 1–9

Verksamheten inom slöjd under läsåret 2022–2023 har präglats av en strävan efter ekonomisk, ekologisk och kulturell hållbarhet. Detta har varit tydligt i de projekt som genomförts och de material och tekniker som använts. Eleverna har fått bekanta sig med traditionella tekniker och moderna produktionssätt, samtidigt som de har lärt sig att vara sparsamma, reparera och återanvända material. Att bevara och visa upp vår kulturtradition har också varit en viktig aspekt.

Elever i årskurs 1–2 har övat på grundläggande tekniker såsom knytning, flätning, vävning på kartong och handsömnad av filtygsfigurer med knappögon. Trämateriel

har introducerats och eleverna har tränat på att mäta, såga och slipa. I årskurs 3–4 har eleverna lärt sig att använda symaskin och virka, knyta makrame och de har även tillverkat elektriska spel och sandblästrade LED-lyktor. Under dessa projekt har de också fått insikt i grundläggande elkomponenter och öppna och slutna strömkretsar.

Elever i årskurs 5–6 har fortsatt att öva på maskinsömnad, broderi, dragkedja, tygfärgning och virkning, samt att konstruera mönster. De har även fått möjlighet att utforska andra material och tekniker som gjutning av smycken och figurer i tenn, svetsning, laserskärning, tredimensionell modellering i ritprogram och programmering av robotar.

I årskurs 7 har eleverna bekantat sig med finländsk design och tolkat kända formgivares formspråk. De har även planerat och tillverkat bluetooth-högtalare, sytt pyjamasbyxor, övat på att använda vinylskärare och förkovrat sig i garnteknologi. Dessutom har eleverna tillverkat en produkt som de har givit bort till någon annan.

I tillvalsämnet har eleverna fått möjlighet att sy kläder och accessoarer, väva, tufta, svetsa, tillverka knivar och knivskaft, lära sig att använda vinylskärare, knyta makrame och formpressa trä. Korta kurser i silversmide och smyckesdesign har genomförts för elever i årskurs 8 och 9. I silversmidet fick eleverna öva på att forma, sammanfoga och smälta metaller, och alla fick tillverka en ring av äkta sterlingsilver.

Bilden ovan: elever i årskurs sju har tillverkat personliga bluetooth-högtalare. Foto: Kasper Hiltunen.

Elever i åk 6 har tillverkat ett eget kramdjur. Elevers egna foton.

Erasmus+-utbyte med Italien. Grillning och väfflor i Gråhn-Söderströms trädgård sö 28.5. Foto: Agnes Söderström.

LYCEUM

GYMNASIET

ETT LÄRORIKT ÅR!

Redan innan läsåret inleddes fanns det en stor förväntan på ett intressant och lärorikt läsår. Gymnasiet skulle inleda sitt andra läsår enligt den nya läroplanen, vilket samtidigt innebar att alla äldre studerande fortsättningsvis studerande enligt den tidigare läroplanen. Läroplansbyten och dubbla pågående läroplaner medför alltid en hel del nya möjligheter att ta tillvara och andra utmaningar som bör lösas. Lärarna har tagit sig an utmaningen på ett ypperligt sätt och tagit vara på de möjligheter som getts. Samtidigt har de visat stort engagemang samt brett kunnande och prov på flexibilitet när det gäller att tackla undervisning enligt två läroplaner samtidigt.

Lsåret var också det år när gymnasiet gick över till digitala läromedel på bred front. Även om vissa läroämnen fortsättningsvis föredrar fysiska läromedel och det dessutom finns några exemplar fysiska läromedel att låna för varje studieavsnitt så kan det konstateras att det fysiska läromedlen fasas ut nat-

ionellt på bred front och gymnasiet behöver anpassa undervisningen och inläring till detta. Det kommer säkert att forskas en hel del på digitala läromedel framöver och det återstår att se vilken riktning utvecklingen tar. Då det dessutom blir allt mer aktuellt med artificiell intelligens i undervisningen kommer det säkert att gå rätt raskt undan de kommande åren. Det är därmed tryggt att få fortsätta forma framtiden tillsammans med skolans kompetenta personal.

I år har gymnasiet till exempel tagit ett stort kliv då vi under läsåret för första gången genomförde studentskrivningar trådlöst. Detta upplägg kommer både att förenkla och trygga genomförandet av skrivningarna både för studerande och för personalen.

Samtidigt har vi haft flera andra projekt som syftat till att identifiera behov och skapa rutiner som stöttar både skolans egen personal men framförallt studerande och deras välbefinnande.

Personalen har kontinuerligt fortbildat sig och i år kanske framförallt genom de många nätverk skolan aktivt deltar i. Personalen har också deltagit i olika workshoppar för att stärka den professionella identiteten.

FClab.

Gymnasiets personal.

Årets upplaga av Kompetensdagarna var för många årets höjdpunkt. Lärarna hade planerat ett digert och samtidigt mycket lärorikt program. Studerande kunde bland annat välja mellan olika inriktningar under veckan, alla med avstamp i läroplanens mångsidiga kompetens och uppdraget som UNESCO-skola. En hel del studieresor gjordes, både till utlandet eller med lokal och med regional anknytning. Under året har gymnasiets studerande också haft möjligheten att delta i olika internationella Erasmus+ mobiliteter. Dessa utbyten stärker studerandes mångsidiga kunnande och är en central del av skolans internationella verksamhet.

Spektrumprocessen har fortgått under hela läsåret och länge var förhoppningen att gymnasiet skulle under våren säga farväl till tillbyggnaden från 50-talet. Detaljplaneringen av den nya tillbyggnaden fortsätter och vi siktar nu in oss på rivning och byggstart 2024. Samtidigt fortsatte processen för evakueringen till

Planering av Spektrum.

Academill helt enligt planeringen, mycket tack vare flexibiliteten hos personalen både på FPV och på gymnasiet. Vi ser fram emot att få genomföra den temporära evakueringen till höstterminen 2024.

Mats Borgmästars, rektor

Gruppen vid fiskehamn.

SPEKTRUM 22-23

Den s.k. Spektrumfastigheten längs Hovrättsplanaden vid gymnasiecampus har tekniskt nått vägs ände, enligt ägaren Finlands Universitetsfastigheter Ab. Diskussionerna kring en renovering eller ett nybygge inleddes redan 2019. I februari 2020 erhöles Åbo Akademis rektors beslut om att inleda en närmare planeringsprocess kring fastigheten.

Processen genomfördes mestadels på distans och involverade användarna – gymnasie studerande, personalen, vårdnadshavarna och direktionen – och på basen av resultatet utmejslades ett förslag till nybygge som beaktade dels stadsplanens kriterier för ett känsligt område centralt i staden och dels museiverkets krav för byggande kring den historiskt värdefulla lyceibygnaden förutom användarnas synpunkter.

Planeringen har sedan dess fortsatt. Under hösten 2022 hade Finlands Universitetsfastigheter Ab valt entreprenörer som planerat detaljer inför en upphandling. Arkitektbyrån arbetade vidare med planerna och också träffat användarnas representanter vid flera tillfällen. Internt fortsatte arbetet idogt i de olika arbetsgrupperna.

Förberedelserna för ansökan om rivningstillstånd och detaljplanering för evakueringen till Academillfastigheten gjordes under vintern. Fram till februari hade planerna för evakueringen av hälften av gymnasiets verksamhet under läsåren 2023-2025 utarbetats i nära samarbete med ledningen vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Evakueringstiden skulle såvida alla tillstånds-, planerings-, upphandlings- och byggnadsprocesser löpte smärtfritt bli två läsår. Enligt preliminär tidtabell skulle det nya Spektrum stå klart våren 2025.

Enligt den dåvarande tidtabellen skulle Spektrum tömmas till och med juni 2023. Detta förutsatte att rivnings- och byggnadstillståndet behandlades i förvaltningsorganet i Vasa stad 8.3.2023 och att ingen besvärade sig. Vasa stads byggnads- och miljönämnd behandlade rivnings- och byggnadslovsansökan vid sitt möte on 8.3.2023 och beslöt att godkänna ansökan. Flera nämndmedlemmar uttalade ett stort stöd för de planer som presenterades.

Det kan därför tyckas beklagligt att Föreningen för byggda kulturarvet i Vasa rf inlämnade ett besvär till Vasa förvaltningsdomstol.

Detta innebar att gymnasiet i samråd med byggherren Finlands Universitetsfastigheter Ab kontaktade förvaltningsdomstolen för att utreda konsekvenserna av överklagan för projektet. Det att Föreningen för det byggda kulturarvet i Vasa har överklagat beslutet om rivningslov för Spektrumbyggnaden, torde försena planerna med åtminstone ett halvår.

Med risk för att projekttiden drar ut och skolan tvingas betala dubbla hyror under delar av projekttiden, beslöts i april att skjuta fram tömningen av Spektrum och den delvisa evakueringen till Academill med ett läsår.

Under tiden att överklagan behandlas i förvaltningsdomstolen fortsätter detaljplaneringen som planerat. Målsättningen är att Spektrum töms och rivs sommaren 2024 och evakueringsperioden blir läsåren 2024-2026. Enligt den nya tidtabellen står det nya Spektrum klart våren 2026.

INTERNATIONAL BACCALAUREATE

Skolans IB-program fick sin start hösten 1992. Då läsåret inleddes var det alltså 30 år sedan den första IB-klassen inledde sin skolgång. Under dessa år har IB-ämnenas läroplaner omarbetat ett flertal gånger, men IB:s värdegrund är alltså densamma som 1992. Denna värdegrund bygger på en "learner profile", vilken beskriver hur IB strävar efter att skapa internationellt sinnade studerande som är nyfikna, kunniga, tänkare, kommunikativa, disciplinerade, fördomsfria, omtänksamma, risktagare, balanserade och reflekterande.

Hela IB:s verksamhet genomsyras av denna filosofi, som stämmer väl överens med skolans läsårstema "En välmående, hållbar och värdeskapande skola".

Detta läsår har IB-programmet haft 27 studerande på pre-DP, 26 studerande på DP1 och 19 studerande på DP2. Bland dessa studerande representeras många olika nationaliteter och modersmål.

Här följer ett axplock av speciella IB-händelser under läsåret: Fredagen 26.8 hölls en högtidlig studentdimission, Diploma Ceremony, i Runebergsalen.

Skolan fick då 23 nya IB-studenter. Höstens IB-skrivningar hölls i slutet av oktober och början av november för dem som ville höja något ämne. Som resultat av dessa skrivningar fick två studerande sitt IB Diplom. En egen dimission för dem ordnades 10 mars.

Alla IB-studerande fick ta del av teaterpjäsen Othello på Ritz den 9 november.

IB:s DP-klasser ordnade en internationell middag den 10 november som en del av sitt CAS-program. De tillredde mat från olika länder under dagen och arrangerade middag på kvällen. De inbjudna familjemedlemmarna och lärarna betalade en liten avgift och intäkterna gick till välgörande ändamål. Tillställningen var mycket lyckad, alla njöt av maten och atmosfären.

VASA ÖVNINGSSKOLA

26.8.2022

IB SECTION 2022

FOTO AIRAKSINEN

ESERO Finlands CanSat-tävling.

En stor del av DP1:s studerande deltog i lucia-programmet 13.12 och i de äldstes dans 10.2. De här två programpunkterna är ett samarbete mellan nationella studerande och IB-studerande, vilket gör att de två studerandegrupperna lär känna varandra bättre.

Andra tillfällen då de träffas över studieinriktningens gränserna är kompetensveckan och Erasmusresorna. En grupp från 2E deltog i ESERO Finlands CanSat-tävling som ordnades 30.3-2.4 i Vasa. Lagets projekt handlade om att bygga en satellit för fjärrövervakning av radioaktiv strålning i konfliktzoner.

Tyvärr misslyckades första uppskjutningen i samband med att satellitens fallskärm veckades ut på 360 m höjd och slet bort locket av burken, men laget klarade av att rädda elektroniken, tejpa ihop den och göra en andra lyckad uppskjutning. Insatsen räckte dock inte till vinst denna gång.

Avgående 3E.

DP2 hade sin sista skoldag 31 mars. De bjöd in sina lärare till en uppskattad hotellfrukost och hade senare på dagen program för de övriga IB-klasserna. IB-studentexamen skrivs de tre första veckorna i maj. Resultaten kommer i början av juli och deras studentdimission kommer att vara fredag 1 september.

Henrik Lindgrén, IB-Coordinator

STUDERANDEKÅREN

Verksamhet under höstterminen 2022

Stormöte höstterminen 2022

SKS ordnar i början på varje skolår ett stormöte där de nya representanterna från årskurs 1 väljs in till styrelsen. Höstens stormöte hölls i vanlig ordning precis som de tidigare åren. I år hölls mötet till skillnad från tidigare corona-drabbade år inte på zoom utan istället i gymnastiksalen. De som ställde upp inför valet fick berätta kort om sig själva samt om varför de var intresserade av att vara med i styrelsen.

De nya invalda representanterna blev: Adele Widell, Hans-Christian Hansen, Elsa Snellman och Simon Hellblom. Caroline Ingo och Nikke Palmberg fortsätter som handledande lärare.

SKS bjöd på bullar & kaffe

Under kanelbullensdag bjöd SKS på bullar till alla studerande. Bullarna delades ut till de studerande som också hade friluftsdag, så de kunde ta med bullarna på utflykten.

SKS bjöd även på kaffe och en chokladbit som bra start inför provveckan, även för årskurs 3 och 4 som blivit klara med studentskrivningarna.

Bild från temadagen klä dig som första bokstaven i ditt namn, dessa elever hade klätt ut sig till enhörningar. Foto: E. Bos och T. Moliis

Temadagar

Temadagar ordnar SKS för att pigga upp skolvardagen. SKS har bland annat ordnat temadagar som "klä ut sig till något som börjar på samma bokstav som du själv" och på svenska dagen klädde vi upp oss för att fira.

Loppisdagar

SKS och IB-tvåorna ordnade loppisdagar (6-7.10) i Runebergsalen. Där fick studerande

Planscher för Loppisdagarna. Foto: E. Bos och T. Moliis

och lärare sälja kläder och annat. Loppisen var öppen under skoltid båda dagarna och alla var välkomna att titta och fynda

Julkalender, december

Under december månad gömde SKS godis runt om i skolan varannan dag som en julkalender för att höja julkänslan i skolan. Den brukar vara uppskattad och alla studerande är med och letar, kalendern brukar anses som en mycket omtyckt av eleverna.

Innebandyturnering

Varje år ordnar SKS en innebandyturnering mellan klasserna i skolan. Även detta läsår var den mycket uppskattad och vi fick se både fina prestationer och utklädningar. Studerande från alla årskurser deltar och presterar både kreativt och flitigt.

Vinnande laget i innebandyturneringen. Foto: E. Bos och T. Moliis

Verksamhet under vårterminen 2023

Presentationer för årskurs 9, januari

SKS presenterar sig och berättar om verksamheten för årskurs 9 från olika skolor som kommer på rundvandring till gymnasiet. Presentationen ägde rum i biblioteket och gjordes i ett samarbete med tutorerna.

Välgörenhetsgalan

Den årliga välgörenhetsgalan ordnades 9.3. SKS hade hand om kaffeserveringen och även den frivilla pengasamlingen, som detta år gick till cancerfonden. Välgörenhetsgalan var som vanligt i samarbete med musiklinjen som uppträdde.

Vi i sks tackar enormt för insatsen, det blev hela 900€ som vi donerar till cancerfonden 🙏

Välgörenhetsgalan .

Pingisturnering, januari

Precis som många år tidigare, ordnades även i år en turnering i Pingis. Den blev lyckad, med många duktiga deltagare från alla årskurser och turneringen bjöd på många spännande matcher. Pris delades ut till första, andra och tredje plats.

Vinnaren av pingisturneringen (2023) med ett presentkort i handen. Foto: E. Bos och T. Mollis

Hygienpass, februari

Med hjälp av Folkhälsan ordnade SKS en möjlighet att skaffa hygienpass, SKS erbjöd passet för 20€. Hygienpassen är väldigt uppskattade bland eleverna och är mycket praktiska att använda då man bland annat söker sommarjobb.

Öviströjor

SKS säljer som tidigare år en tröja med övis logon på. Tröjan brukar vara mycket uppskattad av både elever och personal. Den beräknas komma till skolan, redo att ges ut till elever vecka 16.

SKS lunch

SKS bjöd alla medlemmar på en lunch vid ROSSO.

Äggjakt

Under påsken gömde SKS påskägg runt om i skolan för att bidra med påsk-känsla. Det var mycket uppskattat av de studerande att hitta påskägg under dagens gång.

Övrigt:

Erasmus projekt, vänskaplig fotbollsmatch mellan Belgien och Finland.

SKS var väldigt aktiv på sociala medier, på instagram publicerades det aktivt om vänskapsmatchen mellan några Övisstuderande som spelade mot en belgisk skola, som var på besök under Erasmusprojektet. Studerande från Övis önskade att det skulle publiceras om matchen på SKS instagram så att resten av eleverna kunde följa med, fastän de inte var närvarande på matchen. Matchen hölls i grundskolans gymnastiksal.

Halarmärken

Under läsåret har halarmärken marknadsförts och sålts åt så väl tidigare abiturienter som studerande i skolan. Märkena har kostat 2€ styck och haft bra åtgång.

Nya Spektrumbyggnaden

SKS har fått ta del av de nya ritningarna för Spektrum, som håller på att planläggas. Vi fick även bidra med tips och synpunkter samt vara med och planera lösningen för den tillfälliga flytten. Under årets gång har frågan om att gymnasiet helt skulle flytta till Academill kommit upp, vilket SKS starkt motsatte sig. För tillfället är läget stillastående angående flytten, men efter kompetensveckan ska SKS ha möte med rektorn. Antagligen kommer nya besked om flytten under mötet.

Kårens medlemmar läsåret 22-23:

Linn Ahlskog (ordförande), Ylva Klockars (ekonomiansvarig), Emma Bos viceordförande), Tilde Löfqvist (sekreterare), Ellen Norrback (someansvarig), Ella Hofman, Tilde Moliis, Elias Mulders, Simon Hellblom, Adele Widell, Hans-Christian Hansen, Elsa Snellman

Handledande lärare: Nikke Palmberg, Caroline Ingo

Efter stormötet 25.1:

Emma Bos (ordförande, Simon Hellblom (viceordförande), Ylva Klockars ekonomiansvarig), Tilde Moliis (someansvarig), Elsa Snellman (sekreterare), Ellen Norrback, Adele Widell, Hans-Christian Hansen, Ella Hofman, Linn Ahlskog, Tilde Löfqvist, Elias Mulders

Handledande lärare: Nikke Palmberg, Caroline Ingo

De nyinvalda SKS medlemmarna efter stormötet.
Foto: E. Bos och T. Moliis

TUTORERNA

Foto: Foto Airaksinen Ab

Att inleda gymnasiestudier kan vara en stor omställning så det är viktigt att det finns tutorer som tar emot och hjälper och stöder nya studerande under den inledande perioden. Att få vara med och skapa en gemenskap där alla kan känna sig trygga och delaktiga är ett meningsfullt uppdrag.

Tutorerna har aktivt jobbat för att de nya ettorna skall känna sig välkomna och inkluderade i vår skolverksamhet. Redan första skoldagen fick ettorna träffa tutorerna för "lära känna varandra" övningar i basgrupperna. Tutorgruppen ansvarade för planeringen och genomförandet av friluftsförmiddagen som ingick i ettornas SH01 kurs. Tutorerna deltog även i en lektion för att besvara frågor angående studieplanering inför provveckan.

I oktober hölls ett arbetsmöte med utvärdering av verksamheten samt planering framöver. Som diskussionsunderlag användes Folkhälsans material. En nyhet för året var tutorernas eftermiddag i november. De ordnade

riktigt trevligt program för blandade grupper av ettor i gymnastiksalen. I december samlades basgrupperna för traditionsenligt julpyntande.

Tutorerna välkomnar lärare och studerande på skolgården. Foto: DCB

Tutorerna har medverkat vid flertal PR-tillfällen för åk 9. Tutorteamet har på ett föredömligt sätt jobbat och samverkat för skolans bästa.

Ett glädjande stort antal studerande i årskurs 1 anmälde i april 2023 sitt intresse för att fungera som tutorer under läsåret 2023-24.

Av dessa utsågs 20 studerande som fick delta i tutorutbildningen under tre tillfällen i maj. Maria Lingonblad, sakkunnig från Folkhälsan, fungerade som ledare för en utbildningsdag.

Tutorer 2022-23:

2A Laura Borgmästars, Elvira Frantz, Ellen Norrback, Alva Rabb

2B Edith Ekman, Freya Hietikko, Saga Ljungars, Emil Westeråker

2C Benjamin Björklund, Hannes Hartvik, Fanni Koivusaari

2D Iréne Heikius, Enni Kinnunen, Sara Koskela, Linnéa Tallgren,

2E Taika Aalto, Ly Bang, Erik Granlund, Cecilia Ingves, Minea Wahlroos

Tutorhandledare: Diane-Christine Blusi, Åsa Löf

Tutoreftermiddag den 9 november 2022. Foto: DCB

GRUPPHANDLEDARNA

Foto: Foto Airaksinen Ab

Årskurs 1

Grupphandlearteamet för åk 1 har fokuserat på att hjälpa studerande hitta sin plats i basgruppen, årskursen och skolgemenskapen så att de trivs i skolan och känner sig både trygga och delaktiga. Skolfredstemat "En vän för alla" har betonats. Ett annat viktigt fokus har varit att handleda de studerande till goda studievanor.

Under första perioden höll grupphandlearna en del av Studieavsnittet SH01 "Jag som studerande", vars mål var att ge de studerande en gemensam plattform för gymnasiestudier och hållbart lärande. Under resten av läsåret har de studerande träffats kontinuerligt med sina grupphandleare vid grupphandleningar och tematräffar. Dessutom har varje studerande haft minst ett utvecklingssamtal med sin grupphandleare under läsåret.

En speciell satsning under läsåret var teater i undervisning i form av ett samarbete med Wasa teater kring pjäsen Glänta.

Moa Kola (1A), Nikke Palmberg (1B), Camilla Söderback (1C), Terese Söderman (1D), Lis-Marie Sabel (1E)

Samarbete på hög nivå. Foto: C. Söderback

Luciaprogram i Estradan. Foto: DCB

Årskurs 2

Andra året i gymnasiet är ett år med flera stora tillställningar som de studerande har ansvar för. Således höll våra studerande enligt tradition ett Luciaprogram åt skolans övriga studerande, personal samt inbjudna föräldrar på Luciamorgonen i festsalen. Hela årskursen var involverad på ett eller annat sätt och i själva Luciaprogrammet på festsalens scen var över 80 studerande med. Efter flera år med specialarrangemang på grund av pandemin var det nu också mycket fint att kunna

återgå till ett traditionellt luciafirande.

Den andra stora tillställningen som involverar studerande i årskurs 2 är de äldstes dans. Under hela period tre deltog våra studerande i en danskurs i gymnastiken ledd av gymnastiklärarna Thomas Friman och Eva Ramstedt.

De äldstes dans tillställningen ordnades detta läsår på kvällen fredagen den 10. februari. Festsalen var fylld till sista platsen med föräldrar och anhöriga som fick se sina ungdomar uppklädda i festkläder framföra ett ungefär timmes långt dansprogram med tradition-

Äldstes dans. Foto: DCB

ella pardanser samt den egna dansen som avslutning. Efter dansen följde en middag för studerade och lärare på restaurang Hejm. Speciellt med detta läsårs dans var att det var 30 års jubileum sedan denna tradition infördes vid Vasa övningsskola. Inbjudna hedersgäster var därför Jouko Nikula samt Marita Linko, som fungerade som gymnastiklärare år 1993 då de äldstes dans ordnades första gången.

Utöver dessa tillställningar har förstås också skolvardagen haft sin gilla gång. Studieavsnitt har avlagts, raster spenderats i vänners lag, läxor har lästs och det har jobbats med projekt av diverse slag.

Många av de studerande på årskurs 2 har under läsåret också haft möjlighet att kostnads-

fritt delta i utbytesprojekt och språkresor till bland annat Spanien, Frankrike, Tyskland, Malta, Belgien och Slovenien. Detta har skett inom Erasmus+ programmet.

Under läsåret har vi också haft olika temaeftermiddagar. Åk 2 har bl.a. vandrat längs Iskmo-Jungsund vandringsled samt ordnat en eftermiddag med möjlighet att motionera eller skapa konst tillsammans

Åsa Löf (2A), Moja Ladvelin / Lisette Smedlund (2B), Mikael Lax (2C), Joachim Hofman (2D), Anders Fransén (2E)

Åk 2 utanför Trefaldighetskyrkan.

Årskurs 3 – 4

Fokusområden för detta läsår har varit gemenskap och inkludering, samt välmående för alla. Det har betonats starkt att alla studerande ska få känna sig inkluderade i de extra aktiviteter som ordnas under gymnasietidens sista läsår.

Penkkisdag. Foto: DCB

Det har varit viktigt att föra en kontinuerlig dialog med våra studerande för att följa upp deras välmående och studieframgångar. Under läsåret har vi som grupphandledare hållit individuella samtal med samtliga studerande. Vi har även ordnat tematräffar där våra fokusområden betonats.

Penkkisdag. Foto: DCB

Vi inledde läsåret på Skräddargrund där vi diskuterade och reflekterade i smågrupper. Vi tog oss ut i naturen kring Molnträsket för att vandra, umgås och äta mellanmål kring lägerelden i skönt oktoberväder. Ungefär 40 abin fick julstämning under en myskväll med pepparkaksbak och film.

I januari var föräldrarna inbjudna för att ta del av information gällande studentskrivningarna och livet efter gymnasiet.

Våra studerande har varit aktivt med och planerat och förverkligat abiåret. Gruppen planerade en minnesvärd bänkskuddardag dit vi glädjande nog kunde inbjuda de studerandes vårdnadhavare. De studerande imponerade på oss grupphandledare med såväl sitt teamarbete som sin goda organisationsförmåga. De studerande hade planerat allt i detalj och visade hänsyn och omtanke för att våra yngre studerande skulle trivas.

Tina Liljeblad (3A), Diane-Christine Blusi (3B), Ann-Charlotte Söderman (3C), Solveig Wallin (3D), Markus Norrby (3E)

ÄMNESVIS VERKSAMHET

MODERSMÅL OCH LITTERATUR

Ett sätt att inkludera alla studerande och visa uppskattning för alla modersmål är att synliggöra de olika språk som finns i vår skola. Under period 1 deltog Mo4 i den språkdagstävling som EU-kommissionens representation i Finland utlyste. Tävlingsbidraget var en kortfilm med hälsningar på många olika språk.

Medieläskunnighet är ett viktigt ämne i den nya läroplanen och vi är måna om att ge studerande insyn i hur professionella journalister arbetar. Under hösten deltog många tvåor i Yle Nyhetsskola och skrev artiklar och gjorde poddar för Yle. Förutom att läraren gav feedback på studerandes texter, fick de också respons av Yle-journalisten Heidi Finnilä.

I kurs 5 hade vi också Hannah Norrena på besök 17.11.2022 för att berätta om Yle, poddar och sitt liv som journalist och programvärd.

Nästan femtio gymnasister deltog i Kura skymning som arrangerades i samarbete med Pohjola-Norden Vasa i Runebergsalen 14.11.2022. Tillställningen ordnades för att fira den nordiska litteraturveckan och var ett projekt initierat av Foreningene Nordens Forbund. Gymnasister samlades på kvällen för att lyssna på högläsning ur böcker som handlar om djur och människans förhållande till naturen.

Deltagare på bokmässan i Helsingfors tillsammans med författaren Maria Turtshaniyoff. Foto: DCB

Olika former av skrivande ryms med i dagens läroplan och våra studerande får träna sig i att uttrycka sina egna åsikter och erfarenheter i texter. Gymnasister deltog under våren i SMLF:s kolumntävling Argh? och Tilda Cederberg i 3E tog hem andrapris med sin text "Att vara ett träd bland träden". Enligt prismotiveringen hade Tilda lyckats med att omedelbart fånga läsaren.

Tilda Cederberg tar emot priset i kolumntävlingen på Helsingfors bokmässan. Foto: Björn Lindberg

Tvåorna deltog i Prata Bok-projektet som ordnas av Läscentrum och Undervisningsministeriet. En klass läste Maria Turtschaninoffs nya roman Arvejord och intervjuade henne på Helsingfors bokmässan i oktober. I samband med mässbesöket gick vi också och såg pjäsen "Själarnas ö" på Svenska Teatern i Helsingfors.

Under läsåret har vi sett pjäser på Wasa Teater och Svenska Teatern.

SPRÅKGRUPPEN

Finska, engelska, franska, tyska

Arbetet med implementeringen av den nya läroplanen har detta läsår fortsatt för årskurs 2 med uppdatering av språkprofilen och arbete med ett språk-CV som avslutning på gymnasiestudierna i respektive språk. Vi har följt med det utvecklingsarbete som gjorts på nationell nivå av UBS och Lukki nätverket.

Det har varit ett händelserikt år för tyska- och franskgруппerna. Redan i oktober åkte tyska- och franskgруппerna från både grundskolan och gymnasiet till Helsingfors där franskgруппerna såg på pjäsen Le Petit Prince och besökte Institut français de Finlande. Tyskgruppen fick bekanta sig med Deutsche Schule och spenderade eftermiddagen vid Goethe Institutet. Samtidigt åkte en grupp franskastuderande iväg till Salon-de-Provence i södra Frankrike på ett utbyte inom ramarna av Erasmus+. De studerande bodde hos värdfamiljer och fick uppleva den franska vardagen, såväl i hemmen som i skolan tillsammans med deras utbytespar. I november fick vi återbesök och våra studerande fick visa ett soligt och krispigt Vasa med omnejd.

Ett motsvarande utbyte gjordes till Bremen med tyskastuderande från åk 2. De studerande upplevde allt från teater till fotbollsmatcher och fick lära känna det tyska skolsystemet. I maj 2023 kom tyskarna på svarsbesök till Vasa. I samband med detta åkte vi på en utflykt till Åbo för att besöka franska och

tyska institutionerna vid Åbo Akademi, detta inom vårt unika projekt Ça va ? - Was geht ? I denna resa deltar även de som studerar franska i åk 2. Projektet har även möjliggjort en favorit i repris - tyska och

franska filmeftermiddag på Ritz tillsammans med grupperna från grundskolan.

Franskgruppen från åk 2 framför La Tour Eiffel. Foto: Moa Kola

Tyskgruppen från åk 2 framför muren i Berlin.

Det som de studerande ändå väntat på allra mest på är våra språk- och kulturreSOR till Paris och Berlin. Dessa resor ordnades i april under kompetensveckan och hela 46 studerande deltog. I år kunde resorna ordnas som Erasmus+ resor och våra grupper fick nätverka och samarbeta med studerande från Berlin och Paris kring agenda 2030. Vi höll presentationer om hållbar utveckling, på mål-språken, och lärde känna den tyska och den franska skolan lite grann.

Under kompetensveckan (vecka 16) genomförde en grupp studerande Model UN - övningen under handledning av lärare och ämneslärarstuderande. Inbjudna föreläsare pratade om demokrati, politik och val. Studerande fick även en hälsning från Finlands ambassadör, Nina Nordström, i Strasbourg.

Detta läsår har vi i finska samarbetat med Jyväskylä normaalikoulu och Vaasan lyseon lukio. Våra studerande har i två avsnitt samarbetat virtuellt med studerande från Jyväskylä och löst uppgifter tillsammans på både svenska och finska. I ett avsnitt träffades vi fysiskt med studerande från Vaasan lyseon lukio och gjorde saker tillsammans både i och utanför skolan.

På hösten reste 20 av våra abiturienter till Umeå tillsammans med 21 studerande från Jyväskylä. Under tredagarsresan fick vi ta del av program både på svenska och finska och de studerande umgicks hela resan över språkgränserna.

Under vårterminen hade studerande i åk 1-2 möjlighet att delta i Lär dig mera praktisk finska och de studerande som deltog var i februari värddar för finskaspråkiga studerande från Jyväskylä och i april bodde de i tre dagar hos sitt par. I Jyväskylä fick de studerande följa parets skolvardag och på kvällen ordnades gemensamt program för alla deltagare.

Under vårterminen har studerande från åk 1 piloterat en spelmodul som utarbetats av forskare vid ÅA i samarbete med lärare. Modulen går ut på att en svensk- och en finskspråkig studerande spelar tillsammans på fritiden - både på svenska och finska.

De enspråkigt svenska studeranden i åk 1 fick besök av Thomas Thijssen från språkambassadörerna. Han delade med sig av sina erfarenheter av att studera språk och inspirerade våra studeranden till språkinläring.

Vi har även valt att använda oss av bibliotekspedagogens tjänster i ett flertal grupper. Terhi Piikkilä har fört bokprat med våra studerande och inspirerat och handlett dem vid val av litteratur.

Språkgruppen hade den 12.9 förmånen att träffa Carola Åkerlund från Karvi för att diskutera helhetstänk och progression.

HISTORIA

Intresset för att läsa fördjupade kurser i historia är stort bland våra studerande och under läsåret 2022-2023 har vi haft rekordstora undervisningsgrupper i våra fördjupade kurser i historia.

Inom ämnet historia försöker vi alltid koppla vår undervisning till aktuella teman och förankra historien i nutiden. Under hösten hade vi två grupper som läste en fördjupad kurs i aktuella konflikter i dagens värld. Under kursen fokuserade vi mycket på kriget i Ukraina. Viacheslav Myronov från Ukraina höll en intressant föreläsning om Ukrainas historia. Vi hade också möjlighet att träffa fredsbevarare Anton Hämelin som har deltagit i Finlands internationella styrkor utomlands.

Våra studerande har också gjort många studiebesök i närområdet. En del av de studerande som läste den fördjupade kursen historia 6 (kulturmöten) gavs möjlighet att delta i en kulturresa till Andalusien under kompetensveckan i april.

Under läsåret har vi tagit i bruk flera nya digitala läromedel i historia. Inom ramen för **IB-programmet** har lektor Anders Fransén deltagit i en category 2-fortbildning och studerande har enligt läroplanen fördjupat sitt kunnande i 1900-talets historia. Insikter som visat sig vara betydelsefulla för förståelsen av den rådande situationen i Europa.

Lärarstuderande Rasmus Bergfolk undervisar om förryskningen för studerande i historia kurs 3.
Foto: Johanna Bonäs

SAMHÄLLSLÄRA

Inom ämnet samhällslära har stort fokus under detta år legat på riksdagsvalet, social- och hälsovården som äntligen förverkligades i form av välfärdsområden, samt privatekonomi. Studerande i samhällslära har gjort många studiebesök både virtuellt och på riktigt. Vi har gjort virtuella studiebesök i riksdagen och europaparlamentet och fysiska studiebesök i riksdagen, kommunfullmäktige, lokala företag och banker. Våra studerande har haft möjlighet att träffa och diskutera med många beslutsfattare och samhällspåverkare under året. Marthaförbundets ekonomirådgivare har varit inbjuden gäst till våra kurser i ekonomikunskap. Inför riksdagsvalet deltog vår skola i det riksomfattande ungdomsvalet. Det var studerande i SL 3 som arrangerade valet, där Svenska folkpartiet fick över hälften av rösterna.

Studerande från Vasa övningsskola besökte riksdagen den 14 december och fick möjlighet att diskutera politik på både nationell och lokal nivå med riksdagsledamot och stadsfullmäktigeordförande Joakim Strand.

Inför riksdagsvalet i april deltog Vasa övningsskolas gymnasium i skuggvalet ungdomsvalet, där 15-17-åringar röstar.

FILOSOFI

Läsåret tema har varit "en välmående, hållbar och värdeskapande skola". Inom ämnet filosofi har vi integrerat de centrala temaområdena välmående, hållbarhet och värdeskapande i alla kurser på många olika sätt. För välmående är det viktigt att reflektera över vad som utgör ett gott liv och hur man kan planera sitt eget liv, vilket behandlats mångsidigt speciellt inom etiken. De studerande har fått tid att fundera över sina egna målsättningar och värderingar i livet.

Vad gäller hållbarhet har det behandlats det både ur ett miljö- och individperspektiv. Vi har reflekterat över frågor som berör djur-, natur och miljöetik. Men hållbarhet kan också syfta på att de studerande utvecklar en förmåga att förhålla sig till sig själva och till sin inlärningsprocess på ett hållbart sätt. De studerande lär sig att strukturera sitt tänkande och se större helheter och samband, eftersom vi jobbar med att undersöka grunder för vetandet och med att öppna upp begrepp och dess betydelser. Kreativiteten gynnas eftersom de kontinuerligt utmanas av frågeställningar som saknar enkla svar. Detta kan alltså stöda de studerandes utveckling mot en hållbar inställning till den egna kunskapen.

I strategin för Övningsskolorna betonades bl.a digitalt lärande, vilket vi har fortsatt att arbeta med också inom filosofin med hjälp av digitala läromedel och olika plattformar. Strategin betonar också deltagande, samverkan och ansvarstagande, vilket studierna i filosofi uppmuntrat till på många sätt. Att delta i diskussion och att lära sig att lyssna till, beakta och respektera andras åsikter, samt att förhålla sig till sin omgivning på ett etiskt sätt, har varit i nyckelroll.

PSYKOLOGI

I det obligatoriska studieavsnittet har vi reflekterat över hållbarhet i förhållande till eget lärande. I de övriga fördjupade studieavsnitten har temat återkommit vid flertalet tillfällen och belysts utifrån olika perspektiv. Vi hoppas att det skapat goda förutsättningar för de studerande att påverka sitt hållbara lärande. Välmående har även betonats.

Fortbildningar för lärare under året har även varit givande. Projekt inom ämnet som stött våra läsårsteman är SYNAPS med Åbo Akademi och Vi7 och Studera starkt, utarbetat av Folkhälsan. Ämnena psykologi och religion var även väl integrerade i den språkresa som gjordes till Berlin under kompetensveckan.

RELIGION

Hållbarhet har genomsyrat ämnet religion under läsåret. Det här syns naturligt i de teman som behandlas inom de obligatoriska modulerna med bland annat ekoteologi, religioners ansvar kring religionsdialog samt etik och medmänsklighet med mera. I RE4 har frivilligarbete behandlats som tema, vilket visar tydligt på ett hållbarhetstänk. Hållbart lärande ligger som grund för undervisningen och det här framkommer tydligt genom en ständig diskussion hur ämnets teman syns i och påverkar samhället.

Målet för läsåret var att undervisningen skulle riktas mera utåt, nämligen utanför klassrummet genom exempelvis samarbete med samfund i staden. I RE2 har studeranden fått bege sig ut i stadsmiljön och bekanta sig med vilka frikyrkor som finns i stadskärnan och ta reda på information om kyrkorna och deras verksamhet. I modulen har det även ingått ett studiebesök till ortodoxa kyrkan. Studeranden har efteråt fått reflektera kring studiebesöket.

Besöket har uppskattats och studeranden har även betonat att besöket hjälpte inläringen genom att man fick bilda sig en egen uppfattning kring det som behandlats i teorin.

I RE4 besökte vi metodistkyrkan där församlingens pastor samt pingstkyrkans pastor gemensamt berättade om aktuellt frivilligarbete som de engagerat sig inom. I RE5 fick studeranden gruppvis olika uppdrag att besöka vissa platser i Vasa för att ta reda på fakta eller arbeta kreativt i naturen och stadsmiljön.

Religionsfrihetslagen, som varit i kraft 100 år i Finland, har betonats inom ämnet. Det här har betonats specifikt i RE4 där religionens plats i det finländska samhället behandlats samt i RE1 där religionsfrihet behandlas som tema.

Under vårterminen har fem ämneslärarstuderanden haft sin praktik inom ämnet religion. De har deltagit genom kreativa och intressanta lektioner samt genom givande diskussioner under handledningstillfällena.

Studiebesök till ortodoxa kyrkan i Vasa. Vi fick bekanta oss med kyrkans historik, lära och ortodox praxis.
Foto: Terese Söderman

HÄLSOKUNSKAP

Läsårstemat "En välmående, hållbar och värdeskapande skola" har genomsyrat verksamheten även detta läsår. I studieavsnitt ett har välmående behandlats ur olika synvinklar och kommer väldigt naturligt fram i kursen.

Som en del av studieavsnitt ett har studerande även jobbat med ett hälsoprojekt över tre veckors tid där de ska försöka få till en liten beteendeförändring, projektet knöts ihop med en avslutande rapport. Hälsoprojektet har resulterat i många fina analyser kring hälsobeteende och vad som kan hjälpa och stjälpas vid en möjlig förändring

I studieavsnitten två och tre som ordnades detta läsår har studerande fördjupat sina kunskaper på olika sätt. Miljö och forskning är de två stora fokusområdena i studieavsnitt två medan studieavsnitt tre fokuserar på samhället och olika sjukdomar.

För ett hållbart lärande präglas varje lektion av rörelse av något slag så att studerande får ett avbrott i stillasittandet. Som en del av detta har studerande själva planerat och genomfört pausgymnastik, vilket har höjt humöret och givit ny energi för att orka fokusera.

Under vårterminen har fyra studerande från Åbo Akademi med hälsokunskap som huvudämne genomfört sin avslutande praktik. Studerande bidrog med många intressanta lektioner och givande samtal i för- och efterhandledning.

GYMNASTIK

Undervisningen i gymnastik har under hela året haft läsårstemat "en välmående, hållbar och värdeskapande skola" i tankarna. De studerande har fått lära sig att tillämpa rörelsefärdigheter och kunskaper i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar under olika årstider och i olika förhållanden.

Mångsidighet är viktigt för att få olika redskap för att utveckla sitt välbefinnande. Det är viktigt att rörelsekompetensen stärks hos de studerande samt att de får en positiv självbild. Att kunna respektera andra i kommunikationssituationer och hjälpa och uppmuntra andra under lektionerna är också viktigt.

I studieavsnitt ett "en lärande och aktiv studerande" har betydelsen av goda simkunskaper betonats. I studieavsnitt två har de studerande gjort upp träningsprogram, fört träningsdagbok och bekantat sig med olika träningsappar.

I undervisningen har olika delområden som styrka, uthållighet, rörlighet, snabbhet, balans och avslappning tränats. Att försöka uppnå en hållbar hälsa består bland annat av rutiner, regelbunden motion, mångsidighet, anpassad träning enligt sin egna nivå samt tillräcklig återhämtning.

Stafettkarnevalen, flickor 4x100 samt flickor grässtafett. Foto: Thomas Friman

Viktigt att de studerande förstår att även små insatser med ökad fysisk aktivitet ger goda hälsoeffekter både för den fysiska och mentala hälsan.

Gymnastiksalen har utrustats med en egen Clevertouch tavla som är av stor nytta i undervisningen.

Äldstes dans övningarna under period tre gick bra och det var roligt att få träna alla tillsammans utan restriktioner. Studerandena var motiverade på träningarna och gjorde mycket väl ifrån sig. I år var det extra speciellt eftersom äldstes dans firade trettio års jubileum vid Vasa övningsskola. Till jubileumsfesten bjöd vi in gymnastiklärarna Marita Linko och Jouko Nikula som startade traditionen år 1993.

Marita Linko och Jouko Nikula. Foto: DCB

Dessutom bjöd vi också in Maria Myllylä som under många år undervisat äldstes dans tillsammans med Jouko vid vårt gymnasium. Det var väldigt roligt att få träffa dem och diskutera äldstes dans historia och även annat angående gymnastikundervisningen.

I skolturneringen i fotboll gjorde både flickorna och pojkarna väl ifrån sig. Båda lagen avancerade till finalturneringen och knep varsitt silver.

Pojkarnas innebandylag var också väldigt nära att gå till finalturnering. I skrivande stund håller vi på med stafettkarnevalsträningar inför den 61:a stafettkarnevalen i Helsingfors som går av stapeln den 19-20.5.

Samarbetet med Övis i rörelse och SKS har fungerat bra när det gäller att aktivera studerandena på håltimmar och raster.

Thomas gick första hjälpen 1 kursen 29.9-30.9.2022.

Thomas och Eva deltog i skolidrottsförbundets fortbildning i Varala i mitten av januari 2023.

Skolturnering i fotboll för flickor och pojkar.

MATEMATIK

Förståelse för matematik och matematiska samband är en förutsättning för all naturvetenskaplig forskning, men också för statistiska undersökningar inom alla vetenskapsgrenar. I den korta matematiken har fokus legat på allmän matematisk grundfärdighet medan den långa matematiken lägger grunden för vidare studier inom naturvetenskap.

I matematikinläring är god studieteknik och självkänsla mycket viktiga för framgång och att skapa en inkluderande och trygg lärmiljö där positiv psykologi och goda baskunskaper lägger grunden för ett långsiktigt lärande är ett av ämnesgruppens kontinuerliga mål.

I långa matematiken har vi satt in två extra moduler: MAA15 (1sp) och MAA16 (1sp). MAA15 bildar ett längre studieavsnitt tillsammans med MAA2 (3sp) och MAA16 bildar ett längre studieavsnitt med MAA6 (3sp). I MAA15 ligger tyngdpunkten på att lära sig grunderna i användning av tekniska hjälpmedel medan i MAA16 utveckla och fördjupa kunskapen.

Den första modulen i kort matematik bestod av MAB2 och MAB12. Modulen inleddes med ett digitalt prov som resulterade i en kartläggning av de studerandes grundkunskaper i matematik. Företaget Fourferries har utvecklat redskapet. De studerande fick varsin karta som visade inom vilka områden de har luckor. Efter detta skulle de studerade jobba med uppgifter inom de områden där de hade luckor med hjälp av ett "Fixit" material. I materialet finns en "checker" som stegvis kontrollerar om den studerande har räknat rätt. Resten av MAB12 ägnade vi åt de tekniska hjälpmedlen som behövs i MAB2 och kommande matematikmoduler.

Tack vare modulerna MAA15 och MAA16 har studerandena i långa matematiken haft möjlighet att lära sig användningen av de många olika tekniska hjälpmedlen som finns i Abitti och som de även har stor nytta av i andra ämnen. Abiturienterna i lång matematik har i sin tur fått ta del av så kallade Abitti-stugor där de grundligt repeterat de olika tekniska verktygen och samtidigt lärt sig massor med ny kunskap. Några abiturienter deltog också i tävlingen MatteTäpplan, en tävling för duktiga matematiker som ordnas av Aalto Universitet i Helsingfors.

Aaron Stenback höll i två etapper ett mycket omtytt tillfälle där han gav sina tips om hur man skriver matematik på dator på ett effektivt sätt. Foto: Camilla Söderback

Abifysikerna poserar framför LHC – The Large Hadron Collider, dvs världens största partikelaccelerator.
Foto: Nikke Palmberg

FYSIK

Hållbar energiproduktion och energihushållning har varit ett stort fokusområde i gymnasiets fysik under läsåret. Vi konstaterar att en pålitlig och tillräcklig tillgång till energi ger individen trygghet och gör att samhället kan utvecklas. Samtidigt är energiproduktion och energikonsumtion en utmaning för den hållbara utvecklingen.

Vi behandlar framförallt tre aspekter av hållbarhet: den ekologiska, den sociala och den ekonomiska.

Ekonomisk hållbarhet: Energiproduktion och energikonsumtion ska inte bygga på skuldsättning. Den ska inte betalas av kommande generationer.

Social hållbarhet: Tillräcklig energitillgång skapar trygghet och förutsättningar för utveckling.

Ekologisk hållbarhet: produktion och konsumtion av energi får inte överbelasta naturen. Naturresurser ska inte användas snabbare än de förnyas.

Vi har kunnat konstatera att det finns utrymme för att mera självkritiskt reflektera kring hur hållbar vår verksamhet är. Till exempel: Hur ska vi resa? Hur ofta?

Inom ramen för fysikundervisning är det naturligt att inrikta sig på inläring kring fenomen och teorier därkring. Detta med hopp om att i förlängningen kunna bidra till att nya hållbara lösningar ska kunna växa fram till exempel i regionens energikluster.

Under året har förberedelserna för ny läroplan i **IB-fysik** påbörjats. Årets 1E kommer att följa den nya läroplanen under 2E och 3E.

KEMI

Undervisningen i kemi stödjer den studerande att utveckla ett naturvetenskapligt tänkande och en modern världsbild som en del av en mångsidig allmänbildning. Undervisningen har gett studerande insikter i kemins betydelse och dess tillämpningar i vardagen och samhället samt att finna lösningar på miljörelaterade utmaningar. En hållbar livsstil har varit ett återkommande tema under alla studieavsnitt.

I årskurs 2 har den nya läroplanen fortsatt att implementeras med fler studieavsnitt.

Ett genomgående tema i alla kemikurser har varit diskussionen om kemikalier, hantering av dem och dess avfall på ett hållbart sätt. Spridning av kemikalier i luften, vattnet och marken har diskuterats under flera repriser. I samband med en hållbar hantering av kemikalier har också klimatförändringen kommit upp och dess konsekvenser på naturen, människan, växt- och djurlivet

I mitten av april gästades vi av professor Ulf Ellervik från Lunds Universitet. Ulf gav en givande föreläsning om livets ursprung och kemins betydelse i det hela.

Ulf Ellervik föreläser om livets ursprung. Foto: Caroline Ingo

BIOLOGI OCH GEOGRAFI

Inom ämnena biologi och geografi har vi fortsatt att jobba med Unesco projektet och agenda 2030; 6. Rent vatten och sanitet, 7. Hållbar energi för alla, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpning av klimatförändringen, 14. Hav och marina resurser samt 15. Ekosystem och biologisk mångfald. I studieavsnittet BI2-3 har våra studerande fått fördjupa sig i utrotningshotade arter, orsaken till hotet och konsekvenserna för ekosystemen.

Rent vatten och sanitet är någonting som lyfts fram inom vårt ämne. Vi behandlar eutrofiering, mikroplaster i våra vattendrag samt olika typer av miljögifter som rinner ut i vattnet och som anrikas i organismerna. I och med den pågående klimatförändringen diskuterar vi i undervisningen också kring fenomen

som marina värmeböljor, korallblekning samt försurningen av våra hav. Den pågående skövlingen av planetens ännu orörda ekosystem är också något som ständigt ligger i fokus. Vi hoppas kunna öka kunskapen om fenomenet och framför allt om möjliga konsekvenser. Genom detta hoppas vi att våra studerande i framtiden ska ha de rätta argumenten för att agera för en ekologiskt hållbar framtid.

Under läsåret som gått har vi fortsatt att implementera den nya läroplanen på den nationella sidan och inom **IB:s Diploma Program i biologi** har det varit det sista året med den gamla läroplanen. Läromedlen vi använder erbjuds nu endast i digital form och samma gäller från nästa läsår på IB. De nya läromedlen håller ännu på att hitta sin form och har dragits med en hel del tekniska problem, men vi hoppas att detta skall vara åtgärdat till ett nästa läsår.

Ronja Høstman studerar sitt fotosyntesexperiment. Foto: Margita Nyman.

Vi fortsätter att utveckla de laborativa färdigheterna inom ämnet biologi bland annat genom att utvärdera nya metoder för hur man redovisar det praktiska laborationsarbetet.

I geografi har praktiska färdigheter övats genom till exempel analys av satellitbilder och produktion av egna digitala kartor.

Vi har också haft flera inbjudna gäster som berättat om sina arbeten för att visa hur olika teman är kopplade till samhällsfrågor och ge exempel på olika studie- och yrkesval. Regional- och stadsplanering diskuterades vid ett besök från Österbottens förbund och Vasa stad där Ann Holm och Juha-Matti Linna presenterade hur områdesplanering går till i praktiken. Linus Lähteenmäki från Åbo Akademi som forskar om laxpopulationer berättade om hållbar förvaltning och miljöarbete samt hur han samlar in platsbunden data. Madelene Lindqvist har medverkat genom projektet FarmerTime och besvarat elevernas frågor om livsmedelsproduktion och utmaningar kopplade till klimatförändring.

STUDIEHANDLEDNING

Under läsåret har Nina Kallio fungerat som studiehandledare för A och B-grupperna, medan Pia Lustig har fungerat som studiehandledare för C, D och E-grupperna.

Studiehandledningen bildar en helhet som omfattar hela tiden i gymnasiet och innefattar förutom två obligatoriska studieavsnitt, även individuell handledning under varje studieår, smågruppshandledning och deltagande i studiebesök och inspirationstillfällen.

Första årets studerande hade studieavsnittet Studiehandledning 1 i period 1. Studieavsnittet introducerade de studerande till gymnasiestudierna och genomfördes i samarbete med gruppshandledarna, skolcoachen, specialläraren, IT-personalen och studerandevårdsteamet.

Andra årets studerande inledde studieavsnittet Studiehandledning 2 i period 5. Studierna fortsätter under nästa läsår och inbegriper studiebesök och inspiration. Målsättning är att studerande utvecklar sin självkänedom och sin förmåga att planera och ha kontroll över sitt liv. Studerande bekantade sig med olika alternativ till studier och arbete efter gymnasiet, uppdaterade sin studentexamensplan och anmälde sig till hösten studentskrivningar samt fick prep inför abifåret. Nytt för i år var Future Business Day, vilket vi hoppas blir ett fast inslag inom Vi7 samarbetet. De studerande fick bekanta sig med olika branscher och företag inom en stig som de själva valt. De studerande fick möjlighet att besöka Edu+Job mässan i Vasa stadshus.

Lsåret inleddes för abiturienterna med Vi7 samarbetet Karriär i Academill, där studerande inspirerades av 20-talet olika inspiratörer. Abiturienterna kunde även delta i Högskoledagen i Helsingfors, DIA-helgen i Åbo samt i Åbo Akademis och Novias UNIIH-dag såväl i Vasa som i Åbo. I den senare dagen kunde även andra årets studerande delta. De deltog även i Helsingfors universitets evenemang Uni på väg som genomfördes under en eftermiddag i vår skola. Därtill har under läsåret ordnats ett antal inspirationstillfällen dels av tidigare studerande, dels av utbildningsarrangörer bland annat POLAMK, Svenska handelshögskolan, Umeå universitet med flera.

Vi satsade under läsåret på marknadsföring genom ett nytt koncept för niornas vårdnadshavare. Vi nätverkade också genom att bjuda in finsk- och svenskspråkiga elevhandledare på infofrukost. Niornas besök var omtyckta och vi fick god respons från fältet.

Under läsåret genomföres projektet Hållbar handledning tillsammans med Vi7. Vi skrev ansökningar för nya projekt: Green guidance och Nordplus junior samarbete.

SPECIALUNDERVISNINGEN

Veckor kommer, månader går och plötsligt är det vår - igen.

Med specialundervisningen som en insats vid sidan av ungdomarnas ordinarie undervisning – som det blir på gymnasiet - påminner själva arbetsinslagen det här läsåret långt om dem som karakteriserade förra läsåret. Det finns rutiner som återkommer, exempelvis läs- och skrivscreeningar, fördjupade kartläggningar, anhänganden om specialarrangemang, information på föräldramöten, deltagande i studerandevård, miljögrupp, Må bra-grupp och hälsomässa. Stödinsatserna ordnas utgående från ungdomarna, deras behov samt de kurskrav som finns. Till insatser hör exempelvis repetition eller förtydliganden av innehåll i någon kurs, diskussioner om hur språkutvecklingen har påverkat vårt svenska språk, alternativa arrangemang i samband med prov, genomgång av lärarrespons eller färdigställande av försenade inlämningsuppgifter.

Liksom under det förra läsåret har det funnits många studerande som önskat hjälp med att fixa ett Veckoschema för någon eller flera av perioderna. Detta för att få vanliga skolveckor att fungera smidigast möjligt, parallellt med fritidsaktiviteter och en viss dos av avkoppling. Likaså har många önskat hjälp med att fixa ett Lässchema inför studentproven, oberoende av om det gäller skrivningar på hösten eller på våren. Det här kan betraktas som förebyggande insatser. Sammanfattningsvis kan man säga att det har rullat på, även i år.

Finns det då något speciellt som specialläraren vill lyfta fram i en årsbok när tillfälle ges? Jo, i oktober ordnade Svenskfinlands speciallärarförening (Ssf) sin höstdag i Vasa. Föreläsaren, Merja Koponen, fokuserade på två viktiga teman:

- 1) Arbetsvälmående hos speciallärarna
- 2) Skolan förändras, hur ska speciallärarna tänka?

Förutom att lära oss vad som rent allmänt behövs för att uppnå välmående på en arbetsplats, fick vi också reflektera över stressreaktioner samt vad som hör till våra grunduppgifter. Med lång erfarenhet, både av att själv leva med diagnos och av att ha prioriterat barn och ungdomar med verkligt stora utmaningar genom åren, lyfte Koponen många, viktiga frågor. Att hon dessutom är psykoterapeut, familjeterapeut, NEPSY-coach och psykiatrisk sjukskötare, gjorde henne både trovärdig och lättlyssnad.

Vi speciallärare verksamma i gymnasier har också nätverkat under läsåret. Det har skett både i en geografiskt mer begränsad Vi7-konstellation och genom Teams-möten med en bredare, nationell skara runt om i Svenskfinland. Till ärenden som vi diskuterat hör bland annat den problematik som uppstår om ungdomar söker sig till gymnasier med alltför svaga baskunskaper, den omfattande ändlöshet som e-läromedlen kan innebära för våra studerande, mobilerna som blivit något av inlärningens antagonister samt den arbetsglädje som vi, trots utmaningar, får uppleva - dagligen.

Alskattläger, musik o bild åk 3. Foto: Lisette Smedlund

BILDKONST

Läsårstemat, som även detta läsår varit "En välmående, hållbar och värdeskapande skola", har genomsyrat undervisningen i bildkonst. De studerande har sökt egna kreativa lösningar som samtidigt gett dem lugn och välmående i en annars stressig tillvaro. Stunden i bildkonstsalen där ungdomarna fått arbeta kreativt är en viktig motvikt till det annars teoretiska gymnasiet.

Att förstå konstens och den visuella kulturens betydelse i sitt eget liv har gett studerande en grund där de utvecklat sin egen kulturella identitet och även tolkat varandras bilder.

Temaområden som vi har lyft fram är Unesco-skola och från Agenda 2030 delvis samma som tidigare läsår: Hälsa och välbefinnande, Hållbara städer och samhällen, Bekämpa klimatförändringen, Hållbar konsumtion och produktion.

Bildkonstprogrammet har byggt egna utställningar och besökt utställningar som museerna i Vasa erbjudit. Vårt samarbete med Midgårdsskolan i Umeå har fortsatt med en kulturell resa i maj för programmets andra årskurs.

Via kultur i skolan projekt anlätades Camilla Forsén-Ström. Hon höll en workshop för årskurs 2 om Alebrijes, en färgstark folkkonst med skulpturer från Mexico som föreställer fantasidjur i djärva mönster och form. Arkitekt Johan Bäckman har besökt kursen konst 2 och berättade om stadsplanering och sina egna projekt.

Kuntsi åk 2. Foto: Lisette Smedlund

Form åk 1. Foto: Lisette Smedlund.

Årskurs 3 ställde ut sitt slutprojekt med temat "Identitet" under tiden 7 februari-7 mars i Pharmacy House - Café & Bakery. Bildkonst- och musikstuderande besökte Novia i Jakobstad 20 januari.

Det goda samarbetet med understödsföreningen för bildkonst och musik, UFFBOM, har fortsatt under läsåret. Lisette Smedlund (koordinator) har deltagit i UFFBOM:s styrelsemöten under läsåret. Vi vill tacka föräldrarna som aktiverat sig i UFFBOM och ger oss ett välkommet stöd.

Alicia Byholms verk. Foto: Maja Røj Urrutia

*Emília Liljedahls akrylmálning:
"Antí reflectión".*

MUSIK

Läsåret kan i mångt och mycket beskrivas som en försiktig återgång till det normala med publika framträdanden.

Det känns fint att studerande ges möjlighet att offentligt få presentera sig inför publik. Detta är viktigt inte enbart för studerande utan även för skolsammanhållning och kontakt med samhället.

Musiken förenar skolsamfundet på ett fint sätt och en stor del av den gemensamma skol- och verksamhetskulturen binds samman av musik.

Mycket tack vare musikprogrammet har musiken en stark roll i vårt gymnasium jämfört med en viss trångboddhet inom de obligatoriska studieavsnittens resursering utgående från dagens läroplan.

Musiken är starkt rotad i ungdomars vardag och på så sätt är det viktigt att skolan kan vara en plattform för starka och meningsfulla musikupplevelser.

Välgörenhetskonsert. Foto: DCB

Augusti-December 2022

11.8 Skolstart. Musikuppträdanden av musiklinjens elever.

15-16.8 Musiklinjens treor på lägerskola.

27.9 Sångkonsert i Runebergssalen musikprogrammets studerande åk 1-2.

6.10 Gymnasiekören uppträder i stadshuset med Vasa sinfonietta i en välgörenhetskoncert för Ukraina.

25.11-1.12 Skolmusikalen "Hidden Agenda" spelas 6 föreställningar för fullt hus av årets åk 3.

10.12 Gymnasiekören uppträder på skolans julfest.

13.12 Åk 2 anordnar ett högtidligt luciatåg.

13.12 Musikstuderande besöker Finlands svenska folkmusikinstitut.

20.12 Gymnasiekören uppträder i Trefaldighetskyrkan.

Januari-juni 2023

19.1 Musikstuderande åk 3 uppträder i samband med infokväll för föräldrar åk. 9.

10.2 Musikstuderande åk 2 uppträder på äldstes dans 30-årsjubileum.

9.3 Musikprogrammets studerande åk. 1-2 ordnar välgörenhetskoncert tillsammans med SKS.

10.3 Musikstuderande åk. 1 uppträder på IB-dimission.

27.4 Lämplighetsprov för musikprogrammet.

28.4 Gymnasiekören uppträder på skolans vårfest.

11-12.5 Musikstuderande åk 2 företar studiebesök till Umeå (Musikalakademin, Umeå Universitet).

2.6 Musiklinjens elever håller utomhuskoncert.

Fett till utdrag från karaoke scenen då roadmannen Douglas framför den fina låten Tennessee Whiskey och visar flörtiga signaler till en viss person... som han senare får veta är hans halvsyster!
Foto: Lisette Smedlund

Hidden

Aglenda

Musikal av 3M 2022

Priser:

**Barn/
Studeraende/ 15€
Pensionärer**

Vuxna: 20€

Föreställningar:

25.11 - kl. 19:00
26.11 - kl. 15:00
28.11 - kl. 19:00
29.11 - kl. 19:00
30.11 - kl. 19:00
1.12 - kl. 19:00

**Musiksalen Rotundan, Culturum,
Vasa Övningsskolas gymnasium**

ÖVIS I RÖRELSE

Skolåret 2022-2023 har varit ett väldigt aktivt år för Övis i rörelse. Det märks att det är fjärde året som vi håller på med projektet och vissa aktiviteter börjar bli etablerade. Det var

Årsklockan som vi gjort upp hjälper oss att hålla koll på när vi skall göra olika saker och rörelsecoacherna bidrar med nya ideér och med att genomföra olika program.

nu också första året som projektet inte längre får statsunderstöd vilket gjorde anskaffning av material svårare än tidigare.

Som vanligt vill vi att studerande skall vara utomhus i början av skolåret och delar av parkeringen stängdes därför av så att studerandena kunde spela fotbollstennis, pickleball och träna frisbeegolf puttar.

Rörelsecoacherna arrangerade fysiska och andra utmaningar under rasterna flera gånger under läsåret.

Under bilfria dagen i september uppmanades studerandena att komma till skolan med cykel.

Volleybollturneringen som höll på fem veckor under höstterminen var en stor succé. Det var många lag som deltog och uppemot hundra personer kom till gymnastiksalen varje dag för att följa med matcherna.

Rörelsecoacherna håller pausjumppa.

Rörelsecoacherna arrangerade fysiska och andra utmaningar under rasterna flera gånger under läsåret.

En annan nyhet för detta läsår var skolans egen julkalender med nya utmaningar varje dag. Exempel på en lucka var att gå ett varv runt kvarteret och få glögg när du kommer tillbaka till skolan.

12 nya rörelsecoacher utbildades tillsammans med ämneslärarstuderande och projektet Learning by moving på FPV. Thomas höll en presentation om Övis i rörelse för ämneslärarstuderandena och våra rörelsecoacher höll pausjumppa.

Efter studentskrivningarna på våren hölls basket frikasttävling, fysiska och skicklighetsutmaningar i gymnastiksalen, motionskampanjen i april samt den nu pågående badmintonturneringen med rekordstort antal lag

Thomas höll ett inlägg om Övis i rörelse under ett symposium vid FPV 9.5.2023. Rubriken för detta är "Movement integration in upper secondary school- practical cues on integrating movement in upper secondary school from a practitioner's perspective".

Volleybollturnering.

FCLAB-PROJEKTET

Under läsåret har gymnasiets tvååriga FClab-projekt i samarbete med övningsskolan i Uleåborg kommit igång. Arbetsgruppen har bestått av Mats Borgmästare, Lisette Sandström, Andreas Sundstedt och Markus Norrby (projektledare).

Projektet handlar i första hand om att hitta nya funktioner för skolornas gamla datasalar, men i Vasa övningsskolas fall också om att skapa ett Maker Space som kan användas i samband med undervisning men också av studerande på raster och håltimmar.

I praktiken handlar det om att förändra användningen av grafiksalen och aulan utanför bildkonstsalen, samt av mediasalen.

Arbetsgruppen har gjort två studiebesök under året. I december gjordes ett besök till Umeå med bl.a. ett gymnasium, lärarutbildningen och Umeås science center på agendan. I mars besökte man bl.a. Arcada, Ode och Aalto i Helsingfors.

Under kompetensveckan i april testades Maker Space-konceptet med en grupp studerande och arbetet resulterade i verkligen

FClab under kompetensveckan. Foto: M. Norrby.

mångsidiga konstnärliga alster med stor variation i tekniker och material för utställningen som avslutade veckan.

FClab i Umeå. Foto: M. Norrby

Kopplat till FClab-projektet genomförs ett demo-projekt tillsammans med hyresvärden SYK som har beviljat medel för att tillsammans utforma de fysiska lärmiljöerna kopplade till FClabs målsättningar. Omfattande planeringsarbete har gjorts under läsåret och förhoppningsvis kan alla byggarbeten utföras under sommarlovet.

KOMPETENSVECKA VID GYMNASIET

Under en vecka i april fick såväl studerande som lärare ett avbrott från den vanliga undervisningen för att samla på sig nya erfarenheter inom olika temaområden. Kompetensveckan innebar deltagande i olika evenemang, aktiviteter och andra upplevelser både inom och utanför skolan. I år bestod upplägget av 15 olika områden, med olika stora grupper av studerande som i mån av möjlighet fått välja tema utifrån eget intresse. Årets teman var till en del inspirerade av liknande projekt från fjolåret, men det fanns även ett flertal nya projekt att delta i under årets kompetensvecka.

Nyhetsteamet var på plats i skolan och ansvarade för att rapportera kring de olika grupperna och deras program under veckan, detta resulterade i e-tidningen The Week som delades ut till skolans studerande och personal.

Ute i Europa rörde sig olika grupper i Tyskland, Frankrike, Belgien, Slovenien och Spanien för att ta del av respektive länders språk, kultur och historia. Under veckans gång befann sig även fyra andra grupper på språng, men snäppet närmare än de övriga. Två av dessa grupper besökte Umeå för att lära sig mera om hälsa och träning respektive arbetsliv och studier vid Umeå universitet. En grupp begav sig till Jyväskylä för att bli mera bekväma i det finska språket och fick även besöka en finskspråkig motsvarighet till VÖS, nämligen Jyväskylän normaalikoulu. För de som siktat in sig mera på naturvetenskapliga ämnen stod ett besök till Åbo Akademi i Åbo och Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm på schemat.

Model UN i Runebergsalen.

En del grupper tog sig an projekt i Vasa med omnejd. Studerande på IB-linjen ägnade sig åt frivilligarbete och serverade bland annat soppa och sorterade kläder för behövande familjer.

Studerande som var sugna på vildmarksliv rörde sig ute i naturen och övernattade vid Klobbskat i både tält och glashus.

Också skolans egna lokaler nyttjades och kreativiteten flödade vitt och brett i olika tappningar. Gruppen FcLab som huserade i bildkonstsalen fick lära sig hur en 3D printer fungerar och fick också designa egna textiltryck. I Runebergsalen kunde man finna Model UN som tog sig an politiska frågor genom ett interaktivt rollspel som brukar ordnas vid skolor i många olika länder, vilket sträckte sig över hela veckan och avrundades med debatt. För de som var intresserade av energi och kanske drömmer om att bli innovatörer fanns även gruppen Energy Vaasa som bland annat besökte Wärtsilä och arbetade med att uppfinna nya sätt att alstra energi.

FcLab, textiltryck

Kompetensveckan vid VÖS gymnasium avklarades i vår för andra gången. Arbetet med att förbättra såväl utbud som metoder fortsätter aktivt till nästa läsår för att ge studerande och övriga inblandade bästa möjliga erfarenheter och upplevelser att ta med sig in i framtiden.

U
m
e
ä
g
ä
n
g
e
t

HÅLLBAR HANDLEDNING

Vi7 gymnasierna och Åbo Akademis behörighetsgivande utbildning till elev- och studiehandledare samarbetar kring projektet hållbar handledning under läsåret 2022-23. Projektets mål är att förbättra studiehandledningens kvalitet och att trygga kvalitativ, jämlik och tillgänglig handledning.

Inom hållbar handledning har vi jobbat med sju mål.

1 Systematiserad efterhandledning

Inom systematiserad efterhandledning har vi fokuserat på redan utexaminerade studerande som inte fått en plats för fortsatta studier, men även på att göra studentexamensanmälan mera tillgänglig för dem som inte är inskrivna studerande.

2 Arbetsliv och karriär

Fokusområde har varit att stärka studerandes kontakter till arbetslivet. Genom detta ordnades för första gången Future Business Day för alla tvåor inom vi7. Future Business Day ger studerande möjlighet att besöka arbetsplatser inom självvalda områden.

3 Svenska som andra språk

Utarbeta och genomföra ett gemensamt studieavsnitt inom Vi7 inför studentexamensprovet i Svenska som andra språk.

4 Gruppmetorskap

Studiehandledarna inom Vi7 har deltagit i gruppmetorskap för att stärka ett hållbart arbetssätt och stöda välmåendet.

5 Stöd och mångprofessionellt samarbete

Kvalitetssäkra användningen av stödåtgärder i alla Vi7-gymnasier. Stödblanketten i Wilma har uppdaterats och tagits i bruk.

6 Arbetsverktyg

Inom projektet har vi strävat efter att göra informationsöverföringen och kommunikationen inom verktyget Wilma smidigare genom samarbete med Visma.

7 Studiehandl. för studier internationellt

Målsättningen har varit att stärka studiehandledarnas färdigheter att handleda för studier internationellt och att skapa rutiner och strukturer som stöder studerandes möjligheter att få handledning för internationella studier. Inom delområdet har ett Nordplusjunior samarbete utvecklats och en projektansökan har lämnat in i samarbete med skolor i Sverige, Norge och Danmark.

Nordplusjunior maj 2023.

UNDERSTÖDSFÖRENINGEN FÖR BILDKONST OCH MUSIKPROGRAMMET VID VASA ÖVNINGSSKOLA (UFFBOM)

UFFBOM är en förening som understöder studerandes verksamhet vid Vasa övningsskolas bildkonst - och musikprogram. Föreningens ändamål är att ideellt och ekonomiskt stöda musik- och bildkonst programmet samt främja bildkonst- och musikutbildningen på orten. För musiklinjen kan föreningen bidra med ekonomiskt stöd vid t.ex. ordnande av linjens årliga musikal (för professionella koreografer, regissörer och ljud- och ljustekniker). För bildkonstlinjen kan föreningen understöda vid ordnande av utställningar och bidrag kan ges för studiebesök till t.ex. konstskolor och museer. Föreningen kan även stöda specialkurser, föreläsningar, lägerskolor, studieresor och dela ut stipendier.

Verksamhetsåret inleddes med en workshop i form av en lägvistelse på Alskat för bildkonst- och musikstuderandena i åk 3.

Presentation av verksamheten och värvning av nya medlemmar skedde under ettornas och tvåornas höstkonsert och vernissage, under Öppet hus och hälsomässan samt under höstens musikalkvällar. Information om föreningens verksamhet delades även på föreningens officiella facebook sida och via Wilma.

I november arrangerades sex välbesökta föreställningar av musik-treornas musikal Hidden Aglenda. Föreningen bistod med medel för ljus och ljud och ordnade med servering i pausen i skolans bildkonstsal. Musikalartisterna bjöds på mat senare under vårterminen.

Bildkonstlinjen ordnade utställning på Pharmacy House - Café & Bakery- i början av vårterminen. Konstnärerna bjöds på mat efter avslutad tillställning.

Under våren ordnades även en studieresa till Umeå för tvåornas musik- och bildkonstlinje.

Föreningen har under läsåret aktivt ansökt om bidrag från fonder och stiftelser i syfte att erbjuda linjerna musik- och bildkonst aktiviteter utöver skolans verksamhet och skapa bättre möjligheter för studerande att synliggöra sin verksamhet.

Av föreningens medel har anslag detta läsår främst använts för utgifter i samband med musikalen och bildkonsttreornas slutvernissage. Dessutom delar föreningen ut stipendier till samtliga årskurser inom bild- och musiklinjen i samband med skolans vårfest.

Tack vare lärarrepresentanterna Lisette Smedlund (bildkonstlinjen) och Jan Jansson (musiklinjen) har föreningen fått en god inblick i linjernas verksamhet och därmed har samarbetet med utbildningen löpt smidigt och varit välfungerande.

Styrelsen vill tacka alla familjer som bidragit med ekonomiskt stöd och Svenska kulturfonden och Aktiastiftelsen för deras bidrag.

**Konst och musik ger glädje
åt alla i skolan!**

Styrelsen för läsåret 2022-2023:

Ordförande Tia-Maria Nord, vice ordförande Anna Lena Björklund, sekreterare Monika Brink-Bos, kassör Anna-Lena Berglund, Maria Håkans, Susanna Vågar, Lisette Smedlund (lärarmedlem) och Lina Björkman (studerandemedlem). Suppleanter Jimmy Pulli, Tommy Håkans, Jan Jansson (lärare suppleant) och Matilda Byholm (studerande suppleant).

PR I GYMNASIET

PR-gruppen i gymnasiet har under läsåret fortsatt sitt uppdrag att koordinera PR-arbetet i skolan med fokus på antagning av nya studerande. Arbetsgruppen som bestått av Pia Lustig, Nina Kallio och Lisette Smedlund har planerat och ordnat flera fysiska besök på skolan under läsåret.

Camilla Rogaszewska har aktivt deltagit i gruppens arrangemang. PR-arbetet inleddes i oktober med infrukost för elevhandledare från både finska och svenska skolor. Under läsåret har svensk- och finskspråkiga nior flertalet gånger bjudits in för att bekanta sig med IB-linjen och i januari arrangerades fyra tillfällen för nior från svenskspråkiga skolor på rundvandring och stationsundervisning i gymnasiets utrymmen.

Även ett informationstillfälle för vårdnadshavare till nior genomfördes. Både SKS och tutorerna har varit involverade i såväl planering som genomförande av programmet under besöken och informationstillfället. Studiehandledarna, skolcoach och tutorerna höll dessutom en lektion för Vasa övningsskolas nior om studierna i gymnasiet.

IB-koordinator Henrik Lindgrén deltog i studiemässan i Sursik. Lisette Smedlund och Pia Lustig utarbetade en ny flyer.

UNESCO

Vasa övningsskola är en **UNESCO**-skola och vi har uppmärksammat UNESCO på 7-9 och gymnasiet under ca 20 minuter under första blocket följande dagar: FN-dagen 24.10, Internationella dagen för utbildning 24.1 och Världsvattendagen 22.3. Varje tillfälle har arbetsgruppen utarbetat ett kort material för att inspirera kollegorna och stödja i förberedelserna. Materialet har innehållit dels videoklipp dels direkta övningar och diskussionsrubriker kring aktuell tematik.

unesco

Member of
the Associated Schools
Network

Tillsammans med de övriga nationella aktörer inom LUKE-nätverket (Lukioiden kehittämiskeskusto) ordnades en serie LUKE-webbinarier under året. Webbinarierna fungerar som inspiration till det egna utvecklingsarbetet i regionen. Tyngdpunkten på

årets program har varit den fortsatta implementeringen av den nya läroplanen och övriga utvecklingsprojekt i samband med det.

LUKE Österbotten har med hjälp av ICT personalen vid Vasa övningsskolas gymnasium bjudit in övriga finlandssvenska gymnasier i Österbotten till två tillfällen som berört övergången till trådlösa studentskrivningar. Vasa övningsskolas gymnasium genomförde under studentskrivningarna våren 2023 för första gången studentskrivningarna med trådlöst provnätverk. Tillfällena där gymnasiet delat med sig av erfarenheterna av och processen runt trådlösa studentskrivningar har både uppskattats och besparat tid och möda i övriga gymnasier.

Under hösten bjöd även LUKE in gymnasie- rektorerna till ett informationstillfälle runt upplägget med gymnasiets kompetensdagar (temavecka) våren 2023. Vid tillfället deltog även inbjudna från FPVs parallellprojektet Ämnesövergripande didaktik ÖVERDID och gymnasiets egna projekt med kreativa lärmiljöer, FCLab.

Senare på hösten träffades rektorerna i Vasa för att lyssna på inbjudna gäster under temat tidshantering. Under förvintern koordinerade LUKE Österbotten ett tvådagars fortbildningstillfälle för de finlandssvenska rektorerna från de två gymnasieringarna till Nykarleby. Dagarna behandlade ledarskapsfilosofi under rubriken Gör rätt saker - gör saker rätt, och hur vi skaffar evidens kring att vi gör rätt saker när det gäller skolutveckling. Strategiskt tänkande, strategiprocesser och verktyg för

dessa ingick också i programmet. I slutet på terminen deltog de österbottniska rektorerna i ett par fortbildningsdagar i Helsingfors. På programmet fanns aspekter av ledarskapets olika dimensioner och framförallt hur ledare kan tänka och handla för att hitta balans i vardagen. Dagarna avslutades med att diskutera framtidens lärmiljöer och undervisningsmetoder för att på bästa möjliga sätt stödja inlärning och motivation.

I maj organiserade LUKE ett seminarium i Helsingfors. LUKE-koordinatorerna bestämde redan i ett tidigt skede att både keynote-föreläsningarna och de olika workshoppar som anordnades skulle avspegla pågående projekt som bottnar i praktiska tillämpningar av den nya läroplanen. Programmet innehöll även information om hur applikationer som stöder artificiell intelligens kan användas för att stärka inlärningen. I den publikation som presenterades i samband med seminariet återfanns även ett projekt som Vasa övningsskolas gymnasium koordinerat. Projektet har syftat till att förbättra studiehandledningens kvalitet och att trygga kvalitativ, jämlik och tillgänglig handledning i de österbottniska gymnasierna.

Kontakten till UBS och andra regionala koordinatörer har som tidigare år varit tät under året och som koordinator för LUKE i Österbotten har rektorn på Vasa övningsskolas gymnasium företrätt övriga gymnasier i regionen. LUKE-projektet kommer att fortsätta även under inkommande läsår med fortsatt fokus på utvecklingsarbetet i gymnasierna, däribland genom två större projekt för att främja kvalitets- och tillgängligheten i de österbottniska gymnasierna.

ERASMUS+

SPANIEN, MALTA, SLOVENIEN OCH BELGIEN

Vårt läsår har varit ovanligt rikt gällande utbytesprojekt inom ramen för Erasmus+. Redan för två år sedan inleddes planeringen av samarbetsprojektet Habits for success, med flertal möten via zoom med koordinatörerna från Belgien och Malta. Temat är hållbart välmående, både med tanke på personlig utveckling och samhället i stort. Vår vänskola i Belgien har funnits med oss i drygt tjugo år. Det här läsåret har även grupper av studerande besökt Malta och Slovenien. Dessutom har vi knutit vänskapsband till en skola i Spanien under hösten.

I oktober fick vi besök av två lärare och två studerande från Spanien. Skolan IES José Luis Castillo-Puche finns belägen i staden Yecla, som hör till provinsen Murcia. Lärarna Alberto och Begoña ägnade en betydande del av veckan åt att skugga lärare. De studerande Eva och Lucia fick bo i värdfamiljer. Värdarna Bianca och Martta i årskurs 2 tog mycket väl hand om sina gäster och fick dessutom tillfälle att öva sin spanska. I det gemensamma programmet ingick att besöka världs naturarvet och att se en ishockeymatch.

Mitt i novemberrusket åkte 10 elever och tre lärare på ett svarsbesök. Vi fick uppleva ett rikligt och välarrangerat program och se en ganska stor del av sydöstra **Spanien** via excursioner till Valencia, Cartagena och provinshuvudstaden Murcia. Vandrings eftermiddagen till Mount Arabi med grottmålningar och storslagen natur blev en fin upplevelse.

Grupporträtt vid Science and Arts city i Valencia, Spanien. Foto: Joachim Hofman

Melker, Victoria och Erik intervjuas av Begona för skolans egen aktualitetspod. Foto: Joachim Hofman

De studerande bodde hos sina värdar i Yecla under utbytesveckan och fick på så sätt ta del av livet i en spansk familj. Denna del av ett utbyte, som innebär att man äter den lokala maten, deltar i sina värdars fritidsintressen, följer med i vardagsrutinerna och helt enkelt lär sig om kulturen i ett främmande land, är mycket lärorik för både värdar och gäster.

Något som alltid uppskattas är att få se och jämföra den finländska skolvardagen med den skolkultur som råder i ett annat land och en annan skola. Vi är tacksamma för att vi fick vara med på lektioner och ta del av föredrag om det spanska skolsystemet. Våra studerande fick möjlighet att presentera Finland och vår skola genom att i smågrupper besöka tre olika klasser. Två studerande och en lärare medverkade dessutom i en inspelning för lokala TV bolaget. En grupp studerande deltog i en podcast. Vårdskolan gör regelbundet podcasts som delas med hela skolsamfundet.

Våra värdar gjorde att vi alla kände oss mycket varmt välkomna. Under nästa läsår fortsätter samarbetet med skolan i Yecla.

I januari åkte en grupp på 10 studerande och två lärare till **Malta**. Vår nya vänskola G. F. Abela Junior College ordnade för första gången inkvartering i värdfamiljer. Tidigare har gästande ungdomar bott på vandrarhem. Samma vecka fanns också studerande och lärare från vår belgiska vänskola på plats. Veckan inleddes med samarbetsövningar och de gästade delegationerna presenterade sitt land och sin skola. Temat för projektet Habits for Success genomsyrade programmet, med föreläsningar och aktiviteter i skolans samlingsal. Varje dag hade en egen rubrik: självmedvetenhet, sinne/kropp/själ, social kompetens, personlighetsdrag, personlig rikedom.

Utfärder gjordes till huvudstaden Valletta och den tidigare huvudstaden Mdina, samt det megalitiska templet Hagar Qim. Vårdskolan hade ordnat speciallunch åt studerande och lärare under skoldagen, eftersom det inte fanns någon lunchservering. Under fredagseftermiddag hölls avslutning med delikata smakprov från de deltagande länderna samt musikframträdanden.

Det blev en intressant och lärorik vecka och vi ser fram emot att fortsätta samarbetet nästa läsår.

Megalitiska templet Hagar Qim, Malta..

Gruppbild med alla deltagare, workshop i Vasa.

I början av mars var det sedan vår tur att stå värd för en workshop i Vasa och vi välkomnade 32 studerande och 6 lärare från Belgien, Malta och Slovenien. Vädret var på vår sida så våra gäster fick uppleva ett vackert och snörikt vinterlandskap. Föreläsningen av Katarina Hellen om "What is happiness all about" gav oss många nya tankespår och insikter. Katarina är IB student från VÖS, ekonomie doktor, och numera marknadsföringschef. Fotograf Ove Lillas inspirerade med sin Aurora Borealis show och helt fantastiska foton. Hans passion för norrsken smittade av sig så att de gästande lärarna spanade efter norrsken hela veckan. Vi fortsatte utforska temat Habits for Success i workshops där deltagarna skapade konst (med bildkonstlärare Maja Røj Urrutia), utövade yoga (med yogainstruktör Åsa Båsk) och gjorde pararbeten om olika aspekter av identitet.

Yoga i Runebergsalen.

Ett motionspass på gymmet med spinning Ett moller bodybalance var populärt hos ungdomarna. Vi besökte den fantastiska fotoutställningen We have a dream, vilken gav upphov till både förundran och gemensam reflektion.

Teamwork.

Våra värdungdomar hade ansvar för olika delar av programmet och varje arbetsgrupp utförde sina uppgifter ansvarsfullt. Veckans sociala program inleddes på måndagkväll med pardansövningar som gymnastiklärare Thomas höll. Det var ett gott tecken att se 64 ungdomar och några lärare frimodigt delta i dansens virvlar! En arbetsgrupp hade planerat aktiviteter för kvällen med allt från chokladprovning till "madrasstafett" och lekar. Kvällen vid Öjberget blev en succé i "Winter

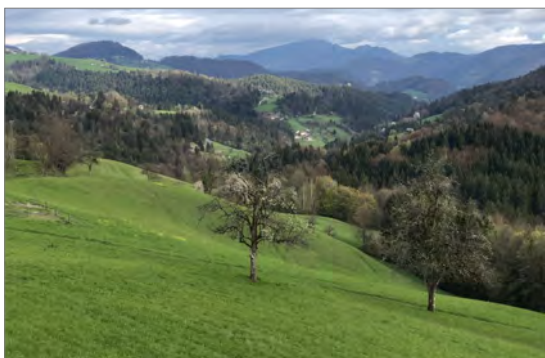
Wonderland" med pulkåkning, skidåkning och korvgrillning. På torsdagen fick vi njuta av välgörenhetskonserten som SKS arrangerade, med fina musikuppträdanden av musikerna i åk 1 och 2. Veckan avslutades med en gemensam middag och program i Runebergsalen.

I mitten av april åkte en grupp på 10 elever och två lärare iväg på ett svarsbesök till vår partnerskola i staden Celje i **Slovenien**. Celje är Sloveniens tredje största stad med ca 35 000 invånare och finns beläget mitt i landet. Vår partnerskola heter Gimnazija Celje center och är en skola med 900 elever med tre olika utbildningsprogram, vanligt gymnasium, bildkonstprogrammet och programmet för förskolelärare.

Vi kände oss mycket välkomna av våra slovenska värdar och de hade verkligen ansträngt sig för att göra ett fint program för oss under de sju dagar vi var där. I programmet ingick utflykter till många olika ställen. Vi fick bland annat möjligheten att besöka det typiska landskapet som i Slovenien utgörs av karstformationer. I resmålen ingick en karstgrotta med sina stalaktiter och stalagmiter samt en karstsjö som endast innehåller vatten vissa delar av året för att sedan tömmas via slukhål andra delar av året.

Hela utbytesgruppen i Slovenien vid Celjes slott. Foto: Otmar Uranjek

De gröna kullarna dominerar det vackra slovenska landskapet. Foto: Joachim Hofman

Vi besökte också Rogla parken på 1500 meters höjd i Pohorje bergen där vi fick testa på att vandra bland trädtopparna på specialkonstruerade ramper för att senare vandra med snöskor i det snöklädda landskapet. Stadens huvudstad Ljubljana, med sina 300 000 invånare fick vi också bekanta oss med under ledning av våra värdar.

Förutom utflykter hade vi möjligheten att vistas i deras skola, ta del av deras skolkultur och vara med på lektioner. Skolan hade ambitiösa mål för sina studerande och det kändes verkligen att de satsade resurser på undervisningen samt på extra aktiviteter. Detta kunde vi i praktiken se då vi fick delta i skolans vårkonsert i stadshuset. Ca 120 elever var som mest med och sjöng i stora kören denna kväll, men vi fick också höra på både större och mindre körer med det gemensamt att sången höll mycket hög kvalitet. Vi fick även vara med på skolans "Duke of Edinburgh" galakväll då några av skolans studerande inklusive några av våra värdar fick utmärkelser för sina insatser i detta program. "Duke of Edinburgh" är ett program som inte hör till den slovenska läroplanen, men som skolor frivilligt kan erbjuda åt sina elever. I programmet ingår frivilligarbete, friluftsliv och aktivt deltagande i fysiska aktiviteter. Även denna gala fick vi avnjuta i stadshuset.

Sista dagen av utbytet bekantade vi oss med Österrikes pampiga huvudstad Wien, eftersom vi flög till och från Wien för utbytet. Detta blev en bra avslutning på utbytet och

gav oss lite storstadspuls samt en känsla av den mäktiga historia som är kännetecknande för staden staden.

I mitten av april var det också dags för ett svarsbesök i **Belgien**. 10 studerande och två lärare togs emot av vår vänskola Sint Paulus School Campus College i Waregem, västra Flandern. Tidigare hette skolan Heilig Hart College. Det är fortsättningsvis en skola med ett hjärta, vilket känns av i umgänget med både studerande och lärare. Skolan har 1460 studerande i åldern 12-18. Vi hade sällskap av en grupp från Malta under hela veckan.

Talka med sin värdfamilj i Waregem.

Vår vänskola har en lång erfarenhet av utbyten och lyckas varje gång introducera nya aktiviteter och programpunkter. Temat Habits for Success var även här synligt genom hela veckan. Det bjöds på en session av Qigong, frisbee lekar, vandring ut på landsbygden osv. Varje dag hade ett tema. Deltagarna fick en "journal" med uppgifter som gjordes under några tillfällen under veckan, med tid för reflektion och fördjupning av temat. Här uppskattades speciellt den dialog som värd

Vårsol i Brügge.

och gäst förde i slutet av veckan där de uttryckte vad de uppskattade hos den andra och vad de lärt sig om varandra och vad de är tacksamma för. Vi besökte Vives University of Applied Sciences utanför Kortrijk, där speciellt Innovation Centre var intressant med sin högteknologiska utrustning. Vi fick testa VR headsets, vilket gav hisnande upplevelser. Vi lyssnade också till studentpresentationer inom ämnesområdet sportteknologi.

Vi fick ta del av en föreläsning av en tidigare lärare, numera universitetsanställd, som initierat och inlevelsefullt beskrev sociala medier, deras för- och nackdelar. Toms budskap var entydigt: vill du bli smart så måste du omprogrammera din hjärna för att inte vara beroende av de snabba dopaminkickar som smarttelefonen ger. Han förklarade också vad som krävs för att jobba fokuserat. De studerande jobbade i blandade grupper och gjorde presentationer om aspekter av välbefinnande enligt pecha kucha metoden.

I programmet ingick också exkursioner till Brügge och Bryssel. Vi introducerades i den medeltida handelsstaden Brügge genom en VR upplevelse där vi förflyttades tillbaks till medeltiden på 10 minuter och sedan genom en vandring i Historium följde vi en ung mans liv som hjälpreda åt den flamländska konstnären Jan van Eyck. Fyllt av detta lärorika museibesök blev det sedan en härlig uppföljning att vandra runt i den vackra staden som är en riktigt turistpärla.

Vi hade turen att få besöka EU parlamentet i Bryssel där vi fick en gedigen introduktion på en timme för att sedan se plenisalen. Den finländska gruppen fick träffa Alexander Lång från team Torvalds, som berättade om vad det på riktigt innebär att jobba i parlamentet. Den maltesiska delegationen fick träffa EU presidenten Roberta Metsola, som är från Malta och gift med en finländare. Besöket i parlamentet var lägligt eftersom ungdomarna har rösträtt i EU valet 2024.

På EU dagen 9 maj presenteras som traditionen bjuder alla utbytesprojekt och andra studieresor och ungdomarna delar med sig av lärdomar och intryck för sina medstudenter och personalen. Det är en förmån att kunna erbjuda våra studerande möjligheten att delta i Erasmus+ utbyten så att de får träna sin kommunikativa och kulturella kompetens, men även kompetenser för välbefinnande, kreativitet, miljö och samhälle. Det är även en stor förmån för oss lärare att lära känna och tillbringa tid med studerande utanför klassrummet, i gott samarbete!

*Vi vill tacka alla fantastiska deltagare,
som samverkade och bidrog
till lyckade utbytesprojekt.
Vi vill rikta ett stort och varmt tack
till alla värdfamiljer som med
stor generositet tog emot ungdomar
från Belgien, Malta, Slovenien och Spanien!*

Diane-Christine Blusi, Joachim Hofman,
Henrik Lindgren och Camilla Söderback

(arbetsgruppen för Erasmus+ samarbetsprojekt)

Studeranderöster:

"A once in a lifetime experience that I will remember for the rest of my life! Learning about different cultures helps me to keep an open mind and never judge anyone"

"I made new friends! I saw another culture and a new school system, so I now have a better perspective and new insights. You don't only meet some awesome people, but you also get to know something more about yourself!"

"In an exchange project you can see a difference between cultures, you get to experience"

SALON-DE-PROVENCE, FRANKRIKE

Den första oktober åkte en grupp på 15 franskastuderande och två lärare till södra Frankrike för att delta i den första delen av vårt Erasmus+ utbyte med Salon-de-Provence. I nio dagar skall studerande få lära känna landet och de språk som de blivit bekanta med i skolan under de senaste åren. Studerandena bodde i värdfamiljer och fick se hur deras vardag förlöpte med allt från matlagning till fritidsaktiviteter. Under skoldagen följde de finländska studerandena sina värdar i skolan och höll presentationer om Finland.

Studerande från Finland och Frankrike. Foto: Gaël Chabrier Cheroute

Eftersom vi anlände på en lördag så fick våra studerande börja helgen med olika utflykter tillsammans med deras familjer. Några hade åkt till Marseille och andra hade gått på konstutställningar. På måndagen välkomnades vi av rektorn och de ansvariga lärarna till Lycée Polyvalent Adam de Craponne. Vi åt en fransk frukost tillsammans och lärde känna varandra.

Picknick i Cucuron. Foto: Gaël Chabrier Cheroute

I slutet av veckan ordnades under skoldagen en utflykt till den lilla byn Cucuron. Där hade vi en picknick tillsammans, utforskade den historiska staden och avslutade med att se en finsk(!) film på bio.

Studerandena hade en mycket lärorik vecka där de fick öva sina språkkunskaper i franska och där de fick skapa nya vänskapsband, såväl med franska studerande som med deras familjer.

Bara drygt en månad senare så kom våra vänner från Salon-de-Provence på svarsbesök till Vasa. Denna del av utbytet skedde mellan 3 – 12.11 och trots novembermörkret och kylan så blev det ett mycket varmt återseende. Vi började utbytet med en samling i skolan där våra gäster fick berätta om deras första insikter kring Finland och den finska kulturen. De gästande lärarna och studerandena deltog aktivt i undervisningen och medverkade i franskaundervisningen i såväl gymnasiet som i grundskolan.

Ett stopp framför Vasa-skylden. Foto: Moa Kola

Eftersom vår natur är väldigt annorlunda än den i Frankrike så åkte vi iväg med buss ut till världs naturarvet i Björköby för att uppleva en frisk naturvandring med middag på öppen eld.

Vi gick Bodvattnet runt och grillade korb och åt matsäckar som värdfamiljerna hjälpt till att förbereda. Från utsiktstornet kunde vi se ut över skärgården och synen var verkligen häpnadsväckande, även för de finländska studerandena.

När veckan led mot sitt slut var det dags att ta avsked. Efter många kramar och tårar så sa vi adjö men redan nu har några av våra studerande planer på att träffa sina värdpar igen.

Deltagandet i Erasmus+ resor öppnar bevisligen dörrarna ut i världen och ger studerande en djupare insikt i vad det innebär att vara europeisk medborgare samtidigt som de får praktisera och förstärka målspråket.

Det viktigaste är nog ändå de vänner och de minnen de fick för livet.

Moa Kola och Moja Ladvelin

Under vårt 10 dagar långa besök i Bremen som ägde rum 4.11-13.11.2022 bodde våra 5 deltagande studerande i värdfamiljer och bl.a. följde sin värd-studerandes skolgång, fritidsaktiviteter samt familjens vardag. Under veckans skolbesök verkade både studerande och de 2 deltagande lärare som ambassadörer för vår svenskösterbottniska kultur och vår livsstil. Vi knöt och etablerade nya kontakter med ungdomar och kolleger från Bremen genom rikligt utbyte av tankar och idéer som vi under vårens svarsbesök och även under de kommande utbyten kunde etablera och fördjupa.

Programmet i Bremen startade genast efter vår ankomst med en välkomsthälsning och introduktion, där deltagare, lärare och värdfamiljer presenterade sig för varandra.

Våra studerande erbjöds olika aktiviteter med sina värdar och även en del gemensamt program.

Veckodagarna bestod mest av undervisning i klass tillsammans med resp. värdstuderande samt diverse fritidsaktiviteter på eftermiddagar och kvällar.

Hermann-Böse-Gymnasium. Foto: Michi Frank

Utbytesstuderande och lärare samlades i skolans foajé. Foto: Michi Frank

Dessutom innehöll programmet även flera gemensamma aktiviteter för hela gruppen ss. stadsguidning på tyska, gemensam måltid, dagsutflykt till staden Bremerhaven, där vi besökte Deutsches Auswandererhaus som är ett stort emigrationscentrum. Vi fick bekanta oss med Bremens roll i samband med de stora emigrationsvågor under 1800 och 1900-talet.

Eftersom vistelsen för de flesta deltagare var den första direktkontakten med det tyska språk- och kulturområdet gav den dem möjligheten att praktiskt tillämpa sina tyska språkkunskaper, gav tillfället till per-

sonliga upplevelser och erfarenheter på målspråket och blir förhoppningsvis en höjande motivationsfaktor för återbesöket i april 2023 samt för fortsatta språkstudier i framtiden.

Från 29.4 till 6.5 var det sedan dags för studerandegruppen från Bremen att komma till Vasa på svarsbesök.

Studerandegruppen hade utökats till 12 deltagare.

Alla fotbollsfantaster fick uppleva en spännande Bundesliga-match i ett fullsatt Weserstadion. Foto: Michi Frank

P.g.a. den förlängda helgen ordnade vi ett gemensamt välkomstinformationstillfälle på söndag eftermiddag (vappen). Foto: Michi Frank

Tidpunkten var intressant för våra gäster för att de fick uppleva vappen-och 1 maj firandet med traditionell mösspålägning, vårsång på gymnasietrappan, mjöd och struvor. Vädret var i alla fall soligt men rätt kallt så att picknicken uteblev.

Efter den förlängda helgen kunde de gästande studerande och deras 2 lärare bekanta sig med vår skola som skiljer sig en hel del från gymnasiet i Bremen, inte minst vad upplägget av studierna och bl.a. digitaliseringen beträffar. De deltog i lektioner i olika ämnen både på Pre-IB men även i det nationella programmet. Så fick de även lyssna in sig på vårt skol-språk svenska. Under de enbart 3 skoldagarna fick de ändå en ganska realistisk bild av gymnasiestudier i en finlandssvensk skola.

Gästerna deltog även under lektioner i tyska och inspirerade de blivande utbytesstuderande

Det gemensamma programmet bestod bl.a. i en stadsguidning, en dagsresa till Åbo där vi besökte Åbo Akademis språkinstitutioner för tyska och franska. Vi träffade bl.a. finlandssvenska studerande som ordnade omväxlande program. Dessutom bekantade vi oss med staden.

Höjdpunkten för alla gäster var dock utflykten till vårt världs naturarv i Björköby. Fastän Bremen ligger nära Nordsjön så är vår skärgård en total ny bekantskap. Att isen låg kvar förstärkte även helhetsupplevelsen.

Deltagandet i Erasmus+ programmet bidrar till att vi bättre kan motsvara våra studerandes strävan att aktivt tillägna sig andra språk än engelska. Det är en kompetenshöjande åtgärd för att våra finlandssvenska ungdomar även i framtiden ska kunna hävda sig på arbetsmarknaden samt i olika europeiska sammanhang.

Vi vill att våra gymnasiestuderande ska kunna dela med sig av vår kultur i andra europeiska länder samt kunna samarbeta med olika människor på många olika områden även i framtiden.

Därför jobbar vi vid Vasa övningskola kontinuerligt, hårt och framgångsrikt med att vända den negativa trenden, dvs. det sjunkande antalet språkstudier i finländska skolor.

Michael Frank och Moa Kola

Årets Parisresa var för första gången inprickad i kalendern under kompetensveckan, dvs. samma vecka som de flesta av skolans andra projekt och resor också gick av stapeln. Skönt att ingen behövde missa några lektioner i andra ämnen! I år ordnades resan dessutom inom ramen för vårt Erasmus+ projekt, vilket innebär att vi jobbade kring temat "hållbar utveckling", delvis i samarbete med Lycée Paul le Rolland, en gymnasieskola i den Parisiska förorten Drancy som vi både hade kontakt med innan resan samt besökte under vår resa. Det här betydde även att hela resan med både logi och uppehälle bekostades med projektmedel, så en ansträngd ekonomi var inte ett hinder för studerande att kunna delta i resan detta år. Så var vi också en grupp på 27 frankofiler som sist och slutligen gav oss iväg

för att utforska Paris, fransk kultur och träna vår franska.

De sista veckorna innan vi åkte iväg var mycket intensiva, men skapade samtidigt ett mer värde inför resan. Vi gjorde inlägg om livet i Finland på vårt Instagramkonto, som en grupp studerande i vår partnerskola i Drancy följer och kommenterar. De studerande fick komma med programönskemål för Parisvistelsen och tog själva reda på om olika sevärdheter, platser och evenemang som de sedan delade med varandra. Vi jobbade också kring temat "développement durable" på franska och funderade hur man som individ kan bidra till hållbar utveckling med sina egna vardagshandlingar. Slutprodukten blev en presentation där alla i ord och bild gav exempel på sådana handlingar. Dagen innan vi åkte var kompetensveckans första dag, så vi kunde i lugn och ro med hela gruppen diskutera och finslipa programmet i skolan, öva oss på att planera och presentera olika rutter med metron,

I metron fick vi känna oss som äkta parisare. Foto: Frida Crotts

samt träna på att framföra våra presentationer om hållbar utveckling muntligt inför den egna gruppen - för att sedan kunna göra samma sak i vår partnerskola!

Dagen då vi reste iväg träffades vi 04:45 på Vasa flygfält, och efter ett snabbt byte i Helsingfors landade vi i Paris, Charles de Gaulle, tisdag morgon kl. 9:40, den 18 april. Vår första lunch i Paris var lite av ett antiklimax - den bestod av triangelsmörgåsar och färdigt förpackade sallader som avnjöts bland kappsäckar och jäktande flygresenärer på Terminal 2, medan lärarna Frida och Moa köade för gruppens Passe Navigo (metropass). Det var först på lokaltåget RER mot centrum då vi susade genom Paris förorter och angränsande småstäder, som det verkligen började sjunka in att vi äntligen hade kommit fram!

Väl framme vid Gare du Nord, promenerade vi till Est Hôtel, alldeles vid Canal Saint Martin. Vi dumpade våra väskor, borstade av resdammet och de studerade fick sitt första uppdrag: nämligen att söka reda på ett matställe och beställa något att äta på franska. En stor del av resan gick ut på just detta, dvs. att de studerande på egen hand skulle klara sig i olika situationer på franska - ett uppdrag som de med stor iver gav sig i kast med och sällan gav upp, trots att det inte alltid var så lätt. Det var också "förbjudet" att äta på McDonalds men tyvärr uppdagades det vid ett tillfälle att en del resenärer brutit mot den regeln - inga namn nämnda men ni vet vem ni är! (inside joke!). Under den första dagen hann vi ännu med ett besök vid Trocadéro-platsen med en hisnande vy mot Eiffeltornet och obligatorisk gruppbild, samt fick se och lyssna på olika gatuartister innan det var dags att ta metron tillbaka till hotellet för att fara iväg på middag och sedan stupa i säng efter en lååång dag!

Efter en hotellfrukost med baguetter, croissanter och franskt kaffe, inledde vi vår första heldag med en favorit i repris: en tre timmars guidad rundtur längs Seine-floden med guiden Alberto, som charmade alla med sitt levande sätt att berätta om staden och dess historia på ett lite annat sätt än vad vi var

vana med. Vi hade otroligt bra tur med vädret med både sol och värme just denna dag! Efter turen åt vi lunch på en terrass i parken "Jardin des Tuileries" och våra resenärer fick smaka på äkta "galettes" (crêpes gjorde på bovete med salt fyllning). Efter lunchen hann vi besöka Louvren och "bonga" Mona-Lisa, som dock tyvärr ofta känns som en besvikelse pga. de stora folkmassorna framför konstverket och dess lilla format. Själva konstmuséet är däremot imponerande med sin otroliga arkitektur och överflöd av tavlor och skulpturer.

I väntan på crêpes vid Jardin des Tuileries utanför musée du Louvre. Foto: Frida Crotts

Under resan bekantade vi oss också med impressionistisk konst vid Musée d'Orsay samt med stadsdelen Quartier Latin på Seines vänstra strand med alla dess vindlande gränder, bokhandlar och småbutiker. Våra resenärer lärde sig snabbt att ta sig omkring med metron också på egen hand och under de flesta dagar fanns det också tid att utforska staden i mindre grupper i ett lugnare tempo, tex. ströva omkring på Champs-Élysées, gå på café, shoppa eller bara chilla i nån park. Det var roligt att se hur snabbt alla blev varma i kläderna och verkligen satsade på att använda sin franska. Slutklämmen i vår franska "inskolning" fick vi då vi gick på teater på Théâtre des Nouveautés för att se en hysteriskt rolig pjäs där Olivier Giraud lärde oss

hur man kan bli Parisare på endast en timme. Något som vi däremot inte lärde oss på teatern är att det på kvällarna kan bli farligt i Paris och då är det bäst att hållas tillsammans och till exempel inte åka metro på egen hand.

På fredagen gjorde vi något som inte vanliga turister får uppleva. Vi hoppade på ett lokaltåg och styrde kosan mot Drancy, en parisisk förort där gymnasiet "Lycée Paul le Rolland" är beläget. Skolan får mycket sällan besökare och gör aldrig projektresor, så vi fick ett varmt mottagande av förväntansfulla men blyga studerande, lärare och biträdande rektor.

Tyvärr var många av skolans studerande frånvarande pga. att det var sista dagen av Ramadan och alla skolans muslimer var hemma för att förbereda sig för fest. Programmet inleddes dock planenligt med presentationer om olika miljöproblem som skolans egna studerande hade förberett, efterföljt av våra modiga studerandes presentationer om vardagliga lösningar på dessa problem. Super!

Efter presentationerna fick vi en halvt kaotisk men intressant rundvandring i den sjabbiga men välkomnande miljön. Vid lunchdags promenerade vi till en närbelägen "supermarché" för att inhandla picknicklunch som vi avnjöt på skolgården under blommande körsbärsträd. Några av våra studerande anslöt sig till ett gäng lokala studerande som spelade fotboll på gården - på fotbollsplanen behövs inga ord! På fredag eftermiddag spelade vi "hållbarhetsbingo", dvs. våra studerande sprang omkring på Paris gator och tog bilder på olika sätt som man tagit hållbar utveckling i beaktande.

Paris har verkligen utvecklats mycket under de senaste åren och vi fick in många exempel på hur man kan till exempel kan cykla, sortera sitt avfall, handla second hand och ladda sin elbil i staden.

Våra studerande presenterade sina tips på hållbar utveckling i vardagen. Foto: Moa Kola

Fredag kväll var enligt många deltagare den bästa på hela resan. Solen tittade fram igen efter en kall och regnig dag och vi promenerade runt i stadsdelen Montmartre med start vid Moulin Rouge, förbi van Goghs forna hem och längs vindlande mysiga gator och pittoreska hus där Picasso och andra kända konstnärer bott och verkat. Vi avslutade rundvandringen vid Sacré Coeur, alldeles invid vid Place du Tertre, där alla sedan fick äta middag i smågrupper på valfri restaurang. Efter middagen träffades vi för att titta på då Eiffeltornet glittrade i några minuter och tog sedan i trapporna eller linbanan ner från Sacré Coeur mot närmaste metrostation. Halvvägs råkade vi på en underbar gatumusikant som sjöng och spelade gitarr för oss och hela vår grupp började dansa, klappa och sjunga med. Seulement à Paris! Med ett leende på läpparna gick vi iväg till metron då det var som allra roligast.

Vid Sacré Cour i Montmartre, med en hisnande utsikt över Paris.

Även på lördag beblandade vi oss med lokala Parisare, både då vi fyndade kuriositeter och tränade oss i att pruta på franska vid loppiset i Porte de Vanves samt då vi gick på fotbollsmatch på kvällen. Paris FC och Nîmes Olympique stod för spelarinsatserna under matchen i division 2 på Stade Charléty.

Det var inte lätt att äta picknick i regn och rusk.
Foto: Frida Crotts

Söndag morgon var det idel glada miner trots snålblåst och regn. Med underställ under jeansen och färgglada paraplyer över huvudet drog vi iväg på nya äventyr. Vi handlade lunch på en av Paris matmarknader, Marché Grenelle, med efterföljande picknick vid Champs de Mars nedanför Eiffeltornet. Denna gång dämpade nog ändå det kalla och regniga vädret vår upplevelse. Efter en halvtimme på våta bänkar, iklädda alla kläder vi hade med oss, försökte vi få till ett halvtorrt gruppfoto under ett träd med Eiffeltornet i bakgrunden! De mest härdiga fick även uppleva en båtture längs Seine-floden på en Bateau Mouche, där man fick se alla sevärdheter från en annan vinkel, inte minst katedralen Notre Dame de Paris, som nu restaureras efter eldsvådan.

Det var trötta men vemodiga miner den sista morgonen då alla insåg att det var dags att åka hem igen efter en vecka. Vi hann ännu med en sista fransk frukost med baguetter och croissanter innan vi marscherade iväg mot Gare du Nord för att ta RER-tåget tillbaka till flygfältet för att inleda resan hemåt. Trots att vi uppskattade lugnet och tystnaden vid ett nästan folktomt Helsingfors-Vanda flygfält och längtade efter att få sova i egen säng igen, har de flesta i gruppen en känsla att mycket ännu är ogjort och osett i Paris och smider redan planer på att återvända en dag.

Frida Crofts, och Moa Kola och franskgruppen i åk 2

Camilla Söderback och Margita Nyman deltog kursen "Yoga and Meditation for Educators: Be a Great Teacher, Be Your Best Self"

Kursen syftade till att göra lärare bekanta med yogautövning som ett kraftfullt verktyg för att hantera stress, förbättra undervisningsförmågan och öka den fysiska, mentala och känslomässiga hälsan.

Under kursen fick vi lära oss olika metoder för att förbättra förmågan att upprätthålla ett gynnsamt klimat i skolgemenskapen och att främja en lugn och harmonisk atmosfär både i och utanför klassrummet.

Vi fick både verktyg för undervisningssituationer och för den egna orken.

Camilla Söderback och Margita Nyman

Yoga och meditation i Florens.

Språkprojektet "Kulturell vistelse i Tysklands huvudstad Berlin" genomfördes för 12:e gången sedan 2010 och har således redan blivit en bestående del i språkundervisningen i tyska inom vårt gymnasium. De mångåriga erfarenheterna underlättar planeringen och organiseringen och skapar goda förutsättningar för kontinuerligt utvecklingsarbete.

Våra 3 viktigaste målsättningar med projektet är:

- * att stärka och utveckla kommunikativa färdigheter i tyska
- * att få insikt i tysk kultur och historiska händelser
- * att stärka och utveckla social kompetens

Resan genomfördes efter en förberedande halvkurs där deltagarna jobbade med studieresans tema genom att bekanta sig med och förkovra sig i historiska, politiska samt kulturella aspekter som resulterade i diverse skriftliga och muntliga presentationer.

Under veckan deltog vi i guidade turer i och utanför Berlin, besökte sevärdheter och institutioner och utforskade staden på egen

hand. Bl.a. besökte vi det tyska parlamentet i det anrika riksdagshuset där vi deltog i en guidad rundtur. Efteråt gick vi upp i den imponerande glaskupolen på riksdagshusets tak som planerades av den brittiske stjärnarkitekten Norman Foster. Därifrån kunde vi njuta av en fantastisk utsikt över den stora staden.

Under vår vistelse hade vi 3 tematiska tyngdpunktsområden:

- * det judiska livet i Berlin
- * Holocaust
- * Berlins efterkrigshistoria med stadens delning och återförening

Teman återkom såväl under en rundvandring i Berlins äldsta delar där vår guide Jules åskådliggjorde judarnas levnadsvillkor och förintelse, då guiden David i Nya Synagogan presenterade judarnas samfunds religiösa assimileringsträvanden, under besöket i koncentrationslägret Sachsenhausen, under stadsrundvandringen med vår långvarige guide Lewis och då vi besökte Gedenkstätte Bernauerstraße vid Berliner Mauer. Vi konfronterades väldigt konkret med många Berlinares levnadsöden i samband med otaliga flyktförsök varav väldigt många slutade med dödsskjutningar.

Vi lyssnar på intressanta men mycket tragiska människöden vid Berliner Mauer
Foto: Michi Frank

I förbundsdagens plenarsal.

Strävan efter FRIHET och människors längtan till ett självbestämmande liv är så närvarande i just Berlin och alltid relevant speciellt nu då kriget i Ukraina tydligt visar att det inte är en självklarhet.

Arbets- och koncentrationslägret Sachsenhausen i Oranienburg strax utanför Berlin hör sedan flera år tillbaka till vår standardrepertoar. Våra studerande konfronterades med förintelsen på autentisk mark. Besöket blev naturligtvis en mycket stark emotionell upplevelse.

Förintelsen tematiserades även under stadsrundvandringen i samband med besöket av minnesplatsen "Mahnmal für die ermordeten Juden Europas" mitt i Berlin på samma ställe där Hitler hade sitt rikskansli och bunker.

Vi gör också ett årligt studiebesök till Barnim-Gymnasium i tidigare Östberlins stadsdel Lichtenfelde .

Vår tyska kollega Sebastian organiserar vårt besök på bästa tänkbara sett och ser till att vi alltid och genast känner oss välkommen!

På stadsguidning vid Holocaust minnesplats. Foto: Michi Frank

Övis och Barnim-Gymnasium innan en intensiv fotismatch. Foto: Michi Frank

På programmet denna gång stod en rundvandring tillsammans med studerande från skolan, 2 lektioners undervisningsbesök, information om Barnim-Gymnasium samt Berlins skolsystem, skollunch och en intensiv fotbollsmatch mellan vår studerandegrupp och Barnim-studerande som slutade rättvist 1:1.

Naturligtvis kommer vi att fortsätta detta vårt konstruktiva och personliga samarbete med skolan, som är ett av Berlins största gymnasier med över 1200 studerande från åk 5-12.

Gymnasiets tyngdpunktsområden är bl.a. inklusion av elever med olika funktionsnedsättningar samt integration av flyktingar.

Förutom vissa återkommande programpunkter får vi årligen även in helt nya framför allt kulturella tillställningar som t.ex. besöket av en av världens största teaterscener i Berlins kulturinstitution Friedrichstadt Palast där vi fick uppleva ARISE Grand Show "Liebe ist stärker als die Zeit", en färgsprakande dansrevy i spännande kostymer med mycket musik och akrobatik och en imponerande sceneteknik.

ARISE Grand Show "Liebe ist stärker als die Zeit". Foto: Michi Frank

Föreställningen inför 1800 begeistrade åskådare var en värdig avslutning på en underbar kulturvecka!

För de flesta deltagare var vistelsen den första direkta kontakten med det tyska språk- och kulturområdet och de fick så möjligheten att praktiskt tillämpa sina tyska språkkunskaper som förhoppningsvis blir en höjande motivationsfaktor för fortsatta språkstudier. En detaljerad skriftlig utvärdering visade att projektet uppskattas och fyller en mycket viktig funktion inom språkundervisningen och därför kommer det att fortsätta även under kommande läsår.

Här kommer några studerande-kommentarer från utvärderingen:

Vad uppskattade du allra mest?

Människorna jag var med och att allt var bra planerat och vi fick information om allt i god tid

Jag uppskattade bland annat det att vi hade middag tillsammans de flesta kvällarna. De skapade en bra gruppanda och man kunde diskutera om sin dag med resten av gruppen.

Gemenskapen

Vad lärde du dig i Berlin?

Lärde mig mycket om Berlins förflutna

Hur staden fungerar, mer tyska och tysk kultur

Jag utvecklade mitt vokabulär samt lärde mig att kommunicera bättre.

Jag lärde mig även mera om historien osv.

Vad var bra / mindre bra?

Jag gillade att vi hade ett punktligt schema så man visste vart vi skulle och när vi skulle fara. Ibland fanns det något extra som inte fanns i schemat men jag tyckte inte det var något problem ändå.

Programmet var stressigt

Gruppen va bra och att vi hade mycket fritid, lärarnas attityd i vissa situationer kunde varit bättre och att vi följt tidsschemat bättre

Två nöjda och tacksamma lärare. Foto: Michi Frank

Michael Frank och Mikael Lax

RESA TILL ANDALUSIEN

Inom ämnet historia ordnade vi en kulturreisa till Spanien under kompetensveckan i april för studerande på årskurs 2 som läser fördjupade kurser i historia. Resan skedde i samarbete med Virkby gymnasium i Lojo. Från VÖS deltog 13 studerande och två lärare och från Virkby deltog 17 studerande och 2 lärare. Temat för resan var moreernas Spanien. Inför resan hade studerande läst om den muslimska tiden i Spaniens historia. Vi bodde på hotell i centrala Malaga, men hade tillgång till en abonnerad buss som gjorde det möjligt att besöka sevärdheter också på andra orter.

Den första dagen av resan spenderade vi i Malaga där vi besökte katedralen, Picassomuséet och Alcazabafästningen där vi fick en guidad rundtur. Dag två åkte vi till Granada där vi tillbringade hela dagen på Alhambra – spanjorernas viktigaste kulturarv. Vi hade en svensk guide som själv var född och uppvuxen på Alhambra. Den tredje dagen gjorde vi en heldagsutfärd till Gibraltar där vi fick

insyn i Gibraltors historia. Vädret var klart och strålande vilket gjorde att vi såg Afrika. Den sista dagen tillbringade vi i Fuengirola där vi besökte Aurinkorannikon koulu och Skandinaviska skolan. Efteråt hade vi picknick på stranden i Fuengirola.

Vädret var strålande fint under hela resan och temperaturerna var betydligt högre än normalt för den här tiden i Spanien. Spanjorerna går mot en av de torraste och varmaste somrarna enligt hur det ser ut nu. I Alhambra hade det inte regnat på två år.

Resan var möjligt tack vare finansiellt understöd från Kulturfonden och Lisi Wahls stiftelse.

Johanna Bonäs och Ann-Charlotte Söderman

Hela gruppen med studerande och lärare vid Vasa övningskola framför Alhambra den 19 april 2023. Foto: Mervi Laakso

PERSONAL

Rastvakt på Hem och skola-dagen. Foto: BK

ADMINISTRATION

Vasa övningsskola är en universitetsskola upprätthållen av Åbo Akademi. Administrativt lyder övningsskolan under Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier. Skolan är aktiv i en rad forsknings- och utvecklingsprojekt samt samarbetsnätverk på lokal, regional och nationell nivå. 2022-2023 fick ca 900 barn och unga sin utbildning vid skolan av ett team på ca 130 personer.

Vasa övningsskola

ledande rektor	Bernt Klockars
prorektor	Elisabet Backlund-Kärjenmäki
ekonomisekreterare	Christopher Larsson
personalsekreterare	Anne Nummi, Jenny Taxell-Emaus
HR-specialist	Malin Österholm-Liljedahl
studiesekreterare	Maria Nisula
IT-support	Tarja Grahn-Björkqvist, Dan Grönberg, Lena Ståhl
IT-pedagog	Andreas Sundstedt

Grundläggande utbildning årskurserna 1-9

Kyrkoesplanaden 11-13

rektor	Elisabet Backlund-Kärjenmäki
prorektor 1-6	Annika Lassus
prorektor 7-9	Kasper Hiltunen
byråsekreterare	Katariina Smulter
expeditionsmästare	Rasmus Forsman
biblioteksbiträde	Helena Svarvar
skolcoach	Anna Österberg/Joacim Bertlin

Gymnasiet

Skolhusgatan 31

rektor	Mats Borgmästars
prorektor	Diane-Christine Blusi
IB-koordinator	Henrik Lindgrén
byråsekreterare	Lena Engsbo
IB-byråsekreterare	Sabina Sundvall
expeditionsmästare	Patrik Backholm
skolcoach	Camilla Rogaszewska

Samarbetspartners

skolhälsovård	Österbottens Vårdsområde; skolhälsovårdare grundskolan Johanna Rosendahl gymnasiet Gunilla Gref
elev- och studerandevård	Österbottens Vårdsområde; skolkurator grundskolan Camilla Ahlroth-Enlund, gymnasiet Heidi Jansson och Anne Bogren, skolpsykolog grundskolan Emilia Kronqvist
bespisning	Compass Group FS Finland Ab
fastigheter	Finlands Universitetsfastigheter Ab
lokalvård	Lassila & Tikanoja Ab
fastighetsskötsel	Luotsi Kiinteistöpalvelut Oy och Are
skolskjuts	Taxi Sjöman Ab

UNDERVISANDE PERSONAL

	Examen	Uppgifter
Ahlmark Kaj-Ove	PeM	klasslärare
Ahlmark Stina	PeM	textilslöjd
Alin Jan	PeM	klasslärare
Asplin Kirsi	FM	finska
Audas-Kass Amanda	FM	modersmål och litteratur
Aumanen Amanda	FM	modersmål och litteratur
Backlund-Kärjenmäki Elisabet	PeM	rektor grundläggande utbildning
Barck Jennie	FM	historia, samhällslära
Bernas Sandra	FM	modersmål och litteratur
Berts Catarina	PeM	specialundervisning
Blomberg Satu	FM	engelska (IB)
Blusi Diane-Christine	FM	engelska, prorektor gymnasiet
Bonäs Johanna	FD	historia, samhällslära
Borgmästars Jacqueline	MEd	engelska
Borgmästars Mats	FM	rektor gymnasiet
Broman Lars	PeM	teknisk slöjd, finska, tutorlärare
Collander Annika	PeM	klasslärare
Crotts Frida	FM	franska
Degerman Linda	PeD	klasslärare
Domars-Brännkärr Katrina	FM	engelska, finska, ämneslärarkoordinator
Fjällström Maria	PeM	textilslöjd
Forsdahl Carina	FM	biologi, kemi
Frank Michael	FM	tyska
Fransén Anders	FM	historia, samhällslära, filosofi
Friberg Henrik	PeM	klasslärare
Friman Thomas	GyM	gymnastik, hälsokunskap
Grahn-Söderström Lena	FM	speciallärare
Granfors Mathias	PeM	klasslärare
Hansen Jens Drud		economics (IB)
Hedström Johanna	PeM	klasslärare
Hiltunen Kasper	PeM	teknisk slöjd, prorektor 7-9
Hofman Joachim	FM	biologi, geografi
Holmsten Fred	PeM	klasslärare
Honga-Oksanen Hillevi	PeM	klasslärare
Horn Elisabeth	FM	engelska
Håkans Heidi	FM	biologi, geografi
Högholm Johanna	PeM	hälsokunskap, huslig ekonomi
Högnabba Olivia	FM	elevhandledare
Ingo Caroline	DI	kemi, fysik
Jansson Jan	MuM, PeL	musik
Johansson Sara	PeK	specialundervisning
Kalander Susann	PeM	specialundervisning

Kallio Nina	PeM	studiehandledare
Karlsson Sofia	FM	matematik, fysik
Karvonen Margaretha	PeM	specialundervisning
Klockars Bernt	TM, PM	ledande rektor
Kola Moa	FM	tyska, franska
Kongari Hannah	FM	modersmål och litteratur
Korhonen Anna	FM	finska
Kronholm Ann-Marie	FM	fysik, kemi, matematik
Kull-West Gun-Britt	PeM	klasslärare
Ladvelin Moja	FM	modersmål och litteratur, ruotsi (IB)
Lassus Annika	PeM	finska, speciallärare, prorektor 1-6
Lax Mikael	TM	religion, psykologi, filosofi
Liljeblad Tina	FM	finska
Lindgrén Henrik	FM	matematik, IB-koordinator
Lithén Hans-Olof	FM	geografi
Lustig Pia	PeM	studiehandledare
Långgård Annika	PeM	klasslärare
Löf Åsa	FM	finska
Norrback Anna	TD, SpL	religion, livsåskådningskunskap
Norrby Markus	FM	fysik
Norrgrann Linda	PeM	klasslärare
Norrgård Jenny	PeM	specialundervisning
Norrmén Elisabeth	DI	kemi
Nyman Margita	FM	biologi, geografi
Orre Isabel	FM	modersmål och litteratur
Palmberg Niklas	FD	matematik, fysik
Ragvals Johanna	PeM	klasslärare, förskollärare
Ramstedt Eva	GyM	gymnastik och idrott
Rimpilä Minna	PeM	klasslärare
Räihä-Jungar Johanna	PeM	klasslärare, klasslärarkoordinator
Røj Stefan	FM	matematik, kemi
Røj Urrutia Maj-Louise	KoM	bildkonst
Sabel Lis-Marie	FM	kemi, fysik
Salovaara Anne	FM	äidinkieli (IB)
Sandsten Johnny	PeM	musik
Sjöblom Malin	DI	kemi, matematik
Skjäl Kristina	FM	modersmål och litteratur
Slotte Anna-Brita	PeM	klasslärare
Smedlund Lisette	KoK	bildkonst
Storgård Joel	FM	fysik, matematik
Sundman Jessica	FM	geografi
Särs Pontus	FM	matematik, fysik
Söderback Camilla	FM	matematik

Söderholm Johanna	FM	engelska
Söderman Ann-Charlotte	FM	historia, samhällslära
Söderman Terese	FM	religion
Teir Jenny	PeM	klasslärare
Uppgård Anne	FM	specialhandledning
Valkeakari Pia	PeM	klasslärare
Vikström Johan	KoM	bildkonst
Wallin Solveig	FM	matematik
Westerlund Anders	FM	modersmål och litteratur
Wilhelms Martina	PeM	klasslärare
Wulff Anna	PeM	klasslärare
Åbacka Gun	PeD	huslig ekonomi

ELEVASSISTENTER

Berg Anna-Karin	Omars Ann-Helen
Dahlström Eva	Revahl Ann-Helen
Ek Pia	Salminen Mia
Granlund Annette	Sjölund Heidi
Kronlund Elin	Svartsjö Carolina
Löfgren Marie-Louise	Welroos Joakim
Lagström Maria	
Möller Wilma	

CIVILTJÄNSTGÖRARE

Stenback Aaron
Östman Victor

SENIORER I SKOLAN

Herrgård Maj-Britt
Nykvist Inger
Nylund Christian
Widjeskog Sabina

I PENSION

Elisabeth Horn

Vår kollega och medarbetare Elisabeth Horn avgår med pension efter detta läsår. Elisabeth avlade studentexamen 1976 och fick sin filosofie magisterexamen 1982. Hon slutförde sina pedagogiska ämneslärarstudier våren 1993 med engelska och tyska som undervisningsämnen. Sedan augusti 1993 har hon innehaft befattning vid Åbo Akademi i Vasa, främst vid Vasa övningskola men med avbrott som ämneslärare i främmande språk och de främmande språkens didaktik vid fakulteten. Före Vasaeran fungerade Elisabeth som lärare i såväl Hangö som Ekenäs. Av arbetshistoriken ser man också Elisabeths intresse för litteratur (biblioteksjobb), för konst (timlärare i teckning) och informationsbehandling (jobb inom telefoni och fakturering).

Elisabeth utnyttjade tidigt digitaliseringens möjligheter och blev en entusiastisk ambassadör för den digitala lärmiljön Didactor. Hennes iver att utveckla dess uppgiftstyper och använda dem till fullo i sin undervisning bidrog till att Elisabeth blev vidtalad för fortbildning av språklärarkolleger både lokalt och regionalt.

Elisabeth har även med stor energi översatt läromedel i engelska för åk 7-9 och gymnasiet.

Elisabeths stora passion är stickning och hon har producerat otaliga fina tröjor för både stora och små. Hon är även en flitig läsare.

Vi önskar Elisabeth fina dagar framöver med hund, barn och barnbarn.

Kollegerna vid Vasa övningskola

FONDER SOM TILLHÖR VASA ÖVNINGSSKOLA

FONDER SOM TILLHÖR VASA ÖVNINGSSKOLA

Seminariefonder

Överförda från Skolstyrelsen till Åbo Akademi 01 08 1981

(fonderna förvaltade av Vasa övningsskola)

a Nykarleby seminariums fonder		Fondernas kapitaltillgångar 31.12.2022
1	Margareta Björkvalls minne	5 940,09
2	Nykarleby seminariums jubileumsfond	9 526,95
3	Under krigen 1939-1944 stupade seminaristers minnesfond	16 008,50
4	Hans von Schantz´ matrikelfond	44 447,73
5	Oscar och Charlotta Rehnbäcks stipendiefond	15 705,98
6	Alexander II:s stipendiefond	8 004,64
7	Tecknings- och slöjdstipendiefonden	7 368,24
8	Musikstipendiefonden	6 209,86
9	Gymnastikfonden	7 940,81
10	Lektor Maria Castréns fond	5 338,39
11	Minnesfonden	4 907,66
12	Kamratskapsfonden	6 146,74
13	Lektor Torsten Korsströms fond	8 538,57
14	Lektor Maria Castréns 90-års dag	12 884,25
15	Direktör Nils Alarik Fougstedts stipendiefond	44 301,76
		203 270,16

Lyceifonderna

Överförda till Vasa övningsskola vid Vasa svenska flicklyceums och Vasa svenska lyceums in-
dragning till övningsskola 01 07 1974 (Förordning 433/31.05.1974)

a Vasa svenska flicklyceums fonder		
1	Bodéns fond	8 324,30
2	Sylvia Maranders fond	26 035,72
3	Gymnastik- och hälsovårdsfonden	9 545,34
4	Modersmålsfonden	9 545,55
5	Fonden "För goda framsteg"	12 045,20
6	Tyska fonden	13 584,06
7	Musik och teckningsfonden	10 360,45
8	Mary Nyqvists fond	30 937,87
9	Jubileumsfonden	37 474,10
10	Matilda Sundholms fond	14 102,44
11	Amanda Lassus´ fond	26 899,24
12	Studenternas fond	18 359,80
13	Selim Segerstams fond	15 964,63
14	Rektor Birgit Sovelius´ fond	24 693,02
15	Venna Jakobssons fond	3 758,53
		261 630,26

b Vasa svenska lyceums fonder

1	De sammanslagna trivialskol-, gymnasie-	47 032,98
2	Teologiestipendiefonden	29 409,59
3	Carl-Fredrik Wikmans minnesfond	63 661,81
4	1949 års historikfond	20 315,44
5	Arne Snellmans minnesfond	80 539,71
6	Carl Warghs minnesfond	8 093,71
7	Ingenjör Oscar Gros´ fond	84 743,16
8	Herman och Maria Pellas minnesfond	19 247,83
9	Harald Bouchts minnesfond	115 271,13
10	Einar Spjuts stipendiefond	37 560,32
11	Fyra bröder Hasselblatts minnesfond	61 882,45
12	Gustavs A Hedbergs fond	6 403,79
13	A E W Nybergs musikfond	6 537,28
14	Skolrådet Ragnar Krooks minnesfond	20 671,38
15	Skolsköterskan Inga Hedes minnesfond	51 380,13
16	Teckningslärare Eva Willförs minnesfond	5 625,72
17	Karl Oscar Jakobssons fond	4 353,29
		662 729,71

Övningsskolfonder, donerade till Vasa övningsskola

1	Helsingfors Aktiebanks stipendiefond	19 162,12
2	Carl-Lennart Wests stipendiefond	16 583,94
3	Åsa Jerns konststipendiefond	17 225,22
4	Anna-Maria von Schantz´ fond	6 695,42
5	Henrik Sabels fond	14 116,72
6	Björn Lindemans minnesfond	56 394,33
7	Rektor Hans Häggbloms stipendiefond	6 207,74
8	Rektor Pontus Lindbloms stipendiefond	25 455,55
9	Kerstin Sandéns fond	2 084,15
		163 925,19
	Erik och Sylvi Feldts fond	960 532,21

Summa 2 252 087,53

Stipendier att utdelas våren 2023 har donerats av bl a

Advokatbyrå Näsman & Båsk Ab, Aktiastiftelsen i Vasa, Finlands Röda Kors, Forna Wasalyceisters rf donation, Högskolestiftelsen i Österbotten, Jukolan Rakentajat- Jukolas Byggare r.y., Nordea, Svenska kulturfonden, Svenska skolfonden i Vasa, Svensk-Österbottniska samfundet, Vasa Elektriska, 1970-års studenter och 1973-års studenter.

MEDDELANDEN

Följande läsår inleds onsdagen den 9 augusti 2023. Arbetsdagarna för 2023-2024 finns på skolans hemsida.

Eleverna i åk 1-6, Kyrkoesplanaden 11-13, börjar kl. 9.00 och välkomnas av lärarna på skolgården. Skolskjutsarna fungerar fr.o.m. samma dags eftermiddag.

Eleverna i åk 7-9, Kyrkoesplanaden 11-13, samlas i matsal och klasser enligt skilda meddelanden i Wilma kl. 9.00.

Gymnasiets studerande samlas i Estradan, Skolhusgatan 31, kl. 9.00.

Vänligen följ informationen på Wilma regelbundet från 1.8.2023 för eventuella uppdateringar i anslutning till skolstarten.

KONST
PANDA TRIV
DIEMÅL KRE
DIEIVER MO
ÅENDE RÖR
DKONST UT
ANDA TRIVS
EMÅL KREAT
EIVER MOTI
ENDE RÖREL
KONST UTVE
IDA TRIVSEL
MÅL KREATIV
VER MOTIV
DE RÖRELS
ONST UTVEC
A TRIVSEL N
L KREATIVI
ER MOTIVAT
E RÖRELSE I
ST UTVECKL
TRIVSEL NY
KRE

Vasa övningsskola
Vasa 2023